

TILINPÄÄTÖS 2023

Valtuusto 20.5.2024

PIRKKALA
~

Pormestarin katsaus

Vuosi 2023 toi kunnalle mainetta ja vähän mammonaakin

Vuosi 2023 oli meille hyvä. Konsulttiyhtiö WSP:n tutkimuksessa Pirkkala nousi Suomen elinvoimaisimmaksi kunnaksi jo kolmatta kertaa peräkkäin. Lisäksi Pirkkala sai myönteistä julkisuutta Iltä-Sanomien kuntia vertailevassa selvityksessä, jossa kunta arvioitiin Suomen onnellisimmaksi kunnaksi. Viime vuosi oli myös tuloksellisesti meille mainio; tilikaudelta kertyi ylijäämää 8,2 miljoonaa euroa.

Myös suuret hankkeemme etenivät hyvin vuoden 2023 aikana. Laadukas ja turvallinen elinympäristö on yksi kuntastrategiamme viidestä tavoitteesta. Kirkonkylän koulun rakennustyöt valmistuivat, ja kohde otettiin käyttöön alkuvuodesta. Useampi tärkeä asemakaavan laadinta saatiin alkuun. Torikorttelin asemakaavamuutoksen valmistelu sekä kehätien eteläpuolisten elinkeinoalueiden osayleiskaavan valmistelu jatkuvat vuonna 2024. Monipuolisen asuntotuotannon tavoitteisiin pyrimme Kurikan asemakaavan laajennuksella. Kehitämme palveluverkkoa ja vastaamme kasvaviin palvelutarpeisiin Pakkalankulman asemakaavan laajennuksen avulla.

Vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi, jolloin hyvinvointialueet vastasivat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Muutokseen on sopeuduttu verrattain hyvin, ja sote-uudistuksen vaikutus oli Pirkkalalle kustannusneutraali. Olemme tehneet hyvinvointialueen kanssa yhteistyötä palvelujen jatkuvuuden turvaamiseksi. Vaikka yhdyspinta- ja hyvinvointityön kehittäminen on vielä osin kesken ja vakiintumatta, verkostoyhteistyö on saatu hyvään alkuun paikallisesti ja hyvinvointialueen kanssa.

Katseemme on kääntynyt jo vahvasti tulevaan. Huhtikuussa 2023 valtuusto hyväksyi raitiotien hankesuunnitelman ja päätti siirtää hankkeen toteutussuunnitteluvaiheeseen. Lokakuussa 2024 Tampereen ja Pirkkalan valtuustot voivat päättää toteutussuunnittelun tulosten perusteella rakentamisesta, rakentamisen laajuudesta ja mahdollisesta vaiheittain toteuttamisesta. Kyseessä on erittäin merkittävä päätös Pirkkalan kunnan tulevaisuudelle. Oma kantani on, että mikäli hanke on taloudellisesti mahdollinen ja kannattava, meidän on syytä lähteä siihen mukaan.

Tilikauden ylijäämä 8,2 miljoonaa euroa antaa hyvän puskurin valmistautua tulevaisuuteen turvallisilla mielin. Puskuri tulee tarpeeseen, sillä odotettavissa on, että valtionosuudet ja verotulot pienenevät tulevina vuosina. Vuoden 2023 hyvä tulos johtui pitkälti vuoden 2022 verojäämistä, jotka maksettiin vuoden 2023 puolella. On syytä muista, että jatkossa vastaavan suuruisia erä ei enää tule. Jatkossa joudumme tarkastelemaan investointimahdollisuuksiamme entistä tarkemmin.

Maailmantilanne on epävarma, eikä näkymämme tulevaisuuteen ole kirkas. Voimme kuitenkin suunnata luottavaisesti kohti tulevaa. Tilanteemme on hyvä monella mittarilla mitattuna, ja meillä on erinomaiset eväät jatkaa Pirkkalan kunnan kehittämistä ja pysyä Suomen onnellisimpana kuntana.

Kiitän kaikkia hyvästä yhteistyöstä vuonna 2023!

Marko Jarva
pormestari

Sisällys

Toimintakertomus	1
Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	1
Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	2
Talouden kehitys	5
Olennaiset muutokset Pirkkalan kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	6
Henkilöstö.....	10
Ympäristöasiat.....	11
Muut ei-taloudelliset asiat.....	12
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	13
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	13
Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	15
Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	17
Tilikauden tuloksen muodostuminen	17
Toiminnan rahoitus.....	19
Rahoitusasema ja sen muutokset.....	21
Kokonaistulot ja -menot.....	24
Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	25
Pirkkalan kunnan konsernirakenne	25
Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	26
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	26
Konsernin tavoitteiden toteutuminen.....	26
Konsernitalinpäätös ja sen tunnusluvut.....	27
Tilikauden tuloksen käsittely	31
Talousarvion toteutuminen	32
Käyttötalous.....	40
Tuloslaskelma.....	85
Investoinnit.....	87
Rahoituslaskelma.....	95
Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisvertailusta	96
Tilinpäätöslaskelmat	97

Tilinpäätöksen liitetiedot	105
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	105
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	107
Tasetta koskevat liitetiedot.....	109
Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	114
Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot.....	116
Eriytetyt tilinpäätökset ja muut eriytetyt laskelmat.....	118
Vesihuoltolaitos.....	118
Eriytetyt tuloslaskelmat.....	122
Luettelot ja selvitykset.....	124
Luettelo kirjanpitokirjoista ja selvitys kirjanpidon säilytyksestä	124
Luettelo käytetyistä tositelajeista.....	124
Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä.....	126

Toimintakertomus

Olellaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa

Pirkkalan kunnan organisaatio ja valtuuston ja kunnanhallituksen jäsenet 2023 esitetään seuraavilla sivuilla.

Pirkkalan valtuustossa on 43 valtuutettua ja kunnanhallitukseen kuuluu 11 jäsentä. Pirkanmaan hyvinvointialue aloitti toimintansa 1.1.2023, jolloin sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyi kunnalta hyvinvointialueelle. Kunnan organisaatioon kuuluu valtuuston ja kunnanhallituksen lisäksi sivistys (entinen hyvinvointilautakunta), yhdyskunta- ja ympäristöterveyslautakunta sekä lakisääteiset keskusvaali- ja tarkastuslautakunta. Kunnan organisaatio jakaantuu kolmeen toimialaan, joita ovat konsernihallinto sekä sivistys- ja yhdyskuntatoimiala. Toimialoille on nimetty toimialajohtajat.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue jatkaa toimintaansa Pirkkalan toimiessa vastuukuntana. Pirkkala on myös mukana kansalaisopistotoiminnan yhteistoiminta-alueessa, jonka vastuukuntana on Nokian kaupunki.

Hyvinvointialueudistuksen myötä 1.1.2023 hyvinvointilautakunta muuttui sivistyslautakunnaksi.

Entisen hyvinvointilautakunnan alaisuudesta kunnalta poistui sosiaalipalvelujen, ikääntyneiden palvelujen sekä terveyspalvelujen tulosalueet. Nykyinen sivistyslautakunta sisältää sivistyslautakunnan johdon, varhaiskasvatuksen, lasten ja nuorten koulutuksen sekä vapaa-aikapalveluiden tulosalueet.

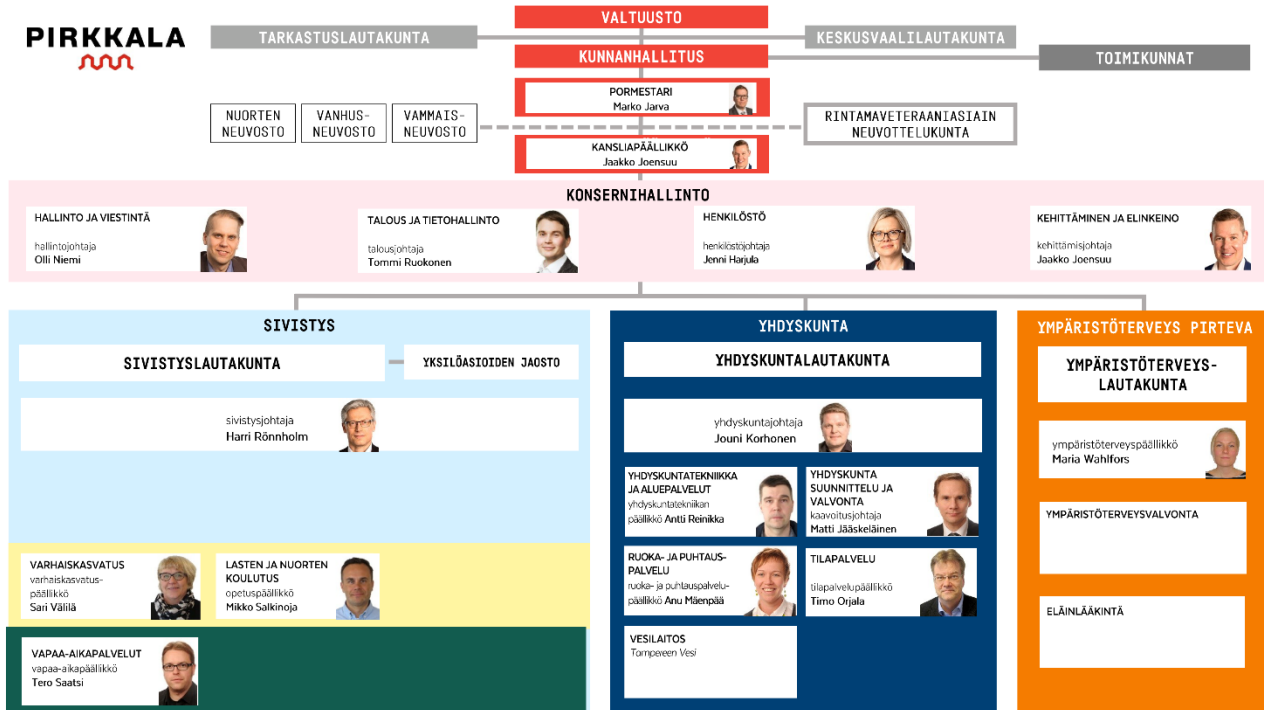
Pormestari nimesi vuonna 2022 aikana Asumisen ja maankäytön neuvottelukunnan, jonka tavoitteena on entisestään parantaa tiedonkulkua ja tietoisuutta.

Oman vaikuttamiskanavan muodostivat myös kuntalain velvoittamat vaikuttamistoimielimet eli nuoriso-, vammais- ja vanhusneuvosto sekä asiakasfoorumit.

Pirkkalan kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen mukaan kunnan tilivelvolliset nimetään vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä. Valtuusto on vahvistanut listan tilivelvollisista talousarviosta päättäessään. Viime kädessä kunnan vastuunalainen tilintarkastaja määrittelee tilivelvollisen. Kuntalain 125 § mukaan tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat.

Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Pirkkalan kunnan organisaatio

Valtuusto 1.1. - 31.12.2023

Puolue Paikat

KOK	15
SDP	10
PS	6
VIHR	5
KESK	4
KD	2
VAS	1
	43

Valtuutetut

Tolvanen Taru pj SDP
 Vuorenpää Harri I vpj PS
 Hovilainen Jarkko II vpj VIHR (1.6.2023 asti)
 Hietalahti Mikko II vpj KESK (1.6.2023 alk.)
 Ahtiainen Veli-Matti PS
 Hakkarainen Mika KOK
 Helminen Juha-Pekka KOK

Hepokorpi Aki KOK
 Hyttinen Juha KOK
 Jarva Marko KOK
 Jelys Jutta VIHR
 Järvinen Arto SDP
 Kaila Kristiina VIHR
 Kaivanto Tuija KOK

Karppanen Jouko SDP
Katajisto Markus KD
Kivinen Janne KOK
Koivisto Risto SDP
Komppa Roope KOK
Kuhlman Niina SDP
Kuismanen Riitta KD
Kuoppa Mikko VAS
Laiho Petri KOK
Lehtomaa Terhi KOK
Litmanen Merja SDP
Malmi Petri PS
Naskali Raili KESK
Orpana Seppo PS
Ranki Pirkko SDP

Rautionmaa Niilo KOK
Repo Sirpa VIHR
Riihimäki Heikki KESK
Ristimäki-Anttila Jaana PS
Saari Emmi SDP
Saksala Antero KOK
Schildt Pia KOK
Siltanen Liisa VIHR
Uskali Eeva SDP
Vainio Aki KESK
Veltti Veera SDP
Virkkunen Katri KOK
Vuorenpää Saija PS
Vuorisalo Valtteri KOK

Kunnanhallitus 1.1.-31.5.2023

Puolue	Paikat
KOK	4
SDP	3
PS	2
KESK	1
VIHR	1
	11

Varsinaiset jäsenet

Jarva Marko pj, pormestari KOK
Litmanen Merja I vpj SDP
Ahtiainen Veli-Matti II vpj PS
Hepokorpi Aki KOK
Mattila Juha-Pekka SDP
Rautionmaa Niilo KOK
Repo Sirpa VIHR
Riihimäki Heikki KESK
Ristimäki-Anttila Jaana PS
Uskali Eeva SDP
Virkkunen Katri KOK

Varajäsenet

Vuorisalo Valtteri KOK
Lehtinen Rauno VAS
Tyrkkö Iiro PS
Friman-Mahkonen Satu KOK
Palola Sami SDP
Saksala Antero KOK
Rinneaho Arja VIHR
Hietalahti Mikko KESK
Vuorenpää Saija PS
Pajunen Sirpa SDP
Saarikko Soili KOK

Kunnanhallitus 1.6.-31.12.2023

Puolue	Paikat
KOK	4
SDP	3
PS	2
KESK	1
VIHR	1
	11

Varsinaiset jäsenet

Jarva Marko pj, pormestari KOK
Litmanen Merja, I vpj SDP
Ahtiainen Veli-Matti, II vpj PS
Hepokorpi Aki KOK
Mattila Juha-Pekka SDP
Rautionmaa Niilo KOK
Repo Sirpa VIHR
Riihimäki Heikki KESK
Ristimäki-Anttila Jaana PS
Uskali Eeva SDP
Virkkunen Katri KOK

Varajäsenet

Vuorisalo Valtteri KOK
Lehtinen Rauno VAS
Malmi Petri PS
Friman-Mahkonen Satu KOK
Palola Sami SDP
Saksala Antero KOK
Rinneaho Arja VIHR
Tanila Niklas KESK
Vuorenpää Saija PS
Pajunen Sirpa SDP
Kyckling Johanna KOK

Talouden kehitys

Vuonna 2023 maailmantalouden kehitystä varjosti geopoliittisten jännitteiden kasvaminen, korkojen nousu ja korkea inflaatio. Venäjän käymä hyökkäyssota Ukrainassa on vaikuttanut etenkin Euroopan talouden dynamiikkaan ja kauppasuhteisiin. Se on myös antanut aiheen arvioida uudelleen Euroopan turvallisuusympäristöä ja Ukrainan tukemisen merkitystä osana mantereen kokonaisturvallisuutta. Kylmän sodan päättymisen jälkeisinä vuosina monet eurooppalaiset valtiot leikkasivat rajusti puolustusmenojaan. Maat ovat uudelleen alkaneet panostaa puolustukseensa, mikä on näkynyt kasvaneina toimialan investointeina.

Maailmantalouden kasvu oli vuonna 2023 noin 3 prosenttia ja sen arvioidaan pysyvän samalla tasolla vuosina 2024–2026. Maailmankaupan kehitys on arviolta ollut laimeaa volyymien pienentyessä lähes 2 prosentilla. Monet maat ovat syventäneet kauppasuhteitaan ystävälliseksi pidettyihin maihin.

Inflaatio hidastui merkittävästi vuoden 2023 aikana, johon vaikutti erityisesti energian hinnan laskeminen. Sen sijaan palveluiden inflaatio on säilynyt muuta inflaatiota korkeammalla tasolla, mikä heijastuu muun muassa keskuspankkien rahapolitiikkaan.

Euroopan ja Yhdysvaltojen keskuspankeille asetetut koronlaskuodotukset voivatkin olla liian etupainotteisia, koska pohjainflaatio (ilman energiaa tai elintarvikkeita) on säilynyt yhä korkealla tasolla.

Palkat nousivat Suomessa vuonna 2023, mikä merkitsi samalla sitä, että reaaliansioiden lasku taittui. Kuitenkin koko vuoden ansiotason ennakoidaan laskevan toisena vuonna peräkkäin laskun ollessa noin 2 prosenttia. Reaaliansioiden ennustetaan kuitenkin kääntyvän kasvuun vuonna 2024. Kehitystä tukee tehdyt palkkatarkistukset ja aiempia vuosia matalampi inflaatiotaso. Vuonna 2023 Suomen viennin määrä laskee arviolta hieman yli 1 prosenttia edelliseen vuoteen nähden, mutta viennin arvioidaan palaavan kasvu-uralle vuonna 2024. Tuonnin laskiessa noin 6 prosenttia edelliseen vuoteen nähden, mikä on tukenut bruttokansantuotteen kehitystä.

Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan noin puoli prosenttia vuonna 2023, mutta Valtiovarainministeriö ennakoii sen jälleen hieman kasvavan vuonna 2024. Vaihtotaseen arvioidaan olleen alijäämäinen noin 0,8 prosentilla bruttokansantuotteesta, jolloin alijäämä supistui vuoden 2022 2,5 prosentista.

24.2.2022 Venäjän käynnistämä hyökkäyssota Ukrainaa vastaan ja siitä seuranneet Venäjää vastaan kohdistetut pakotteet, aiheuttivat yhä epävarmuutta Suomen viennin ja bruttokansantuotteen kehittymiseen. Näiden tapahtumien johdosta valtionhallinnon menot ovat kasvaneet muun muassa puolustus- ja varautumishankintojen myötä.

Vuonna 2023 Suomen talouden toimialoista metalliteollisuudessa kasvu on ollut vahvinta, mutta myös palvelut ja teollisuus -toimialat ylsivät positiiviseen kasvuun. Sen sijaan rakentamistoimialan volyyymi putosi noin 10 prosenttia päättyneenä vuotena.

Julkisen talouden alijäämä kasvaa vuonna 2023, mihin vaikutti bruttokansantuotteen pieneneminen ja valtiohallinnon menojen kasvu. Myös julkisyhteisöiden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvoi arvion mukaan hieman vuonna 2023 ja on noin 75 prosenttia. Valtionhallinnon rahoitusasema heikkeni vuonna 2023 edellisvuodesta, ja sen arvioidaan olleen noin 9 miljardia euroa alijäämäinen.

Julkistalouden velkaantuminen ja noussut korkotaso lisäävät yhä rahoituskustannuksia tulevina vuosina. Korkotaso jatkoi nousua vuonna 2023, mutta kääntyi laskuun vuoden jälkipuoliskolla.

Työllisyysasteen pitkään jatkunut kasvu taittui vuonna 2023, mikä näkyi erityisesti vuoden jälkipuoliskolla. Avoimien työpaikkojen määrä putosi vuoden 2022 huipun yli 100 000 työpaikasta noin puoleen vuoden 2023 kuluessa. Tämä kertoo yhä siitä, että työvoiman osaaminen ja tarjolla olevat työpaikat eivät kohtaa. Muutokset työllisyys- tai työttömyysasteeseen eivät kuitenkaan ole olleet merkittäviä.

Pirkanmaalla työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta noin 6 600 henkilöllä kokonaisuudessaan ollessa joulukuussa 2023 noin 28 400 henkilöä. Syynä heikkoon työllisyyskehitykseen on ollut vauhti talouskehitys ja esimerkiksi uudisrakentamisen hiipuminen. Työttömistä työnhakijoista lomautettuja oli noin 4 000 henkeä, mikä oli noin 2 300 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Yksityisten investointien määrän arvioidaan laskevan vuonna 2023 asuinrakentamisen vetämänä noin 5 prosentilla, mikä johtuu heikosta rakentamisen ja asuntosektorin tilanteesta. Investointien määrä on vähentynyt kaikilla sektoreilla. Julkisten investointien määrä alittaa edellisen vuoden tason ollen noin 4 prosenttia bruttokansantuotteesta. Yksityisten investointien osuus on noin 19 prosenttia bruttokansantuotteesta. Investointien vähentäminen on osaltaan laskenut vuoden 2023 bruttokansantuotetta.

Yksityinen kulutus laski vuonna 2023 edelliseen vuoteen nähden hieman vajaalla prosentilla. Kulutus kääntyi laskuun erityisesti vuoden jälkipuoliskolla. Kuluttajien säästöasteen nousu ja kasvaneet asuntolainamenot selittävät tätä kehitystä. Se kertoo myös siitä, että kuluttajien luottamus talouden ja työllisyyden kehitykseen on laskenut, jolloin kulutustottumukset ovat muuttuneet

varovaisemmiksi. Kotitalouksien velkaantumistasoa laski ja on nyt noin 129 prosenttia, jolloin muutosta edellisvuoteen on noin 2,5 prosenttiyksikköä (velka suhteessa käytössä oleviin tuloihin).

Kuntaliiton julkaiseman vuoden 2023 tilinpäätösarvion perusteella kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos oli noin 1,8 miljardia euroa. Hyvä tulos selittyi hyvinvointialueuudistukseen liittyvillä verojäämillä ja takaisinperittävillä valtionosuuksilla. Ilman näitä eriä tulos olisi ollut hieman negatiivinen.

Hyvinvointialueuudistus leimasi vahvasti vuosimuutoksia osan kuntien tulopohjasta siirryttyä valtiolle hyvinvointialueiden rahoitukseen. Kuntien saamat kunnallisverotulot pienenevät noin 53 prosentilla. Yhteisöverotulot laskivat noin 32 prosenttia ja kiinteistöverotulot kasvoivat puolestaan 4,4 prosenttia. Valtionosuuksien määrä laski 66 prosenttia.

Investointien määrä laski edellisestä vuodesta ja vuosikate kattoi poistot. Vuosikate ylitti kuluneena vuonna investointimenojen tason. Kuntatalouden lainakanta myös laski noin 350 miljoonalla eurolla. Kokonaisuudessaan kuntatalous oli kuluneena vuonna kestävällä tasolla, mutta kertaluonteiset hyvinvointialueuudistukseen liittyvät erät vaikuttivat merkittävästi hyvään tulokseen.

Olellaiset muutokset Pirkkalan kunnan toiminnassa ja taloudessa

Tuloslaskelma

Tilikauden tulos on 7 545 717,07 euroa. Tilikauden ylijäämä on 8 165 717,07 euroa, kun vuonna 2019 tehdyn investointivarausten purun vuoksi kirjataan 620 000 euroa poistoeron muutosta.

Sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu siirtyi kunnalta Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023, mikä vaikutti merkittävästi kunnan tuloslaskelmaan.

Ulkoiset toimintatuotot pienenevät vuonna 2023 66,5 % eli noin 25 miljoonaa euroa, josta noin 23,7 miljoonaa euroa johtuu Pirkanmaan hyvinvointialueelle siirtyneistä

palveluista. Eniten pienenevät myyntituotot, joiden muutos oli 83 % ja noin 15 miljoonaa euroa, johtuen kunnalta poistuneista sosiaali- ja terveystalouden yhteistoimintakorvauksista. Kotikuntakorvauksia kirjattiin vuonna 2022 noin 1,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2023 noin 300 000 euroa. Pakolaisten toimeentulokorvauksia kirjattiin vuonna 2023 noin 330 000 euroa ja vuonna 2022 noin 100 000 euroa.

Maksutuotot alenivat 60 % ja 4,9 miljoonaa euroa vuodesta 2022 sosiaali- ja terveydenhuollon maksutuottojen jäädessä kunnalta pois. Näiden osuus maksutuotoista oli vuonna 2022 noin 5,2 miljoonaa euroa.

Maankäyttö- ja kehittämiskorvauksia saatiin vuonna 2023 noin 450 000 euroa, joka on noin 240 000 edellisvuotta enemmän.

Tuet ja avustukset pienenivät 57,6 % ja muut toimintatuotot 35,6 %. Tuissa ja avustuksissa vaikuttivat sosiaali- ja terveystalvelujen vuonna 2023 poistuneet tuet, joita vuonna 2022 kirjattiin noin 1,9 miljoonaa euroa. Näistä noin 1,5 miljoonaa euroa oli koronatukia. Muihin toimintatuottoihin vaikutti pysyvien vastaavien myyntivoitot, joita saatiin noin 3,5 miljoonaa vuonna 2022 ja vuonna 2023 ei lainkaan. Asuntojen vuokratuottoja kirjattiin noin 630 000 ja vakuutusyhtiön vahinkovakuutuskorvauksia noin 480 000 euroa edellisvuotta vähemmän. Rakennusten vuokratuotoissa kasvua oli noin 2 miljoonaa euroa Pirkanmaan hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen vuoksi.

Ulkoiset toimintakulut pienenivät 53,6 % eli noin 82,6 miljoonaa euroa. Pirkanmaan hyvinvointialueelle siirtyneiden palvelujen toimintakuluja oli vuonna 2022 noin 84,5 miljoonaa euroa. Eniten pienenivät palvelujen ostot muutoksen ollessa 77,5 % ja noin 53,9 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveystalvelujen sekä pelastustoimen osuus tästä on noin 53,5 miljoonaa euroa. Muiden yksiköiden osalta palvelujen ostot pienenivät eniten tilapalvelun ja yhdyskuntalautakunnan johdon tulosalueilla. Rakennusten rakentamis- ja kunnossapitopalvelut pienenivät noin 340 000 euroa ja osuus verotuskustannuksiin aleni noin 230 000.

Sosiaali- ja terveystalvelujen poistumisen vaikutus henkilöstökulujen muutokseen oli noin 25,6 miljoonaa euroa. Muiden yksiköiden osalta henkilöstökulut kasvoivat 7,1 % ja noin 2,9 miljoonaa euroa vuodesta 2022. Henkilöstökulujen kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän kasvun lisäksi virka- ja työehtosopimusten mukaiset yleiskorotukset sekä sopimuskauteen liittyvät paikalliset järjestelyerät. Kuukausipalkat kasvoivat noin 2 miljoonaa euroa ja eläkekulut noin 800 000 euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat pienenivät 32,9 % ja noin 2,4 miljoonaa euroa. Muiden kuin sosiaali- ja terveystalvelujen osalta nämä kasvoivat 5,1 % ja noin 250 000 euroa. Tähän vaikuttivat muun muassa elintarvike- ja

lämmityskustannusten nousu. Avustukset pienenivät 43,4 % ja noin 1,7 miljoonaa euroa, mikä on vuoden 2022 sosiaali- ja terveystalveluiden avustusten osuus. Muut toimintakulut pienenivät 27,9 % eli noin 1,9 miljoonaa euroa, johon sosiaali- ja terveystalvelujen vaikutus on noin miljoona euroa. Lisäksi rakennusten ja huoneistojen vuokramenot pienenivät noin miljoona euroa tilapalvelun tulosalueella johtuen väistötalojen tarpeen vähenemisestä sekä hyvinvointialueelle siirtyneistä vuokrasopimuksista.

Verotulot alenivat noin 44,7 %. Kunnallisverotulot alenivat 50,3 % eli noin 48,9 miljoonaa euroa. Verotuloja alensi sosiaali- ja terveystalvelujen poistuminen kunnalta. Vuonna 2023 saatiin vuoden 2022 verojääämiä, joita ilman verotulot olisivat pudonneet vielä enemmän. Kiinteistöverotuloissa oli kasvua 15,6 % eli noin 930 000 euroa. Yhteisöverot pienenivät 23,9 %, mikä on noin 2 miljoonaa euroa. Yhteisöverojen jako-osuus putosi kolmanneksella vuodesta 2022.

Valtionosuudet alenivat 17,2 % eli noin 3,4 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueuudistuksella oli vaikutusta myös valtionosuuksiin.

Verotuloista ja valtionosuuksista muodostuva verorahoitus aleni noin 53 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Asukaskohtainen verotulo oli Pirkkalassa 2 982 euroa ja valtionosuus 779 euroa eli verorahoitus yhteensä 3 761 euroa/asukas.

Rahoitustuottojen ja -kulujen toteuma oli noin -1 070 000 euroa. Muihin rahoitustuottoihin sisältyy kolme osinkotuottoa. Korkokulut olivat noin 580 000 euroa suuremmat kuin edellisenä vuonna johtuen korkotason noususta. Muut rahoituskulut alenivat noin 90 000 euroa.

Vuosikate kasvoi 27,5 % eli noin 3,9 miljoonaa euroa. Suunnitelman mukaisten poistojen määrä oli 10,5 miljoonaa euroa. Ne olivat noin 540 000 euroa suuremmat kuin edellisvuonna. Tilikauden tulos on 7 545 717,07 euroa. Kertaluonteiset hyvinvointialueuudistukseen liittyvät erät vaikuttivat merkittävästi hyvään tulokseen. Tulokseen lisättiin vuonna 2019 tehdystä investointivarausten purkamisesta aiheutunut 620 000 euron vuosittainen poistoeron muutos, jolloin tilikauden

ylijäämä on 8 165 717,07 euroa.

Investoinnit

Investointimenot olivat yhteensä 18,3 miljoonaa euroa. Maa-alueiden hankintaan käytettiin 5 miljoonaa euroa. Maa-alueiden myynti oli 11 040 euroa. Irtaimistohankintoja oli yhteensä noin 1,5 miljoonaa euroa. Talonrakennusinvestoinnit olivat 6,7 miljoonaa euroa (vuonna 2022: 8,4 miljoonaa euroa) ja yhdyskuntatekniikan investoinnit olivat 5,1 miljoonaa

euroa (vuonna 2022: 6,4 miljoonaa euroa). Vapaa-aikakeskuksen laajennukseen käytettiin tilinpäätösvuonna 3,7 miljoonaa euroa ja Kirkonkylän koulun laajentamiseen ja peruskorjaukseen noin 1,6 miljoonaa euroa.

Pirkkala-kampuksen 50 miljoonan euron kiinteistöleasing-hankkeen rakentaminen jatkui.

Rahoitus

Pitkäaikaisten lainojen määrä vuoden lopussa oli 65,4 miljoonaa euroa. Lyhytaikaista velkaa (kuntatodistuksia) ei ollut. Korollinen vieras pääoma oli vuoden lopussa 65,4 miljoonaa euroa, jolloin asukaskohtainen lainamäärä oli 3 151 euroa. Lainamäärä vuoden 2022 lopussa oli 66,3 miljoonaa euroa, joten lainakanta pieneni hieman edellisestä vuodesta jo toista vuotta peräkkäin.

Pitkäaikaisten lainojen (65,4 miljoonaa euroa) jakauma oli seuraava: kiinteäkorkoisia 21,5 miljoonaa euroa ja vaihtuvakorkoisia 43,9 miljoonaa euroa. Näiden painotettu keskimääräinen korko oli 3,409 %. Keskimääräinen lainojen takaisinmaksuaika oli 8 vuotta. Vuonna 2022 se oli 7 vuotta.

Pirkkalan talouden kokonaistilanne

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen palveluiden järjestämis- sekä rahoitusvastuun siirrettyä hyvinvointialueelle, pieneni kunnan talouden koko vuoteen 2022 nähden. Tästä syystä tilinpäätösten tunnusluvut eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2022 ja 2023 välillä.

Rahoituslaskelman tunnusluvuista toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta on -22,9 miljoonaa euroa. Tunnusluku kertoo vuosikatteeseen kohdistuvasta paineesta ja suurista investointimenoista. Se kuvaa investointien omarahoituksen toteutumista pitkällä aikavälillä. Investointien tulo-rahoitus on noussut edellisestä vuodesta. Maksuvalmius heikkeni verrattuna edelliseen vuoteen, mutta on edelleen riittävällä tasolla. Lainanhoitokate eli vuosikatteen riittävyys lainanlyhennyksiin parani.

Vuonna 2022 tulo-rahoitus kasvoi talousarvioon nähden verotulojen ansiosta. Verotuloja kertyi yli 3 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Vaikutus muodostui erityisesti kunnan tuloveron ja kiinteistöveron verokertymistä.

Taseen tunnusluvut paranivat. Omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus kasvoivat. Taseessa on kertynyt ylijäämää 57,8 miljoonaa euroa ja asukaskohtainen ylijäämä on noin 2 800 euroa. Lainakanta pieneni hieman. Vuodesta 2010 alkaen ylijäämä on kasvanut noin 60 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelmassa vuosikatteen suhde poistoihin oli 172,0 %. Asukaskohtainen vuosikate oli 868 euroa, kun se edellisvuonna oli 693 euroa ja 539 euroa vuonna 2021. Vuosikatteen voi todeta olleen erinomaisella tasolla.

Poistojen osuus tulo-rahoituksesta kasvoi merkittävästi hyvinvointialueudistuksen myötä 7,6 prosentista 13,4 prosenttiin. Tämä tekijä vaikuttaa jatkossakin kunnan talouteen ja sen liikkumavaraan, koska tulo-rahoituksesta aiempaa suurempi osuus kohdistuu poistoihin.

Pirkkalan kunnan taseen ylijäämä vuoden 2022 lopussa oli 49,6 miljoonaa euroa. Vuodesta 2010 alkaen ylijäämä on kasvanut noin 60 miljoonaa euroa. Vuonna 2013 Pirkanmaan koulutus konsernikuntayhtymän purkautumisesta tuli peruspääoman palautuksesta 3,4 miljoonan euron satunnainen tuotto.

Maa-alueista saadut pysyvien vastaavien myyntivoitot ovat olleet vuosittain keskimäärin 4,9 miljoonan euron luokkaa, kun tarkastellaan vuosia 2013–2022. Vuosittaiset vaihtelut ovat olleet suuria, pienimmillään 360 000 euroa ja suurimmillaan 8 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 ei pysyvien vastaavien myyntivoittoja ollut lainkaan. Pirkkalan kunnan linjauksen mukaisesti

Väestön kehitys

Pirkkalan väestönkasvu oli tilinpäätösvuonna 358 asukasta eli 1,7 %. Asukasluku oli ennakkotiedon mukaan vuoden lopussa 20 763. Väestö on kasvanut koko 2000-luvun.

Työllisyys- ja elinkeinoasiat sekä asuminen

Vuoden 2023 työllisyydenhoidon merkittävimmät muutokset olivat työttömien määrän selkeä kasvu koko Pirkanmaalla, kasvua vuositasolla 30 %. Yli vuoden työttömänä työnhakijana olleiden määrä nousi edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta ja joulukuun työttömyysaste Pirkkalassa oli 8,2 % koko Pirkanmaan työttömyysprosentin ollessa 11,2 %. Talouden muuttunut tilanne näyttää vaikuttaneen koko Pirkanmaan alueella selvästi yritysten tarpeeseen palkata uutta työvoimaa alentaen näin avointen työpaikkojen kokonaisuuttua. Suurimmat työttömien määrät ammattiryhmittäin olivat palvelu- ja myyntityön, rakennus-, korjaus ja valmistustyön sekä asiantuntijatyön aloilla. Työllistettyjen määrä nousi ja työvoimakoulutuksessa olevien määrä säilyi entisellään. Hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa siirtyneen kuntouttavan työtoiminnan ja työllisyyspalveluiden yhteistyö jatkui kuntouttavan työtoiminnan asiakasohjauksina. Työllisyydenhoidossa aloitettiin valmistelu työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtämiseksi valtion TE-toimistosta kunnille 1.1.2025 alkaen ja uuden Tampere-vetoisen

asuntorakentamisen tontinluovutukset toteutetaan valtaosin vuokraamalla, joka lisää kunnan vuokratulokertymää. Tämä linjaus korostui vuonna 2023, kun kaikki luovutukset olivat vuokrauksia.

Pirkkala-kampus -hankeen rakentaminen jatkui vuonna 2023. Hanke rahoitetaan kiinteistöleasingilla.

Hyvinvointialue aloitti toimintansa 1.1.2023. Kunnalle kertyi sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannuksia kuitenkin edelleen, sillä kunnalta laskutettiin vuoden 2022 kustannuksia myös vielä vuoden 2023 puolella noin 320 000, mutta vastaavasti tuloja kertyi myös samaa luokkaa.

Tilinpäätösvuoden kasvu oli suurempi kuin vuonna 2022, jolloin lisäys oli 199 asukasta (1 %).

Pirkanmaan työllisyysalueen muodostamisesta yhdessä seutukuntien kanssa.

Kunnan tonttitarjonta laajentui, kun yhdyskuntasuunnittelu aloitti Jasperintien varrella sijaitsevan asemakaavan nro 244 suunnittelun vuonna 2023. Asemakaavan esirakentaminen hyväksyttiin myös 2024 talousarvion osaksi. Esirakentaminen on tarkoitus aloittaa vuoden 2024 aikana. Tonttien luovutusaiakataulu päätetään vuoden 2024 aikana. Lisäksi asemakaavaa nro 237 muutettiin liikealueiden ja suojaviheralueiden osalta. Uusi asemakaava nro 263 tuli lainvoimaiseksi kesällä 2023 ja mahdollistaa alueelle sekoittuneen kaupan ja toimitilarakennusten korttelialueen. Tätä aluetta on markkinoitu yrityksille ja kiinteistökehittäjille syksystä 2023 alkaen. Tämän kokoisten suurten hankkeiden käynnistymistä on kuitenkin hidastanut heikot talousnäkymät, rahoituksen kiristyminen ja korkea korkokanta. Tämän lisäksi Pirkkalassa on edelleen tarjolla kiinteistökehittäjien vapaita tontteja, joita on myös kunnan elinkeinon toimesta markkinoitu yrityksille suoraan ja Business Tampereen kautta.

Yritykset näkevät edelleen Pirkkalan kunnan kiinnostavana sijoittautumispaikkana. Siksi onkin tärkeää, että kunta huolehtii jatkossakin monipuolisesta tonttitarjonnasta elinkeinoelämälle.

Valtatie 3 kehittäminen ja maakuntakaavassa suunniteltu kehä II muodostavat toteutuessaan kiinnostavan strategisen kokonaisuuden. Nämä logistisesti tärkeät alueet lisäisivät entisestään Pirkkalan kiinnostavuutta elinkeinoelämän risteyspaikkana. Myös Jasperintien ja

Henkilöstö

Pirkkalan kunnan henkilöstön määrä 31.12.2023 oli 947, joista vakinaisia oli 707. Henkilöstömäärä pieneni huomattavasti sosiaali- ja terveystalvelujen siirryttyä Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Henkilöstömäärän vaihtelut vuoden aikana ja osa-aikatyötä tekevien osuus henkilöstöstä vaikuttavat siihen, että henkilötyövuosi kuvaa paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa olutta työvoimaa kuin henkilöstömäärä määriteltynä tilastointipäivänä. Tarkasteltaessa henkilöstön määrää henkilötyövuosina kertyi henkilötyövuosia koko henkilöstön osalta 863,9 (HTV2) joka on 34,9 % vähemmän kuin vuonna 2022. Vuonna 2023 vakituisen henkilöstön määrä laski 303,4 henkilötyövuodella ja määräaikaisen henkilöstön määrä laski 159 henkilötyövuodella. Henkilöstön jakautuminen toimialoittain on esitetty henkilöstöä koskevissa liitetiedoissa.

Henkilöstökulut vuonna 2023 olivat yhteensä noin 43,8 miljoonaa euroa, josta palkat ja palkkiot olivat 35,1 miljoonaa euroa ja henkilöstösivukulut 8,7 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut laskivat noin 34,13 %. Henkilöstökulujen laskuun vaikutti Pirkanmaan hyvinvointialueelle siirtyneen henkilöstön määrä.

Työnantaja toteutti vuodelle 2023 kohdistuneet virka- ja

lähellä paloasemaa Kurikantien varteen kehittyvä teollisuusalue sekä kehätien eteläpuolen yleiskaavoittaminen kokonaisuudessaan auttaa elinkeinoelämän heikkoon tonttitilanteeseen pidemmällä aikavälillä.

Rakennusluparekisterin mukaan vuonna 2023 uusia asuntoja valmistui yhteensä 440, joista erillisiin pientaloihin valmistui 31 asuntoa, ketju- ja rivitaloihin 38 asuntoa ja kerrostaloihin 371 asuntoa.

työehtosopimusten mukaiset yleiskorotukset ja paikalliset järjestelyerät. Lääkärisopimuksen mukainen yleiskorotus ja paikallinen järjestelyerä toteutettiin 1.1.2023. Kaikkia sopimusalojamme koskevat yleiskorotukset, paikalliset järjestelyerät ja paikallinen kehittämisohjelmaerä jaettiin 1.6.2023 alkaen. Näiden lisäksi 30.6.2023 maksettiin kaikkia sopimusalojamme koskeva kertaerä. Lääkärisopimuksen piirissä oleville maksettiin myös yleiskorotus 1.10.2023 alkaen. KT:n arvion mukaan sopimusratkaisun mukaiset kustannukset nousivat vuonna 2023 vähintään 3,05 prosenttia.

Poissaoloprosentti on laskettu kaavalla työpäivät yhteensä / teoreettiset työpäivät yhteensä*100. Koko henkilöstön terveysperusteisten poissaolojen prosentti oli vuonna 2023 yhteensä 6,3 %, josta sairaudesta johtuvaa oli 6,2 % ja tapaturmista johtuvaa 0,2 %. Terveysperusteisten poissaolojen prosentti on 0,5 prosenttiyksikköä matalampi, sillä vuonna 2022 vastaava luku oli 6,8 %. Vuonna 2023 sairauspoissaoloista 50 % oli lyhyitä 1-7 päivän poissaoloja. Seuraavaksi eniten oli 8-29 päivän poissaoloja, joita oli 23,3 % kaikista sairauspoissaoloista.

Vuoden 2023 henkilöstökertomuksessa raportoidaan yksityiskohtaisemmin henkilöstöön liittyvien tunnuslukujen kehityksestä.

Ympäristöasiat

Pirkkala on kuntana ja osana Tampereen kaupunkiseutua sitoutunut hiilineutraalustavoitteisiin. Pirkkala liittyi valtuuston päätöksellä Kohti hiilineutraalia kuntaa (Hinku)-verkostoon helmikuussa 2019. Kunta on liittynyt myös kuntien energiatehokkuussopimukseen 2017-2025.

Pirkkalan valtuusto hyväksyi kunnan ilmastotiekartan 15.2.2021. Tiekartassa on määritetty tavoitteet ja toimenpiteet, joilla asetettuun 80 % Hinku-päästövähennystavoitteeseen päästään vuoteen 2030 mennessä. Pirkkalassa on tehty myös luonnon monimuotoisuusohjelma (2020).

Tampereen seudun ilmasto- ja kestävyystyön kehittämistä on jatkettu seudullisena yhteistyönä. Pirkkalan Hinku-tiekartta ja luonnon monimuotoisuusohjelma päivitetään vuoden 2024 aikana. Vuoden 2023 lopussa Pirkkalassa otettiin käyttöön Ympäristövahti kunnan ilmastotyön ja luonnon monimuotoisuuden edistämistyön seurantaan, johtamista ja viestintää varten.

Pirkkalassa on vertailukelpoista tilastotietoja kasvihuonekaasupäästöjen kehityksestä sektoreittain alkaen vuodesta 2009 (CO₂-raportti). Eri vuosien arvioinnissa tulee huomioida, että vuosien välillä voi olla suuriakin lämpötilaeroja, mikä vaikuttaa etenkin rakennusten lämmitystarpeeseen. Viimeisimmässä (2024) Pirkkalan CO₂-raportin vuosiraportissa on esitetty kasvihuonekaasujen päästöt vuosilta 2009-2022 sekä ennakkotieto vuodelta 2023.

Pirkkalan kasvihuonekaasujen päästöt vuonna 2022 olivat yhteensä 74,0 kt CO₂-ekv ilman teollisuutta. Näistä päästöistä 36,5 kt CO₂-ekv aiheutui tieliikenteestä. CO₂-raportin laskentatavassa tieliikenteen päästöihin vaikuttavat sekä kunnan alueella tapahtuva läpiajoliikenne että paikallinen liikenne. Pirkkalan asukaskohtaiset päästöt vuonna 2022 olivat 3,6 t CO₂-ekv ilman teollisuutta, kun ne kaikissa CO₂-raportissa mukana olevissa kunnissa vaihtelivat välillä 2,1-14,2 t CO₂-ekv. SYKE:n päästölaskennan mukaan Pirkkalan kasvihuonekaasupäästöjen kehitys vuosien 2007-2021

aikana on ollut -16 %. Asukasta kohti laskettuna päästökehitys on ollut samalta ajalta -35 %.

Pirkkalan kunta on osallistunut kunnallisen ekosysteemitilinpidon kehittämistyön SYKE:n johtamissa projekteissa. Kehittämistyötä jatketaan edelleen vuoden 2024 aikana. Ekosysteemitilinpitoa on tarkoitus hyödyntää Pirkkalan viheralueiden laadun ja ekologisten yhteyksien toiminnan seurantaan varten.

Viisaan liikkumisen edistämisen osalta vuoden 2023 aikana valmistui Tampereen kaupunkiseudun kestävä ja turvallisen liikkumisen suunnitelma. Työssä on päivitetty vanha Tampereen kaupunkiseudun liikenneturvallisuussuunnitelma sekä laadittu seudullinen suunnitelma liikkumisen ohjauksen jalkauttamiseksi Tampereen kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2020-2023 mukaisesti.

Kunta käynnisti vuoden 2023 lopulla kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman laatimisen. Ohjelma toimii jatkotyönä aiemmin laaditulle Viisaan liikkumisen suunnitelmalle. Ohjelman laatimisen tueksi haettiin ja saatiin valtionavustusta vuodelle 2024.

Vuonna 2023 joukkoliikenteen nousijamäärät kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 27 prosenttia. Vuoden 2023 nousut Pirkkalan kunnan alueella olivat 1 091 050 nousua (2022 nousumäärä oli 855 622).

Energiansäästötoimenpiteenä jatkettiin yleisten alueiden ja katujen valaistuksen uusimista ja saneeraamista.

Pirkkalan valtuusto hyväksyi Pirkkala-Linnainmaa raitiotien hankesuunnitelman 24.4.2023. Raitiotien toteutussuunnittelu käynnistettiin hankesuunnitelman kehittämisvaihtoehdon yksi mukaisena linjaosuutena, jonka päätepiirteenä Pirkkalan ratahaaralla on kuntakeskus Suuppa. Raitiotien rakentamisesta on valmius päättää lokakuussa 2024. Kustannusarvio toteutussuunnitelmasta välille Suuppa - Linnainmaa on 13,5 miljoonaa euroa. Hankesuunnitelman kustannusjaolla (37 %/63 %)

Pirkkalan kustannusosuus on 4,995 milj. euroa. Kustannusarvio ei sisällä mahdollista valtion tukea.

Seudullista energianeuvontatyötä on toteutettu seudullisesti (SeutuRane), vaikka seudullisen yksikön toteutusmallista ei ole tehty päätöstä.

Muut ei-taloudelliset asiat

Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat

Hyvään hallintoon kuuluu, että kansalaiset voivat luottaa viranomaisen ja virkamiehen toimintaan sekä riippumattomuuteen ja avoimuuteen. Tasapuolisuus ja virkamiehen puolueettomuus luovat perustan viranomaistoiminnalle. Toiminnan on oltava puolueetonta ja sen on myös näytettävä puolueettomalta sidosryhmien ja kansalaisten näkökulmasta.

Kunnanhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan yleisohjeen 20.12.2021, jossa määritellään sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan yleiset periaatteet ja toteuttamistavat. Ohjeella turvataan toiminnan lainmukaisuutta ja hyvän hallintotavan mukaisuutta. Valtuusto on hyväksynyt 1.1.2023 voimaan tulleen hallintosäännön, jossa määritellään toimielinten tehtävät sekä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden toimivallan jako toiminnan lainmukaisuuden varmistamiseksi.

Tarkastuslautakunta ylläpitää Kuntalain mukaista sidonnaisuusrekisteriä, johon on koottu ilmoitukset luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden johtotehtävistä ja luottamustoimista elinkeinotoimintaa harjoittavissa

Pirkkalan kunta on mukana seudullisessa keskuspuhdistamohankkeessa, jonka investointikustannus on kokonaisuudessaan noin 371 miljoonaa euroa (arvio lokakuun 2023 hintatasossa). Koronapandemia, sota Ukrainassa ja korkotason nousu ovat saaneet aikaan kustannusten nousua. Uusi jätevedenpuhdistamo on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2025.

yrityksissä ja muissa yhteisöissä sekä merkittävästä varallisuudesta ja muista sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa. Valtuusto merkitsi sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi 11.12.2023 Ajantasainen rekisteri löytyy kunnan internet-sivuilta.

Viranomaistoiminnan puolueettomuudesta säädetään Kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa ja rikoslaisissa. Rikoslaisissa lahjan tai edun arvoa ei ole määritelty, eikä edun taloudellisesta arvosta yksinään voi päätellä, onko kyse luottamusta vaarantavasta edusta. Kunnanhallitus on 13.2.2012 antanut ohjeistuksen vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista. Ohje koskee kaikkia kunnan viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä ja sen tarkoitus on auttaa lahjojen, vieraanvaraisuuden ja muiden etuuksien hyväksyttävyyden arvioinnissa.

Pirkkalan kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta ilmenee, kuinka kunta edistää yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia. Suunnitelma perustuu muun muassa tasa-arvolakiin ja yhdenvertaisuuslakiin

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Pirkkalan kunta kasvaa ja kehittyy osana elinvoimaista Tampereen kaupunkiseutua. Tulevina vuosina Pirkkalan talouden haastaa suuret investointitarpeet sekä niiden rahoitus siten, että kuntatalous pysyy kestävällä uralla. Vuoden 2024 syksyllä päätöksentekoon tuleva raitiotien rakentamispäätös tulee määrittelemään kunnan kehityksen suuntaan tuleville vuosikymmenille.

Taloussuunnitelmassa 2024–2026 arvioidut investointimenot ovat yhteensä noin 46 miljoonaa euroa. Kunnan omaan taseeseen toteuttavien investointien lisäksi kiinteistöleasing-hankeena toteutettavan Pirkkala-kampuksen kustannusarvio on noin 50 miljoonaa euroa. Pirkkala-kampuksen käyttöönoton jälkeen tällä hetkellä käytössä olevat väistötilat poistuvat. Tämä tasoittaa tiloista aiheutuvaa kustannusrakennetta kokonaisuutena. Pirkkala-kampus otetaan vaiheittain käyttöön vuosina 2024 ja 2025.

Kunnan sosiaali- ja terveystaloudet sekä kunnan rahoittama pelastustoimi siirtyvät hyvinvointialueen järjestämistä vastaavalle 1.1.2023 lukien. Muutos on

pienentänyt kunnan tulopohjaa, mutta myös keventää menorakennetta. Hyvinvointialueuudistus on kiristänyt kuntataloutta, kun vuodelle 2023 osuneet verojäät ja tulevia vuosina suurempina maksetut valtionosuudet, huomioidaan. Näköpiirissä on edelleen, että kuntatalous kiristyy lisää vuonna 2025. Asukaskohtainen lainamäärä on Pirkkalassa lähellä maan keskiarvoa ja lähivuosina kunnan velkaantumisen arvioidaan kasvavan hieman. Tulorahoitus (verotulot, valtionosuudet ja myyntitulot) eivät riitä kattamaan investointien rahoitustarvetta. Kunnan taloudenpidossa tulee kiinnittää huomiota investointien hallinnan lisäksi myös käyttötalouden kustannusten kasvun hillitsemiseen. Pitkän aikavälin ennustetta ylläpidetään tietojohdantamallilla.

Maailmantalouden epävakaus ja helmikuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja siitä seuranneet pakotteet, luovat epävarmuutta toimintaympäristölle ja kunnan taloudelliselle kehitykselle. Lisäksi Suomen talouden hiipuminen, heikko työllisyyskehitys ja kuluttajien alhainen luottamus talouteen, varjostavat taloudellista kehitystä.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Hallintosäännön sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevassa luvussa on määritelty kunnanhallituksen, lautakuntien ja viranhaltijoiden ja esimiesten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät. Kunnanhallituksen hyväksymä Pirkkalan kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohje on tullut voimaan 1.1.2022. Ohjeen mukaiset kunnanhallituksen ja lautakuntien riskienhallintasuunnitelmat laadittiin vuoden 2022 aikana. Riskienhallintasuunnitelmat tehtiin vuosille 2023–2025. Suunnitelmissa kuvataan toimialan toimintaympäristö, riskienhallintaprosessin käytännön toteutus ja vastuut sekä määritellään käytettävät riskienhallintatoimenpiteet. Merkittävimmistä riskeistä laadittiin toimenpidesuunnitelmat ja määriteltiin vastuutahot. Ohjeen mukaiset kunnanhallituksen ja lautakuntien riskienhallintasuunnitelmat laadittiin vuoden

2022 aikana ja käyttöönotettiin sähköinen riskienhallinnan työkalu. Toimialojen johtoryhmät ja Ympäristöterveys Pirteva ovat vuoden 2023 syyskuussa toteuttaneet kukin toimialansa operatiivisten-, taloudellisten- ja vahinkoriskien riskikartoitusten ja riskien analysoinnin. Riskienhallintasuunnitelman mukainen riskien nykytilan ja toimenpiteiden raportointi on tehty ja käsitelty kunnanhallituksessa.

Kuntien lähivuosien tulopohjan kasvunäkymät ovat maltilliset ja verotulokertymän arvioidaan laskevan vuonna 2024, koska vuodelle 2023 kohdistuu vielä vuoden 2022 verotukseen perustuvia tilityksiä. Hyvinvointialueuudistus on luonut epävarmuutta kunnan talouden kehittymiselle ja valtionosuuspohjan taso varmistui vasta loppuvuodesta 2023. Hyvinvointialueelle

vuokrattujen tilojen vuokrasopimukset päättyvät tämän hetken tiedon mukaan vuoden 2025 lopussa ja neuvottelut uusien vuokrasopimusten laadinnasta ovat parhaillaan käynnissä. Lisäksi kunnan tulee ratkaista, yhtiöittääkö tilat, vai tuleeko luopumaan niistä. Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluverkkotyön perusteella näyttää todennäköiseltä, että palvelutarjonta säilyy kyseisissä tiloissa (terveyskeskus, Pirkankoivu).

Väestön ikääntyminen ja työmarkkinoiden tarvitseman työvoiman riittävä saatavuus sekä sen oikea kohdentuminen ovat Suomen tulevaisuuden kannalta avaintekijöitä. Kuntien toimintaympäristöön liittyviä epävarmuustekijöitä muodostuu valmistelussa olevista lainsäädännöllisistä uudistuksista ja niiden pitkän aikavälin vaikutuksista.

Kunnan menestystekijöinä ovat toimivat palvelut ja yhdyskuntarakenne, jotka mahdollistavat yritys- ja yhteisötoiminnan kehittymisen ja sitä kautta myönteisen työllisyyskehityksen. Näillä tekijöillä vastataan yhteiskunnassa ja kansantaloudessa oleviin haasteisiin. Yleisen taloustilanteen heikkeneminen ja erityisesti Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota sekä jännitteiden lisääntyminen lähialueilla aiheuttavat Pirkkalan kunnan taloudelle riskin niin tulojen kuin menojen kehityksen osalta.

Lisäksi maailmantaloudessa lisääntynyt epävarmuus heijastuu myös Suomen talouden kehitykseen. Nopeasti kohonnut korkotaso lisäsi kunnan rahoituskustannuksia ja kuntataloudelle kohdistuvaa painetta. Lisäksi yhä aiempaa korkeammalla tasolla oleva inflaatio ja palkkaratkaisut luovat painetta kuntataloudelle.

Pirkkalan mittavat investointitarpeet ja niiden hallittu toteuttaminen määrittelevät kunnan talouden reunaehdot lähivuosina. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan luo epävarmuutta ja riskejä taloudelle ja toimintaympäristölle.

Vahinkoriskeihin on varauduttu kattavalla vakuutusturvalla. Vakuutusten tason arviointi ja valvonta on vastuutettu talousjohtajalle.

Korkoriskin hallitsemiseksi kunnalla on:

- a) kynnyksellinen koronvaihtosopimus yhteensä 30 miljoonan euron pääomalle. Sopimus mahdollistaa vaihtuvakorkoisille lyhyt- ja pitkäaikaisille lainoille suojauksen kohtuullisella korkoprosentilla.
- b) koronvaihtosopimus Pirkkala-kampuksen investoinnin leasingrahoituksen korkoriskin suojaamiseksi

Koronvaihtosopimukset ovat rakenteeltaan suojaavia. Kun korkotaso ylittää sopimuksen kiinteän koron, Pirkkalan kunta maksaa markkinakorkoa (3kk euriborkorko) alhaisempaa kiinteää korkoa ja sopimuksen markkina-arvo kehittyy positiivisesti. Koronvaihtosopimuksella tehty suojaus on tarkoituksenmukainen, koska kunnan nykyiset sekä tulevat lainavastuut ovat pääosin vaihtuvakorkoisia. Korontarkistus- ja maksupäivät poikkeavat hieman toisistaan koska lainoja on useita, mutta edellä mainitun euromääräinen vaikutus on vähäinen.

Suomen tilintarkastajien vuonna 2019 antaman ohjeen mukaisesti koronvaihtosopimusten rakenne ja keskeiset tiedot:

- Suojausten tavoitteena on suojata kunnan nykyisiä sekä tulevia talousarvioon perustuvien vaihtuvakorkoisten vastuiden korkoriskiä. Vaihtuvakorkoisia vastuita ovat pitkäaikaiset lainat, kuntatodistukset sekä leasingvastuut.
- Suojauksen a) tarkoituksena on suojata korkovirtojen vaihtelua. Suojattava erä on 11.4.2022-11.4.2053, pääomaltaan 30 miljoonaa euroa. Viitekorkona 3 kk euribor. Suojaus on toteutettu kynnyksellisellä koronvaihtosopimuksella, jossa kunta maksaa kiinteää korkoa, mikäli 3kk euriborkorko on vähemmän kuin 5,00 %. Muutoin kunta maksaa viitekorkoa vähennettynä 1,00 %-yksiköllä
- Suojaus b) on koronvaihtosopimus, jolla suojaudutaan Pirkkala-kampuksen rakentamista varten solmitun leasingrahoitussopimuksen korkoriskiä vastaan. Koronvaihtosopimuksen suojausaika on 5.6.2024 – 6.6.2044.

- Sopimukset a) ja b) ovat suojaavia, koska maksettava korko on korkotason noustessa yli kiinteän korkotason aina markkinakorkoa matalampi. Sopimuksen arvo kehittyi positiivisesti korkotason noustessa, lisäksi koronvaihtosopimuksessa a) asetettu kynnystaso on korkealla tasolla
- Vaihtuvakorkoisista vastuista on suojattuna noin 80 prosenttia. Suojaus on tehokas, koska koronvaihtosopimus sekä kunnan lainavastuut ovat pääosin molemmat sidottuna 3-6kk euriborkorkoihin ja kunnan rahoitustarve on jatkuvaa yli nykyisten laina-aikojen.

Koronvaihtosopimuksissa kassavirtojen odotetaan ajoittuvan koko suojausajalle 2022-2053.

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on taloudellista ja tuloksellista.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Kunnan sisäisen valvonnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus siitä, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja omaisuus ja resurssit turvataan. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toimintaan liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi.

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kunnanhallitus vastaa kuntaa ja kuntakonsernia koskevan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, hyväksyy sisäistä

valvontaa koskevat ohjeet ja menettelytavat sekä valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti.

Pormestarilla on kokonaisvaltainen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan valvontavastuu.

Pirkkalan kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeessa määritetään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleiset periaatteet ja toteuttamistavat. Se sisältää sekä kunta- että toimielintason riskienhallintasuunnitelman laatimisvelvoitteen.

Pirkkalan kunnan tilivelvolliset viranhaltijat nimetään vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä. Tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenet sekä pormestari ja määritellyt viranhaltijat.

Pirkkalan kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen mukaan sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee huomioida osana toimintaprosesseja. Jatkuvat sisäisen valvonnan kohdealueet ovat päätöksenteko ja esteellisyys, talouden suunnittelu ja seuranta, kirjanpito ja maksuliikenne, henkilöstöasiat, omaisuuden hallinnointi ja vakuutukset, avustukset, tietoturva, sopimukset ja hankinnat. Valvontavastuut on määritelty yleisohjeessa. Lisäksi pormestari päättää kansliapäällikön esityksestä vuosittain sisäisen valvonnan painopistealueet. Kunnanhallitus hyväksyi uuden sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan yleisohjeen 20.12.2021 ja uusi ohje astui voimaan 1.1.2022 lukien.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Laista ja asetuksista tulevien määräysten ja tehtävien lisäksi kunnan hallintosäännössä määritellään johtamis- ja päätöksentekovastuut. Kunnan toiminta on perustunut voimassa oleviin säännöksiin, määräyksiin ja tehtyihin päätöksiin. Toiminnassa ei ole ilmennyt vuoden aikana mainittavaa ohjeiden vastaista toimintaa.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tulokellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Talousarvion tavoitteiden toteutuminen on raportoitu tilinpäätöksessä talousarvion toteutuminen - osiossa. Hallintosäännössä määritellään talousarvion seuranta- ja raportointikäytännöt. Niitä on noudatettu hyvin. Talouden ja toiminnan seuranta on kunnanhallituksessa ja lautakunnissa kuukausittaista ja valtuustossa puolivuositteista. Poikkeamiin on reagoitu. Tietojohtamismallin johdon raportointityökalu on käytössä talouden seurannan parantamiseksi. Eriyishuomiota on kiinnitetty mahdollisten taloudellisten riskien ennakointiin muun muassa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessien kautta. Varaston toiminnan kehittäminen on jatkunut vuoden 2023 aikana erillisen suunnitelman mukaan.

Riskienhallinnan järjestäminen

Vakuutusten hallinta on kunnossa. Kunnan johtoryhmä ohjaa ja koordinoi kuntakonsernin vakuuttamista keskitetysti. Talousjohtaja valvoo kuntakonsernin vakuutusten tasoa riskienhallinnan näkökulmasta. Omaisuusvakuutukset hoidetaan taloushallinnossa ja henkilövakuutukset henkilöstöhallinnossa. Vakuutukset tarkastetaan vuosittain.

Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kunnan hankintaohjeessa määritetään hankintojen tekemisen ja kilpailuttamisen periaatteet ja

hallintosäännössä ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa hankinta- ja luovutusvaltuudet. Omaisuuden hankinta ja luovutus perustuvat asianmukaisiin päätöksiin ja määriteltyihin hankinta- ja sopimusvaltuuksiin. Hankinnat on pääsääntöisesti kilpailutettu joko kunnan tai KuHa Oy:n toimesta. Hankintasäännöksiä on noudatettu pääosin hyvin. Hankintapäätösten oikeellisuutta ja olemassaoloa tarkastetaan asianmukaisesti eri vaiheissa. Havaittuihin yksittäisiin epäkohtiin hankintaprosessissa on puututtu heti. Tilaajaosaamista tulee edelleen vahvistaa. Hankintaprosessissa on käytössä keskitetty malli ja sähköinen kilpailutusjärjestelmä. Irtaimistoluettelot tarkastetaan ja päivitetään vuosittain. Irtaimistoluettelointiin on aiheellista edelleen hakea teknisiä ratkaisuja.

Sopimustoiminta

Sopimusten valvonnan ja täytäntöönpanon tueksi kunnan asianhallintajärjestelmässä on sopimushallinnan osio. Sopimukset ja niiden seuranta on vastuutettu. Sopimusrekisterit ovat pääosin ajantasaisia.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Pirkkalan kunnassa ei ole omaa sisäisen tarkastuksen yksikköä. Riskienhallintasuunnittelijan tehtäviin kuuluvat tarkastustoimi ja riskienhallintatehtävät. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan valvontavastuut on määritelty kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan yleisohjeessa. Tiedossa ei ole olennaisia virheitä tai puutteita sisäisessä valvonnassa.

Vuonna 2023 sisäisen valvonnan painopistealueena olivat tietojärjestelmien lokit (lokittavien järjestelmien kartoitus ja henkilötietojen käsittely), sisäisen valvonnan prosessin tarkastelu ja toimintasuunnitelman tekeminen ja ostolaskuprosessin tarkastaminen.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyyttä.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tulojen riittävyys menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulojen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulo-rahoitus heikko. Tilikauden tulos saadaan, kun vuosikatteesta vähennetään poistot, arvonalentumiset ja satunnaiset erät. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään.

Rahoituslaskelmassa osoitetaan, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulo-rahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

Tunnusluku osoittaa, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi myynti- ja maksutuotoilla ja muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla. Saatu prosenttiosuus vähennettynä sadasta puolestaan osoittaa, millainen osuus toimintakuluista rahoitetaan verotuloin ja valtionosuuksin.

Vuosikate prosenttia poistoista

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Pitkällä aikavälillä tulo-rahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat keskimääräiset poistonalaiset investoinnit.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate jaetaan tilikauden lopun asukasluvulla. Keskimääräisiä, kaikkia kuntia koskevia tavoitearvoja ei voida asettaa.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut*

Ulkoiset tuotot ja kulut

1000 €

	2023	2022
Toimintatuotot	12 543	37 447
Toimintakulut	-71 523	-154 167
Toimintakate	-58 980	-116 720
Verotulot	61 903	111 921
Valtionosuudet	16 176	19 545
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	13	
Muut rahoitustuotot	438	494
Korkokulut	-1 510	-927
Muut rahoituskulut	-12	-175
Vuosikate	18 028	14 139
Poistot ja arvonalentumiset	-10 482	-9 942
Tilikauden tulos	7 546	4 197
Tilinpäätössiirrot	620	620
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	8 166	4 817
Tuloslaskelman tunnusluvut	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	17,5	24,3
Vuosikate/Poistot, %	172,0	142,2
Vuosikate, €/asukas	868	693
Asukasmäärä	20 763	20 404

* Tarkempi selvitys tuloslaskelmasta sivuilla 10-11

Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan kassavarojen muutoksen tilikaudella.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta

Tunnusluvun avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut, ulkoiset rahan lähteet ja rahan käyttö, 1 000 € *

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	18 028		14 139	
Tulorahoituksen korjaukset	-5	18 023	-3 474	10 665
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-18 306		-19 652	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	884			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	16	-17 406	3 621	-16 032
Toiminnan ja investointien rahavirta		617		-5 367
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000		9 500	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 850	-850	-11 050	-1 550
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-232		14	
Vaihto-omaisuuden muutos	-10		2	
Saamisten muutos	3 980		-41	
Korottomien velkojen muutos	-7 392	-3 654	3 305	3 280
Rahoituksen rahavirta		-4 504		1 730
Rahavarojen muutos		-3 887		-3 637
Rahavarat 31.12.		487		4 374
Rahavarat 1.1.		4 374		8 011

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, 1 000 €	-22 883	-31 517
Investointien tulorahoitus, %	103,5	71,9
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Laskennallinen lainanhoitokate	2	1,6
(Vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset)		
Kassan riittävyys, pv	14	15
= 365 pv * Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		
Asukasmäärä	20 763	20 404

Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Taseen liitetiedoissa on tase-erien tarkemmat erittelyt.

Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää noin 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus- tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla enakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla.

Lainat, €/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla kunnan lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Tase ja sen tunnusluvut, 1 000 € *

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	175 764	171 396	OMA PÄÄOMA	89 728	80 451
Aineettomat hyödykkeet	409	468	Peruspääoma	31 870	30 759
Aineettomat oikeudet	8	0	Muut omat rahastot	54	54
Muut pitkävaikutteiset menot	401	468	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	49 638	44 821
			Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 166	4 817
Aineelliset hyödykkeet	156 044	149 144			
			POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Maa- ja vesialueet	43 209	38 261	VARAUKSET	9 660	10 280
Rakennukset	59 245	48 699	Poistoero	9 660	10 280
Kiinteät rakenteet ja laitteet	47 478	47 684			
Koneet ja kalusto	1 853	960	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	145	380
Muut aineelliset hyödykkeet	353	320	Valtion toimeksiannot		235
Ennakomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 906	13 220	Lahjoitusrahastojen pääomat	41	42
			Muut toimeksiantojen pääomat	104	103
Sijoitukset	19 311	21 784			
Osakkeet ja osuudet	19 311	21 784	VIERAS PÄÄOMA	83 168	95 081
			Pitkäaikainen	59 776	60 732
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	133	135	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	54 325	55 425
Lahjoitusrahastojen varat	41	42	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	5 451	5 307
Muut toimeksiantojen varat	92	93	Lyhytaikainen	23 392	34 349
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 100	10 850
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 803	14 660	Saadut ennakot		1
Vaihto-omaisuus	59	49	Ostovelat	4 476	10 350
Aineet ja tarvikkeet	59	49	Muut velat	1 085	1 709
Saamiset	2 792	6 771	Siirtovelat	6 731	11 439
Lyhytaikaiset saamiset	2 792	6 771	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	182 700	186 192
Myyntisaamiset	728	3 454			
Muut saamiset	631	1 313			
Siirtosaamiset	1 433	2 004			
Rahat ja pankkisaamiset	3 952	7 840			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	182 700	186 191			

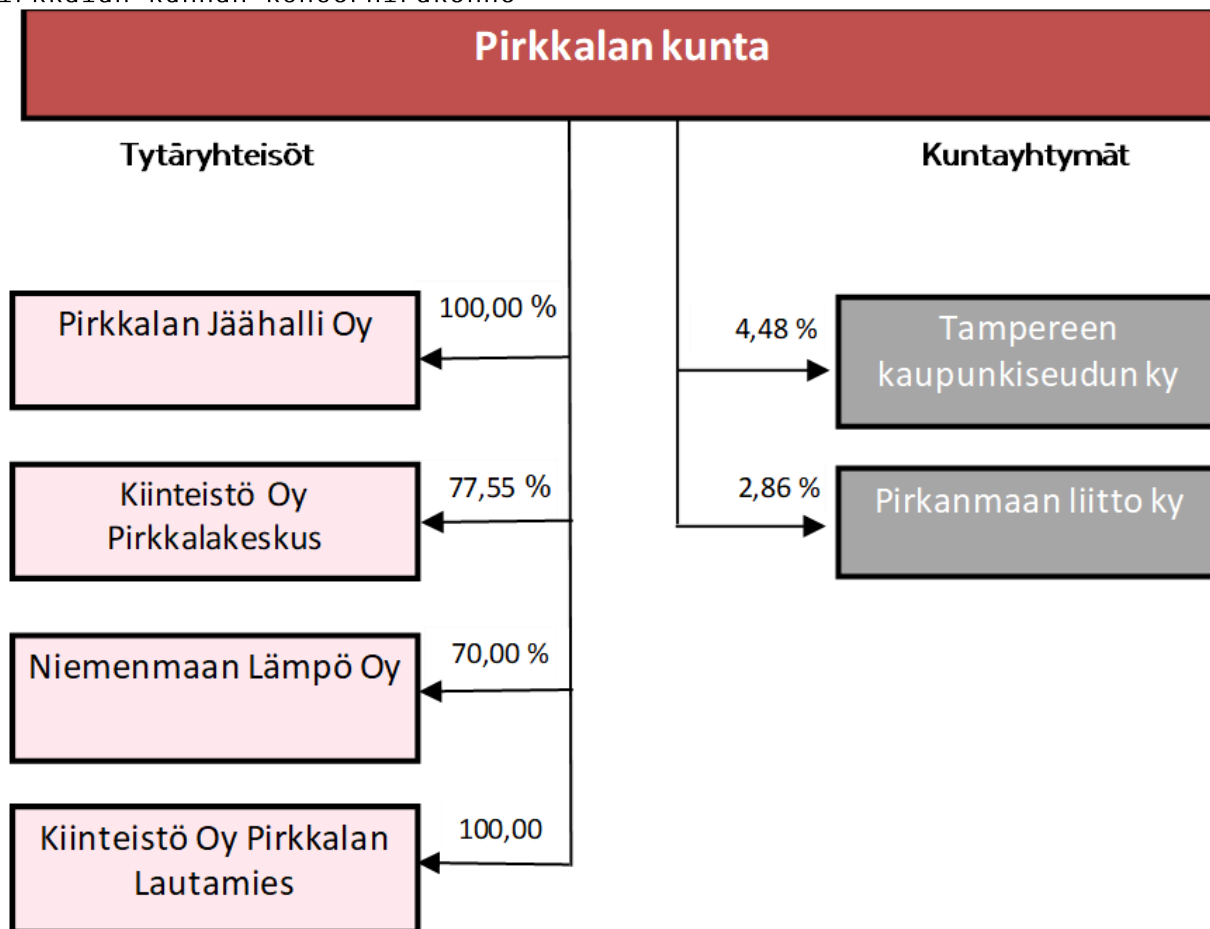
Taseen tunnusluvut	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	54,4	48,7
= $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$		
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	91,8	56,3
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	57 804	49 638
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	2 784	2 433
Lainakanta 31.12., 1000 €	65 425	66 275
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)		
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 151	3 248
Lainat ja vastuut, 31.12., 1000 €	72 886	76 395
Vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat+muut velat) + vuokravastuut		
Lainat ja vastuut, €/asukas	3 151	3 744
Asukasmäärä	20 763	20 404

Kokonaistulot ja -menot

TULOT		MENOT	
Toiminta	1 000 €	Toiminta	1 000 €
Toimintatuotot	12 543	Toimintakulut	71 523
Verotulot	61 903	- Valmistus omaan käyttöön	
Valtionosuudet	16 176	Korkokulut	1 510
Korkotuotot	13	Muut rahoituskulut	12
Muut rahoitustuotot	438	Satunnaiset kulut	
Satunnaiset tuotot		Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		+/- Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vastaavien		- Pysyvien vastaavien	
hyödykkeiden luovutusvoitot	-5	hyödykkeiden luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	884	Investointimenot	18 306
Pysyvien vastaavien			
hyödykkeiden luovutustulot	16		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennys		Antolainasaamisten lisäys	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	10 850
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä	101 968	Kokonaismenot yhteensä	102 201

Kuntakonsernin toiminta ja talous

Pirkkalan kunnan konsernirakenne

Olennaiset konsernia koskevat tapahtuma

Pirkkalan Jäähalli Oy:n (omistusosuus 100 %) tilikauden 2023 tappio oli 51 051,77 euroa. Yhtiöllä on edellisiltä tilikausilta kertynyttä tappiota 1 150 961,52 euroa. Toimintavuoden aikana aloitettiin uuden jäänhoitokoneen hankinta sekä keskusteltiin joustokaukalon hankinnasta, jonka toteuttamismahdollisuudesta on tehty kunnalle selvitys tammikuussa 2024.

Kiinteistö Oy Pirkkalakeskuksen (omistusosuus 77,55 %) kiinteistö sijaitsee osoitteessa Suupantie 6 ja Pirkkalan kunnan toiminnoista kiinteistössä ovat olleet kunnan pääkirjasto ja yhdyskuntatoimialan toimistotilat sekä Galleria2. Kunnan omistuksessa on myös 10 autopaikkaa. Yhtiön tilikauden voitto oli 17 388,11 euroa. Aikaisemmilta tilikausilta on kertynyt tappiota 50 634,77 euroa.

Kunnan omistusosuus *Niemenmaan Lämpö Oy:stä* on 70 %. Tilikauden 2023 voitto oli 0,45 euroa. Edellisiltä tilikausilta kertynyttä tappiota on -10 121,86 euroa. Vuoden aikana on käyty neuvotteluita yhtiön purkamisesta.

Kiinteistö Oy Pirkkalan lautamies (omistusosuus 100 %) sijaitsee osoitteessa Viistokuja 3 ja Pirkkalan kunnan toiminnoista rakennuksessa on sivistystoimialan ja konsernihallinnon toimistotiloja sekä asiointipiste ja kokousmaailman tilat ovat varattavissa iltakäyttöön esimerkiksi yhdistyksille. Tilikauden tulos on 6 196,07 euroa.

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (PSHP) toiminta lakkasi 31.12.2022 ja toiminta siirtyi Pirkanmaan hyvinvointialueelle (Pirha) vuoden 2023 alusta lukien.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Niemenmaan Lämpö Oy:n purkamisesta käytiin neuvotteluita vuoden aikana. Näyttää todennäköiseltä,

että yhtiö puretaan vuoden 2024 aikana.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa konsernin toiminnan taloudellisuus ja tulokellisuus sekä varmistaa, että konserniyhteisöille asetetut tavoitteet saavutetaan.

1.2.2022 voimaan tulleen konserniohjeen mukaan valtuusto määrittelee kunnan omistajapolitiikan sekä hyväksyy talousarviossa ja -suunnitelmassa kunnan konsernijohtamista ja muuta yhteistoimintaa koskevat yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet.

Kuntakonsernia johtaa kunnanhallitus. Kunnanhallitus nimeää kunnan edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiö- tai vastaaviin kokouksiin ja hallituksiin.

Kuntakonserniin kuuluvien kuntayhtymien, säätiöiden yms. yhteisöjen edustajat nimeää kuitenkin niiden perussopimuksessa tai säännöissä määrätty kunnan toimielin. Kunnanhallitus ja pormestari antavat ohjeita kunnan edustajille konserniyhteisöissä ja vuoden 2023 aikana he ovat antaneet tarvittaessa toimintaohjeita tytär- ja osakkuusyhtiöiden yhtiökokouksiin. Myös muiden yhtiöiden kunnan määräämiä omia edustajia on tarpeen vaatiessa ohjeistettu.

Kunnanhallitus antaa yksittäisiin omistajaohjausta vaativiin asioihin linjaukset.

Konsernin tavoitteiden toteutuminen

Pirkkalan Jäähalli Oy: Toteutunut: Pirkkalan Jäähalli Oy on tuottanut palveluita urheiluseuroille, koululaisille ja muille käyttäjille edullisesti ja energiatehokkaasti sekä varmistanut uusien investointien myötä toiminnan taloudellisen tehokkuuden.

Kiinteistö Oy Pirkkalakeskus: Toteutunut: tuotettu turvalliset ja nykyaikaiset tilat kohtuuhintaisesti sekä

toimittu aktiivisena toimijana erilaisissa kumppanuushankkeissa. Niemenmaan Lämpö Oy: Ei toteutunut. Yhtiön omistuksesta ei luovuttu.

Kiinteistö Oy Pirkkalan Lautamies: Toteutunut: Yhtiö on huolehtinut rakentamishankkeen loppuun saattamisesta sekä yhtiön hallinnon järjestämisestä.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma 1000 €	2023	2022
Toimintatuotot	13 016	55 881
Toimintakulut	-71 962	-171 570
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		55
Toimintakate	-58 946	-115 634
Verotulot	61 886	111 895
Valtionosuudet	16 176	19 545
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	14	11
Muut rahoitustuotot	438	427
Korkokulut	-1511	-992
Muut rahoituskulut	-13	-175
Vuosikate	18 043	15 077
Poistot ja arvonalentumiset	-10 623	-11 344
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 127	-11 469
Omistuksen eliminointierot	504	125
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	7 420	3 733
Tilinpäätössiirrot		
Tilikauden verot		-55
Laskennalliset verot		-4
Vähemmistöosuudet	86	-8
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	7 505	3 666
Tuloslaskelman tunnusluvut	2 023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	18,1	32,6
Vuosikate/Poistot, %	162,2	132,9
Vuosikate, €/asukas	869	739
Asukasmäärä	20 763	20 404

Konsernin rahoituslaskelma 1 000 €	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	18 043		15 077	
Tilikauden verot	0		-55	
Tulorahoituksen korjaukset	-5	18 038	-3 627	11 395
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-17 425		-21 356	
Rahoitusosuudet investointimenoihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	16	-17 409	4 177	-17 179
Toiminnan ja investointien rahavirta		629		-5 784
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennys	0	0	2	2
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000		10 900	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 850		-12 144	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-850	-38	-1 282
Oman pääoman muutokset		0		-421
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-230		10	
Vaihto-omaisuuden muutos	-10		53	
Saamisten muutos	4 040		163	
Korottomien velkojen muutos	-7 464	-3 664	2 799	3 025
Rahoituksen rahavirta		-4 514		1 324
Rahavarojen muutos		-3 884		-4 460
Rahavarat 31.12.		4 289		9 919
Rahavarat 1.1.		8 175		14 379

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-24 707	-35 067
5 vuodelta, 1 000 €		
Investointien tulorahoitus, %	103,5	70,6
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Laskennallinen lainanhoitokate	2,0	1,6
(Vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset)		
Kassan riittävyys, pv	15	18
= 365 pv * Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		
Asukasmäärä	20 763	20 404

Konsernitase, 1 000 €

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	172 576	177 203	OMA PÄÄOMA	95 638	88 097
Aineettomat hyödykkeet	579	1 050	Peruspääoma	31 870	30 759
			Yhdistysten ja säätiöiden		
Aineettomat oikeudet	159	317	peruspääoma	0	4
Muut pitkävaikutteiset menot	420	730	Arvonkorotusrahassto	247	253
Ennakkomaksut	0	3	Muut omat rahastot	62	62
			Edellisten tilikausien ylijäämä		
Aineelliset hyödykkeet	160 617	153 203	(alijäämä)	55 954	53 352
Maa- ja vesialueet	44 772	39 556	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 505	3 667
Rakennukset	65 554	63 156			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	47 478	48 083	VÄHEMMISTÖOSUUDET	901	1218
Koneet ja kalusto	2 438	2 081			
Muut aineelliset hyödykkeet	375	327	PAKOLLISET VARAUKSET	0	438
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 906	14 796			
Sijoitukset	7 474	8 154	Muut pakolliset varaukset	0	438
Osakkuusyhteisöosuudet	0	496	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	499	637
Muut osakkeet ja osuudet	7 474	7 634			
Muut lainasaamiset	0	9	VIERAS PÄÄOMA	83 358	106 414
			Pitkäaikainen korollinen vieras		
Muut saamiset	0	15	pääoma	54 325	62 883
			Pitkäaikainen koroton vieras		
			pääoma	5 484	5 323
			Lyhytaikainen korollinen vieras		
			pääoma	11 100	11 451
			Lyhytaikainen koroton vieras		
			pääoma	12 449	26 757
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	487	358	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	180 396	196 804
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 334	19 241			
Vaihto-omaisuus	59	225			
Saamiset	2 986	9 097			
Pitkäaikaiset saamiset	5	43			
Lyhytaikaiset saamiset	2 981	9 054			
Rahoitusarvopaperit	0	66			
Rahat ja pankkisaamiset	4 289	9 853			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	180 396	196 802			

Taseen tunnusluvut	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	53,5	45,4
= $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$		
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	91,5	56,8
= $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$		
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	63 459	57 019
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	3 057	2 795
Lainakanta 31.12., 1000 €	65 425	74 334
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)		
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 151	3 643
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1000 €	72 891	86 998
Vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat+muut velat) + vuokravastuut		
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	3 511	4 264
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	9
= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset		
Asukasmäärä	20 763	20 404

Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä (KuntaL 115S).

Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen 7 545 717,07 euroa, käsittelystä, että

- Kirjataan vuonna 2019 tehdyn investointivarausten purkamisesta aiheutuva 620 000 euron poistoeron muutos.
- Kirjataan tilikauden ylijäämä 8 165 717,07 euroa taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämä -erän lisäykseksi.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvio 2023 oli 3 435 662 euroa ylijäämäinen. Syksyllä valtuusto päätti talousarviomuutoksista, joiden jälkeen muutettu talousarvio oli 5 536 662 euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos on 8 165 717 miljoonaa euroa ylijäämäinen, joten se on muutettua talousarviota 2 629 056 euroa parempi.

Alkuvuonna ympäristöterveydenhuollon toimialalle lisättiin 300 000 euroa toimintamenoja. Syksyn muutostalousarviossa tuloarvioita vähennettiin yhteensä 2,5 miljoonaa euroa. Suurin vähennys koski tilapalvelun sisäisten vuokrien oikaisua (1,2 miljoonaa euroa) Nuolialan koulun osalta. Lisäksi maanmyyntituottoja vähennettiin 935 000 euroa. Tuloarvioita lisättiin tukiin ja avustuksiin varhaiskasvatuksen sekä lasten ja nuorten koulutuksen tulosalueille, maksutuottoihin kunnanhallituksen tulosalueelle sekä muihin toimintatuottoihin ympäristöterveydenhuollon tulosalueelle.

Menoarvioita vähennettiin yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. Suurin vähennys (1,2 miljoonaa euroa) koski Nuolialan koulun sisäisten vuokrien oikaisua. Lisäksi henkilöstökuluista vähennettiin 270 000 euroa työllistettyjen palkkakuluja. Verotuskustannuksia vähennettiin 230 000 euroa ja asiakaspalvelujen ostoja 100 000 euroa. Joukkoliikenteen menoihin lisättiin 200 000 euroa sekä varhaiskasvatuksen palvelusetelikuluihin 125 000 euroa.

Verotuloja lisättiin muutostalousarviossa 2,7 miljoonaa euroa. Rahoitustuottoihin lisättiin 20 000 euroa johtuen osinkotuotoista.

Toimintatuotot kokonaisuudessaan toteutuivat miltei talousarvion mukaisina toteumaprosentin ollessa 99,5 %. Myyntituotot ylittivät talousarvion (toteuma 104,7 %). Pakolaisten toimeentulokorvauksia saatiin noin 180 000 euroa ja muita myyntituottoja noin 490 000 euroa arvioitua enemmän. Muita liiketoiminnan tuottoja saatiin noin 180 000 euroa ja muita yhteistoimintakorvauksia noin 160 000 euroa arvioitua vähemmän.

Toimintatuottojen maksutuotot (toteuma 107,7 %) sekä tuet ja avustukset (toteuma 104,1 %) ylittivät talousarvion. Maksutuotoissa maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset toteutuivat noin 220 000 euroa ja ympäristöterveydenhuollon maksut noin 75 000 euroa talousarviota suurempina. Muut tuet ja avustukset toteutuivat 126 000 euroa arvioitua suurempina.

Muut toimintatuotot alittivat talousarvion noin 800 000 eurolla toteuman ollessa 94,8 %. Suurin poikkeama (0,8 miljoonaa euroa) oli sisäisissä vuokratuotoissa. Maa- ja vesialueiden vuokrat alittivat talousarvion noin 500 000 eurolla. Muut tuotot toteutuivat noin 230 000 euroa ja muiden rakennusten vuokrat 190 000 euroa talousarviota suurempina.

Toimintakulut alittivat talousarvion noin 2,1 miljoonaa euroa (toteuma 97,6 %). Suurin poikkeama oli palvelujen ostoissa, noin 0,9 miljoonaa euroa, johtuen pääosin asiantuntijapalveluiden ostoista (570 000 euroa), lopputuotepalvelujen ostoista (270 000 euroa) ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluista (180 000 euroa). Puhtaanapito- ja pesulapalvelut toteutuivat noin 290 000 euroa ja matkustus- ja kuljetuspalvelut noin 230 000 euroa talousarviota suurempina. Sosiaali- ja terveyspalveluiden toteuma ylitti talousarvion noin 140 000 eurolla.

Henkilöstökulut kokonaisuutena ylittivät 280 000 euroa talousarvion nähden. Sijaisten palkat ylittivät talousarvion 700 000 eurolla ja opettajien palkat alittivat talousarvion 400 000 eurolla.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat noin 500 000 euroa talousarviota pienempinä. Sähkökustannukset olivat noin 400 000 arvioitua alhaisemmat. Avustukset alittivat noin 130 000 euroa talousarvion nähden. Alitusta oli muun muassa lasten kotihoidon tuissa sekä yhteisöavustuksissa. Muiden toimintakulujen toteuma oli noin 830 000 euroa talousarviota alhaisempi johtuen pääosin sisäisistä vuokrakuluista.

Verotulot toteutuivat 700 000 euroa talousarvioon verrattuna parempina. Valtionosuudet jäivät 120 000 euroa arvioitua alhaisemmiksi. Rahoitustuotot ja kulut olivat arvioitua heikommat korkokulujen ollessa arvioitua suuremmat.

Vuosikate muodostui 2,5 miljoonaa euroa talousarviota paremmaksi. Poistot ja arvonalentumiset toteutuivat noin 160 000 euroa talousarviota pienempinä toteuman ollessa 98,5 %. Tilikauden tulos on 7 545 717 euroa ja ylijäämä 8 165 717 euroa.

Talousarviossa oli varauduttu 10 miljoonan euron lainan lisäykseen ja pitkäaikaista lainaa nostettiin 10 miljoonaa euroa. Lainoja maksettiin 10,9 miljoonaa euroa. pienehköistä vuotta peräkkäin. Korollinen vieras pääoma oli vuoden lopussa 65,4 miljoonaa euroa, jolloin asukaskohtainen lainamäärä oli 3 151 euroa. Vuonna 2022 asukaskohtainen laina oli 3 249 euroa.

Käyttötalouden valtuustoon nähden sitovien toimielinten tilinpäätöstiedoissa on selvitetty poikkeamat tuloarvioihin ja määrärahoihin sekä raportoitu toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Investoinneissa esitetään toteumat hankkeittain, hankkeiden keskeinen sisältö ja perustelut olennaisiin poikkeamiin. Mikäli hanketta toteutetaan useampana vuotena, on lisäksi merkitty hankkeen toteuttamisvuodet, kokonaiskustannusarvio, aiempina vuosina toteutuneet kokonaiskustannukset sekä kokonaiskustannusarvion käyttö. Lisäksi yli kahden vuoden hankkeista on merkitty hankkeen valmiusaste.

Tilapalvelun ja yhdyskuntatekniikan uus-/laajennusinvestointien määrä oli noin 9,3 miljoonaa euroa ja korvausinvestointien määrä noin 2,5 miljoonaa euroa. Kuntataloudessa poistojen tulee kattaa vähintään korvausinvestoinnit. Pirkkalan kunnan suunnitelmanmukaiset poistot tuloslaskelmassa olivat 10,5 miljoonaa euroa.

Hyvinvointitavoitteiden toteutuminen

Pirkkalan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma vuosille 2022-2026 hyväksyttiin valtuustossa kesäkuussa 2022. Suunnitelmassa määritellään hyvinvointityön painopisteet, tavoitteet sekä mittarit. Hyvinvointityön painopisteet ovat

- Hyvinvointia elintavoilla
- Vaikuttavat palvelut hyvinvoinnin edistämiseksi
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

Hyvinvointityön toteutumisesta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksen muodossa. Kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta saadaan tietoa valtakunnallisista tilastotietokannoista sekä vuosittaisesta asukastutkimuksesta.

Kuntastrategia

Valtuusto hyväksyi 23.5.2022 kuntastrategian vuosille 2022–2026. Kuntastrategiassa on viisi teemaa: työ, talous, ympäristö, sivistys ja asenne. Tavoitteille on määritelty keinot, joiden avulla

tavoitteet saavutetaan. Kuntastrategian viisi tavoitetta ohjaavat kohti visiota: viiden tähden kuntaa.

Strategian mittarit

Työ

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2026
Työlliset työvoimasta 25 %	80,20 %	81,00 %	81,60 %	80,40 %
Yrittäjäkysely (asteikko 0–5) 15 % *	-	-	-	3,7
Työhyvinvointi-indeksi (asteikko 0–5) 20 %	3,1	2,6	2,2 **	3,3
Työttömien määrä 10 %	6,50 %	6,10 %	8,20 %	6,40 %
Työpaikkaomavaraisuus 30 %	92,50 %	99,10 %	101,20 %	98,00 %

* Yrittäjäkyselystä ei ole lähtötietoarvoa

** Indeksikoostuu sairauspoissaoloista ja työhyvinvointikyselyn tuloksista.

Talous

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2026
Verotulot € / asukas 25 %	4 863	4 978	2 982	2 700
Lainakanta € / asukas 25 %	3 312	3 742	3 151	3 900
Toiminnan ja investointien rahavirta (5v kertymä / asukas) 30 %	-788	-246	-1 102	-917
Kunnallisveroprosentti 20 %	20,50 %	20,50 %	7,86 %	7,86 %

Ympäristö

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2026
Joukkoliikennematkojen määrä / asukas 25 %	27	42	53	45
Väestönkasvu Turun, Tampereen, Oulun ja Kuuma*-seudun kehyskuntiin verrattuna 20 %	20 200	20 405	20 762	23 000**
Asukastutkimus - Kunta on viihtyisä paikka asua (asteikko 0-5) 30 %	4,5	4,4	4,5	4,5
CO ₂ -päästöt asukasta kohden*** 25 %	4,4 t	4,4 t	4,3 t	4,0 t

* Kuuma-seudun kunnat: Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi,

Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti

** Kyse on ennusteesta, jossa huomioidaan epävarmuustekijät.

*** SYKE:n laskelmatiedot. TP 2023 tieto on vuoden 2022 tieto, TP 2022 tieto on vuoden 2021 tieto, lähtötilanne vuosi 2022.

Sivistys

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2026
Asukastutkimus - Elämänlaatuni on hyvä asuessani Pirkkalassa (asteikko 0-5) 25 %	4,3	4,3	4,5	4,5
Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman indeksiluku (asteikko 0-5) 50 %	3,9	3,5	3,7	4,0
Hyte-kerroin 25 %	5,0	5,0	5,0	5,0

Asenne

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2026
Asukastutkimus - Tyytyväisyys kunnan palveluihin (asteikko 0-5) 25 %	3,9	3,8	3,9	4,0
Toimielintyön itsearviointin tulos (asteikko 0-5) 10 %	3,3	3,4	3,4	3,8
Asukastutkimus - Kunta on palvelumyönteinen (asteikko 0-5) 25 %	3,9	3,8	4,1	4,0
Äänestysaktiivisuus (Kaksi viimeisintä vaalia, asteikko 0-5) 15 %	4,4	4,4	5,0	4,5
Asukastutkimus - Tunnen itseni pirkkalalaiseksi (asteikko 0-5) 25 %	4,2	4,2	4,2	4,2

Strategiaa toteuttavien toimenpiteiden seuranta

Työ

Tavoite **Monipuoliset ja viihtyisät yritys- ja elinkeino mahdollisuudet**

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma (toteutunut/ei toteutunut ja kuvaus)
Yhteisten pelisääntöjen ja prosessien luominen	Henkilöstö	Motivoivat työolosuhteet henkilöstölle	Toteutunut. Tiimien sisäisiä ja välisiä työprosesseja luotiin. Yhteisistä pelisäännöistä sovittiin ja työyhteisöt laativat työyhteisölupauksen sekä toteuttivat sen mukaisia toimenpiteitä.
Projektijohtamisen toimintamallin luominen kuntaan	Konsernihallinto	Motivoivat työolosuhteet henkilöstölle	Ei toteutunut. Resurssit eivät mahdollistaneet toimintamallin luomista. Toteutusta on siirretty eteenpäin.
Yritystonttivarannon lisääminen	Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta	Uusien yritystonttialueiden yleiskaavoitus	Ei toteutunut. Kehätien osayleiskaavan (1005) luonnosta ei ehditty valmistelemaan käsittelyyn vuoden 2023 aikana. Yleiskaavaan liittyviä selvityksiä on viety eteenpäin sekä huomioitu uutena asiana alueellinen energiantuotanto.
Työnantajaviestintäsuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen	Henkilöstö, hallinto ja viestintä	Motivoivat työolosuhteet henkilöstölle	Toteutunut osittain. Työnantajamaineen kehittämistyö käynnistettiin HR:n ja viestinnän kanssa yhteistyössä. Laadittiin suunnitelma ja aikataulu sen toteuttamiselle. Tavoitteen edistäminen jatkuu vuoden 2024 aikana.

Talous

Tavoite **Tasapainoinen talous**

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma (toteutunut/ei toteutunut ja kuvaus)
Palvelutarpeen kehittymisen alueellinen tarkastelu osaksi tietojohdantamallia	Kehittäminen ja elinkeino	Oikea-aikaiset investoinnit	Toteutunut. Tietojohdantamalliin on toteutettu alueelliset palvelutarve- ja väestöennusteet. Ennuste on julkaistu myös valtuutettujen käyttöön.
Toteutetaan palveluverkkosuunnitelmaa ja pidetään yllä ajantasaista tilannekuvaa palvelutarpeen kehittymisestä suhteessa palveluverkkoon	Konsernipalveluiden tulosalueet	Suunnitelmallinen kehitystyö vaihtoehtoiseen	Toteutunut. Palveluverkkosuunnitelman toteutuminen on edennyt muun muassa Kalliomäen koulu ja päiväkotit -hankkeen myötä. Lisäksi tietojohdantamisen tilannekuvaa on pidetty ajantasalla säännöllisen työskentelyn ja tapaamisten muodossa.

Ympäristö

Tavoite Laadukas ja turvallinen elinympäristö

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma (toteutunut/ei toteutunut ja kuvaus)
Keskustan kehittäminen	Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta	Asemakaavoitus, kestävä ja laadukas yhdyskuntarakenne	Ei toteutunut. Torikorttelin kaava nro 268 osalta on alueen kehittämisen lähtökohtiin tullut muutoksia kaavaluonnoksen valmistelun yhteydessä eikä kaavaluonnosta saatu valmiiksi vuoden 2023 aikana.
Kestävä yhdyskuntarakenne ja sujuva arki	Yhdyskuntalautakunnan johto	Viisaan ja turvallisen liikkumisen kehittäminen	Toteutunut. Raitiotien hankesuunnitelma valmistui helmikuun lopussa. Valtuusto hyväksyi hankesuunnitelma huhtikuun 2023 kokouksessaan ja päätti siirtymisestä toteutussuunnittelu vaiheeseen.
Meluntorjunnan suunnittelu	Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta	Kestävä ja laadukas yhdyskuntarakenne	Ei toteutunut. Vuoden 2023 aikana oli tarkoitus saada valmiiksi liikennemeluselvytys, jossa selvitetäisiin liikenteen melutiedot nyky- ja ennustetilanteessa. Selvityksen valmistuminen on viivästynyt, koska selvityksessä halutaan käyttää samoja liikennetietoja kuin raitiotiesuunnittelussa.
Hinku-toimenpiteiden seurannan kehittäminen	Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta	Kestävä ja laadukas yhdyskuntarakenne	Toteutunut. Pirkkalassa otettiin käyttöön Ympäristövahti kunnan ilmastotyön ja luonnon monimuotoisuuden edistämistyön seurantaan, johtamista ja viestintää varten.
Luonnon monimuotoisuusohjelman toimenpiteiden toteuttaminen	Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta	Luonnon monimuotoisuuden edistäminen	Toteutunut. Ekosysteemitilinpäätöksen kehittämistä on jatkettu SYKEN johtamassa projektissa ja luontoalueiden ennallistamistoimia on suunniteltu.

Sivistys

Tavoite Osaavat ja hyvinvoivat kuntalaiset

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma (toteutunut/ei toteutunut ja kuvaus)
Palveluverkkosuunnittelu ja toteutus	Sivistys- ja yhdyskuntatoimiala	Yhtenäinen kasvun ja opin polku	Toteutunut. 1. vaihe luovutettu 12/2023. Vähäjärven koulun käyttöönotto on toteutumassa vaiheittain ja aikataulussa 3/2024 alkaen.

<p>Lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa</p>	<p>Varhaiskasvatus, lasten ja nuorten koulutus</p>	<p>Yhtenäinen kasvun ja opin polku</p>	<p>Toteutunut. Varhaiskasvatuksen teemaan positiivinen pedagogiikka on sisällytetty tunne- ja vuorovaikutuskasvatus sekä kaveritaitojen huomioiminen. Nepsy-toimintaa (neuropsykiatrisen kuntoutuksen) on kehitetty, koulutettujen valmentajien määrää lisätty ja henkilöstön tietoisuutta sekä menetelmäosaamista edistetty valmentajien avulla ja koulutuksilla. Sitouttavan koulu yhteisön (Sky-hanke) toimintamallit on otettu käyttöön ja vakiinnutettu. Kaikissa kouluissa on käytössä tunne- ja vuorovaikutustaitoja kehittävä ohjelma, jonka avulla mm. vahvistetaan oppilaiden yhteisöllisyyttä, kaveritaitoja sekä kiusaamisen vastaisia asenteita. Koulunuorisotyön käytäntöjä on kehitetty, resursseja lisätty.</p>
<p>Eri ikäryhmien huomioiminen opetuksen sisällöissä, saatavuudessa ja saavutettavuudessa</p>	<p>Vapaa-aikapalvelut</p>	<p>Elinikäinen oppiminen</p>	<p>Toteutunut. Vuosille 2022-2026 laaditun kehittämisohjelman toimeenpano ja yhteinen suunnittelu. Pirkan opiston kehittämispäivässä (2.11.) sekä kuntakierroksella (15.11.) on keskusteltu kuntalaisten tarpeista ja Pirkan opiston roolista tulevaisuudessa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden vahvistajana. Rehtori ja apulaisrehtori ovat osallistuneet Pirkkala-kampuksen esihenkilökoulutukseen.</p>
<p>Matalan kynnyksen harrastustoiminta</p>	<p>Lasten ja nuorten koulutus, vapaa-aikapalvelut</p>	<p>Mielekkään arjen ja vapaa-ajan harrastusten mahdollistaminen</p>	<p>Toteutunut. Harrastava Pirkkala-toiminta on aktiivista ja hyvin suosittua oppilaiden keskuudessa. Lukuvuonna 22-23 toteutettiin 73 kerhoa, joihin osallistui 915 oppilasta. Valtionavustusta saatiin lukuvuodelle 23-24. Toiminnan vakiinnuttamisen osalta varauduttiin omarahoitusosuuden kasvuun jatkossa sekä valmisteltiin siirtyminen nuorisolain mukaisena toimintana vapaa-aikapalveluihin.</p>
<p>Digitalisaation tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa, opetuksessa ja nuorisopalveluissa</p>	<p>Varhaiskasvatus, lasten ja nuorten koulutus, vapaa-aika palvelut</p>	<p>Yhtenäinen kasvun ja opin polku</p>	<p>Toteutunut. Varhaiskasvatuksessa digitortointiminta saatiin hankkeen kautta aloitettua ja toiminta vakiinnutettiin eVaka projektia ennakkoiden. Työvuorosuunnittelussa on ollut ohjelmistorobotti edelleen käytössä. Varhaiskasvatuksessa on kokeiltu eri päätelaitevaihtoehtoja. Nuorisopalveluissa on käytössä erilaisia sähköisiä alustoja (mm. nuorisokortti, tilastointijärjestelmä, sosiaalinen media).</p>

Asenne

Tavoite Parempi asiakaskokemus

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma (toteutunut/ei toteutunut ja kuvaus)
Kuntalaisdialogin lisääminen päätöksentekoa ennakoivassa suunnittelussa	Hallinto ja viestintä	Aktiivinen yhteistyö kuntalaisten ja sidosryhmien kanssa	Toteutunut. Seutukeskustelun kuntakohtaiselle toteutustavalle luotiin toimintarunko, jonka perusteella keskusteluja voidaan järjestää halutuista aiheista.
Digisuunnitelman toteuttaminen yhteistyössä toimialojen kanssa	Talous ja tietohallinto	Helpot palveluväylät asiakkaille	Toteutunut. eVaka asiakastietojärjestelmän selvitystyön valmistuttua tehtiin käyttöönottoprojektiin osallistumisesta päätös sivistyslautakunnassa huhtikuussa 2023, jonka jälkeen käynnistyi kehyskuntien yhteinen käyttöönottoprojekti. Digisuunnitelman toimenpiteiden toteutumista on seurattu.
Asiakaspalvelu- ja asiakasneuvontaprosessin tavoitteiden määrittäminen ja käyttöönotto jatkuu	Henkilöstö	Helpot palveluväylät asiakkaille	Toteutunut osittain. Tehtiin kartoitus asiakaspalautteen parantamiseksi ja prosessien sujuvoittamiseksi. Henkilöstölle on järjestetty asiakaspalvelukoulutusta.
Palveluohjauksen ja tiedonsiirron prosessien kehittäminen asiakasnäkökulma huomioiden	Varhaiskasvatus ja lasten ja nuorten koulutus	Helpot palveluväylät asiakkaille, nopea reagointi ja palvelujen jatkuva kehittäminen	Toteutunut. Tiivistä yhteistyötä asiakasmaksujen laskemisessa ja tuloseelvitysten tekemisessä yhteisten asiakasperheitten parissa. Kesätoiminnassa synergiaetujen huomioiminen mahdollisuuksien mukaan. Palveluohjauksessa yhtenäisen kasvun- ja opinpolun mahdollistaminen aina, kun se on sijoittelun kannalta toteutettavissa.
Tarvittavat päätökset toimenpidesuosituksista	Hallinto ja viestintä	Nopea reagointi ja palvelujen jatkuva kehittyminen	Toteutunut. HYTE-kertoimen prosessi-indikaattoreiden toimenpidesuosittelujen vaatimat toimintatavat käytiin läpi ja puuttuneet toimenpiteet toteutettiin.

Käyttötalous

Keskusvaalilautakunta

Vastuhenkilö erityisasiantuntija Emmi Koskimies 25.8.2023 saakka
hallintojohtaja Olli Niemi 26.8.2023 lukien

Tehtävä

Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kunnassa. Sen päätehtävänä on suorittaa valtiollisissa vaaleissa vaalien toimittamiseksi tarpeelliset valmistelutoimenpiteet, järjestää ennakoäänestys ja siihen tarvittava henkilökunta, tarkastaa ennakoäänestysasiakirjat, suorittaa vaalilautakuntien ja vaalitoimitsijoiden koulutus ja järjestää alustavan äänten laskennan tiedottaminen. Kunta- ja aluevaaleissa

keskusvaalilautakunnan tehtävänä on edellä mainittujen lisäksi ehdokashakemusten käsittely, ehdokaslistojen yhdistelmän laadinta, vaalien tuloslaskennan suorittaminen ja vaalien tuloksen vahvistaminen.

Keskusvaalilautakunta määrää valtuuston varavaltuutetut, mikäli niiden lukumäärä jää vajaaksi.

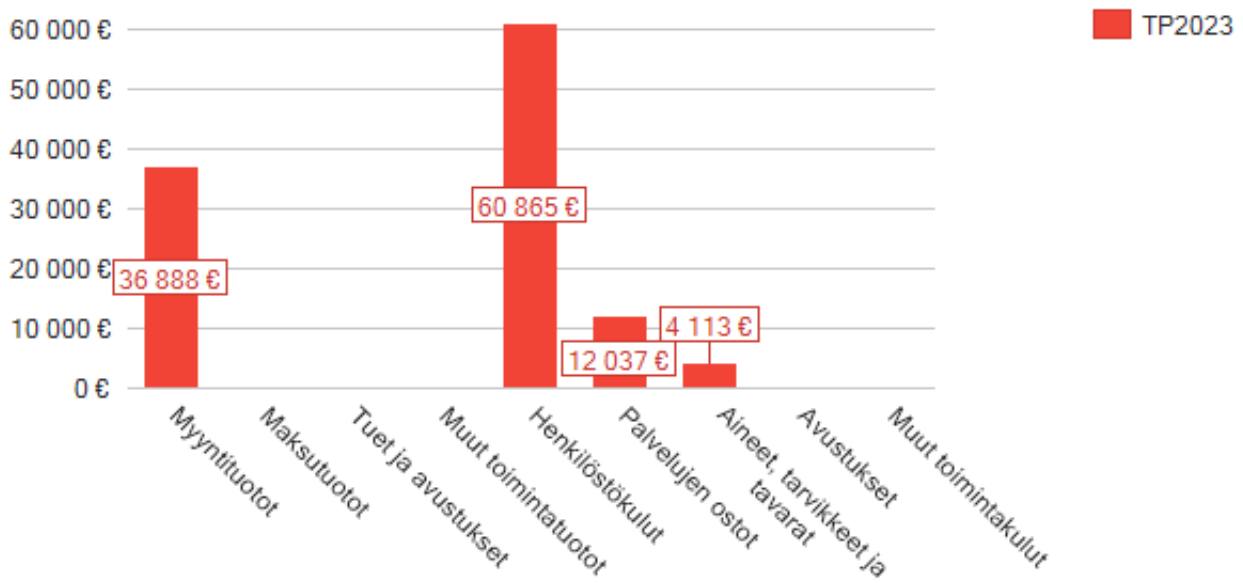
Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Vuonna 2023 järjestettiin eduskuntavaalit.

Talous

	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	33 000	0	33 000	36 888	3 888
Toimintakulut	-84 432	0	-84 432	-77 015	7 417
TOIMINTAKATE	-51 432	0	-51 432	-40 127	11 305
TILIKAUDEN TULOS	-51 432	0	-51 432	-40 127	11 305

Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	33 000	0	33 000	36 888	3 888
Toimintakulut	-84 432	0	-84 432	-77 015	7 417
TOIMINTAKATE	-51 432	0	-51 432	-40 127	11 305
TILIKAUDEN TULOS	-51 432	0	-51 432	-40 127	11 305

Tarkastuslautakunta

Vastuuhenkilö Vastuuhenkilö erityisasiantuntija Emmi Koskimies 25.8.2023 saakka
hallintojohtaja Olli Niemi 26.8.2023 lukien

Tehtävä

Tarkastuslautakunta on lakisääteinen lautakunta ja sen tehtävät on määritelty kuntalain 121 §:ssä ja Pirkkalan kunnan hallintosäännössä. Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on

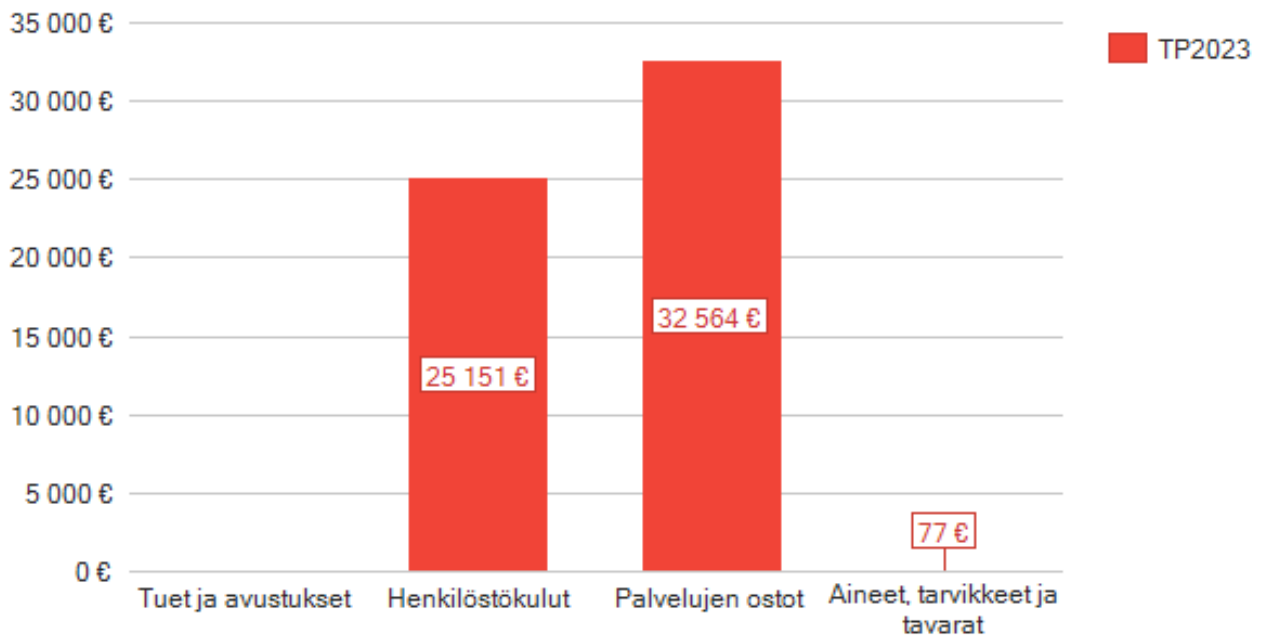
- c) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- d) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- e) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- f) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteen sovittamisesta
- g) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- h) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Lautakunta valvoo myös lakisääteisen tilintarkastuksen sopimuksenmukaista toteutumista. Tilintarkastajan tehtävistä on säädetty kuntalain 123 §:ssä.

Talous

	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintakulut	-66 045	0	-66 045	-57 792	8 253
TOIMINTAKATE	-66 045	0	-66 045	-57 792	8 253
TILIKAUDEN TULOS	-66 045	0	-66 045	-57 792	8 253

Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintakulut	-66 045	0	-66 045	-57 792	8 253
TOIMINTAKATE	-66 045	0	-66 045	-57 792	8 253
TILIKAUDEN TULOS	-66 045	0	-66 045	-57 792	8 253

Kunnanhallitus

Vastuuhenkilö pormestari Marko Jarva

Tehtävä

Kunnanhallitus vastaa mm. strategisesta suunnittelusta, kuntaympäristön kehittämisen ohjaamisesta, kunnan taloudesta, henkilöstöpolitiikan johtamisesta, hallinnon, organisaation ja johtamisen kehittämisestä, edunvalvonnasta, sidosryhmistä, tiedottamisesta, seudullisesta yhteistyöstä ja kansainvälistymisestä, asunto-, elinkeino- ja maankäyttöpolitiikasta ja sen ohjaamisesta, kaavoituksesta, palvelutoimintojen kehittämisestä ja yhteensovittamisesta, riskienhallinnasta, sisäisestä valvonnasta, maaseutuasioista sekä työllisyyden hoidosta.

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Valtuusto piti vuonna 2023 9 kokousta ja kunnahallitus 23 kokousta. Kunnanhallituksen määrärahoista maksetaan jäsenmaksut, joista pääosan muodostavat Pirkanmaan liitto, Suomen kuntaliitto, Kunnallinen työmarkkinalaitos ja Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä. Kunnan toimielinten toimintakausi vaihtui kesäkuussa 2023.

Hyvinvointialue aloitti toimintansa 1.1.2023. Hallinnon uudistuksen alkuvaiheessa kunta sopi Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa useita yhdyspintasopimuksia. Toiminnan käytännön yhdyspintoja ja yhteistyömalleja selvitettiin ja sovittiin pitkin toimintavuotta. Konsernihallinnossa hallinnon ja viestinnän tulosalueelle asetettiin hyvinvoinnin edistämisen yksikkö, johon kohdistettiin yhdyspintatyöhön sekä hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseen liittyvää työpanosta sekä kotouttamisen tehtävät.

Kuntaan hankittiin pysyvässäilytettävän sähköisen tietoaineiston arkistoratkaisu. Neuvonnan ja viestinnän palvelutarpeen kasvuun vastattiin yhden uuden palveluneuvojan vakanssilla.

Työnantajamaineen kehittämisen osalta on laadittu kehittämissuunnitelma ja -aikataulu. Kehittämistyö jatkuu vuoden 2024 aikana. Kyseessä on työnantajaviestinnän

Kunnanhallituksen alainen konsernihallinto sisältää mm. valtuuston, kunnanhallituksen, valiokuntien, pormestarin, kansliapäällikön, yhteisöjäsenyydet, suhdetoiminnan, avustamisen, ystävyyskuntatoiminnan, toimikuntien, maaseutuasioiden sekä elinkeinojen kehittämisen kustannukset. Toimielimeen sisältyvät myös hallinnon ja viestinnän, talouden, strategian ja kehittämisen, henkilöstön ja yritys- ja työllisyyspalveluiden tulosalueet, jotka kunnanhallituksen ja pormestarin apuna tukevat ja luovat edellytyksiä kunnan muiden tulosalueiden tulokselliselle toiminnalle.

kehittäminen ja kirkastaminen sekä työpaikkailmoittelun kehittäminen ja uudistaminen.

Henkilökunnan työmatkaliikkumisen tukeminen on jatkunut joukkoliikenne-edun osalta sekä elokuussa otettiin käyttöön työsuhdepolkupyöräetu.

Taloushallinnon ohjelmistot pidettiin ajan tasalla ja vaatimusten mukaisina yhteistyössä Ylöjärven ja Nokian kaupunkien kanssa. Uuden taloushallinnon tietojärjestelmän hankinnan valmistelu ja kilpailutusprosessi käynnistettiin yhteistyössä Oriveden kaupungin sekä ulkopuolisten asiantuntijatahojen kanssa. Päivitetyt digisuunnitelman toteuttamista jatkettiin ja sen toteutumista seurattiin.

Lentokentän kehittämistä on jatkettu yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Tarkoituksena varmistaa lentokentän alueen kehittyminen. Alueelle on sijoittumassa merkittävä logistiikkayritys noin 5000 m² toimitiloilla.

Kehätien eteläpuolisten elinkeinoalueiden osayleiskaavan valmistelutyö on jatkunut. Kunta on hankkinut omistukseen yksityisten omistamia kiinteistöjä vastataksaan tuleviin maankäytön tarpeisiin.

Tampereen työllisyysalueen toiminnan aloittamista vuonna 2025 on valmisteltu Tampereen kaupungin vetämän Työsi-projektin kautta. Nuorille on tarjottu kesätyöpaikkoja kunnasta ja alueen yrityksistä

kesätyöaseteliä hyödyntäen.

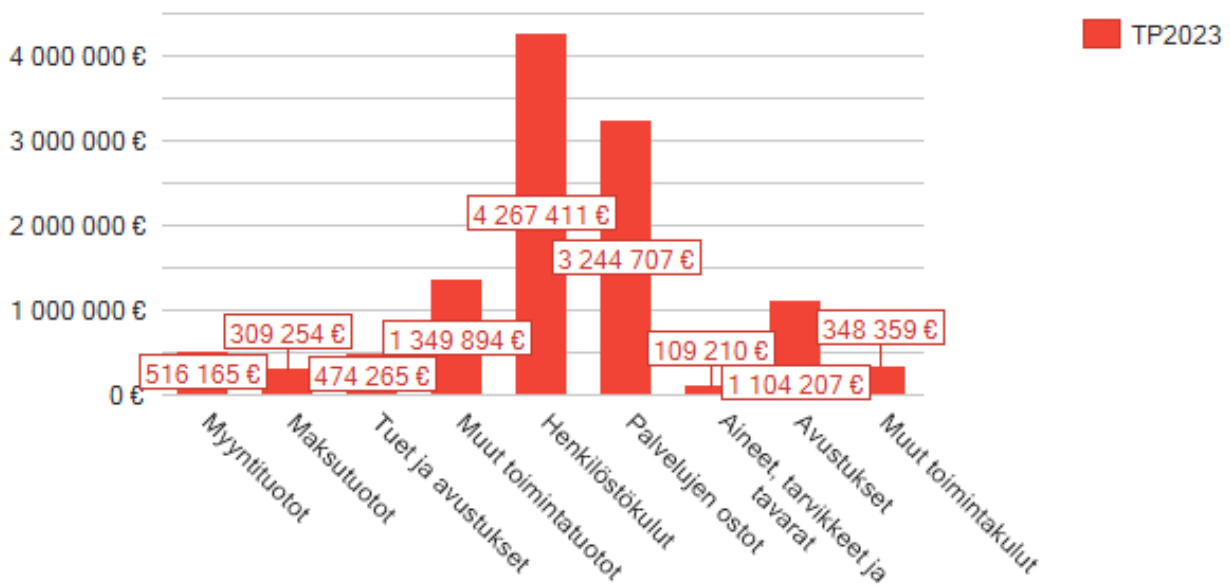
Talous

	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	3 645 500	-935 000	2 710 500	2 649 577	-60 923
Toimintakulut	-10 101 423	600 000	-9 501 423	-9 073 894	427 529
TOIMINTAKATE	-6 455 923	-335 000	-6 790 923	-6 424 318	366 605
Poistot ja arvonalentumiset	-6 700	0	-6 700	-94 064	-87 364
TILIKAUDEN TULOS	-6 462 623	-335 000	-6 797 623	-6 518 490	279 133
Sisäinen					
Toimintatuotot	0	0	0	18 749	18 749
Toimintakulut	-271 574	17 000	-254 574	-245 211	9 363
TOIMINTAKATE	-271 574	17 000	-254 574	-226 462	28 112
TILIKAUDEN TULOS	-271 574	17 000	-254 574	-226 462	28 112

Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	3 645 500	-935 000	2 710 500	2 668 326	-42 174
Toimintakulut	-10 372 997	617 000	-9 755 997	-9 319 106	436 891
TOIMINTAKATE	-6 727 497	-318 000	-7 045 497	-6 650 780	394 717
Poistot ja arvonalentumiset	-6 700	0	-6 700	-94 064	-87 364
TILIKAUDEN TULOS	-6 734 197	-318 000	-7 052 197	-6 744 952	307 245

Syyt olennaisiin poikkeamiin talousarviosta

Palvelujen ostoista säästyi noin 400 000 euroa johtuen muun muassa ennakkoa pienemmistä ulkopuolisten palveluiden ostoista.

Investoinnit	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tulot	146 893	50 000	11 040
Menot	-4 542 294	-5 130 000	-4 959 247

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Henkilötyövuodet	75,3	88,7	61,1
Uudet vakanssit		4	4
Hyvinvointipäällikkö		1	1
Palveluneuvoja		1	1
Palvelukoordinaattori		1	1
Palveluesimies		1	1

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Taloudellisuus			
Maanhankintamenot, €	3 690 969	5 000 000	4 959 247
Maanmyyntitulot, €	3 612 060	50 000	11 040
Maanvuokraustulot, €	1 283 052	1 614 000	1 124 433

Sivistyslautakunta

Vastuuhenkilö Harri Rönholm

Tehtävä

Sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatus-, esi- ja perusopetus-, lukiokoulutus- ja vapaa-ajan palveluiden järjestämisestä. Sen toiminta-alueelle kuuluvat muut toisen asteen koulutuksen palvelut. Sivistyslautakunta

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Yhteistyö Pirkanmaan hyvinvointialueen toiminnan käynnistyessä 1.1.2023 on turvannut palvelujen jatkuvuuden. Vaikka yhdyspinta- ja hyvinvointityön rakenteet ja prosessit ovat vielä osin kesken ja vakiintumatta verkostoyhteistyötä on tehty paikallisissa verkostoissa ja hyvinvointialueen kanssa.

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä on toteutettu ennaltaehkäisevää näkökulmaa painottaen sivistyspalveluissa sekä kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnoissa. Toimintamalleina ovat olleet muun muassa järjestelmällinen liikuntaneuvonta, perhevalmennusyhteistyö neuvolan kanssa sekä kulttuurihyvinvoinnin palveluohjauksen kehittäminen ikäihmisille. Ehkäisevän päihdetyön rakennetta on vahvistettu nimeämällä vastaava toimielin, työryhmä sekä osallisuus- ja hyvinvointikoordinaattori ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöksi.

Sivistyslautakunnan alaista toimintaa ovat ohjanneet kuntastrategian mukaiset hyvinvoinnin painopisteet; Yhtenäinen kasvun, opin ja hyvinvoinnin polku, elinikäinen oppiminen ja mielekkään arjen sekä vapaa-ajan harrastusten mahdollistaminen. Kehittämistoimet ovat kohdentuneet muun muassa harrastava-Pirkkala-toimintaan, koulunuorisotyöhön sekä liikkuvaan- ja digitaaliseen nuorisotyöhön.

Sivistyspalvelujen palveluverkkoselvityksestä (ml. liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma) päätettiin alkuvuodesta ja hankkeita on valmisteltu suunnitelman mukaisesti. Palveluverkkoselvitys päivityksineen vastaa kunnan muuttuneita ja tulevia tarpeita ulottuen vuoteen 2030 saakka. Ohjaavana periaatteena on yhtenäinen kasvun, opin ja hyvinvoinnin polku. Palvelutarpeen

vastaa lisäksi vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palveluiden hankinnasta Pirkan opistolta ja muilta toimijoilta.

ennakoinnissa ja hankesuunnittelussa on hyödynnetty tietojohtamismallia. Kirkonkylän koulun uudisrakennus- ja peruskorjaushanke valmistui keväällä ja koulu sekä samaan yhteyteen siirtynyt kirjasto otettiin käyttöön. Pirkkala-kampuksen Vähäjärven koulun rakentuminen on edennyt suunnitellusti. Koulun ensimmäisen vaiheen luovutus tapahtui joulukuussa ja käyttöönotto etenee vaiheittain. Vapaa-aikakeskuksen laajennushankkeeseen myönnettiin valtionavustus ja rakennustyöt ovat käynnistyneet.

Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelmat on päivitetty ottaen huomioon 1.8.2023 voimaan astuneet lakimuutokset muun muassa poissaolojen ennaltaehkäisyn osalta. Lasten ja nuorten koulutuksessa sekä varhaiskasvatuksessa on osallistuttu ja haettu sekä saatu rahoitusta useisiin valtakunnallisiin kehittämishankkeisiin (muun muassa Valssi -hanke, kolmitasoisen tuen hanke, johtajien työn kehittämishanke, sitouttava koulu yhteistyö, yhteisöllinen opiskeluhoito)

Varhaiskasvatuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain uudistuksen mukaiset maksut on toimeenpantu ja yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelin arvo päivitetty ottaen huomioon kustannustason kasvu.

Toimenpiteitä oppivelvollisuuden laajentamisen toteuttamiseksi sekä valmistavan opetuksen järjestämiseksi on jatkettu seutuyhteistyössä sekä Tredun että Pirkan opiston kanssa. Valmistavan opetuksen järjestämisestä tehtiin sopimus yhteistyökuntien kesken.

Tampereen kaupunkiseudun kanssa tehtävä yhteistyö muun muassa kasvatus- ja opetusalan henkilöstön koulutuksessa sekä kehittämishankkeiden toteutuksessa

on ollut hyvin toimivaa. Kehyskuntien kanssa on aloitettu digitaalisen asiakastietojärjestelmän kehittäminen eVaka.

Kehittämishanketta koskevat päätökset tehtiin kunnissa kevään aikana ja järjestelmän rakentaminen käynnistyi.

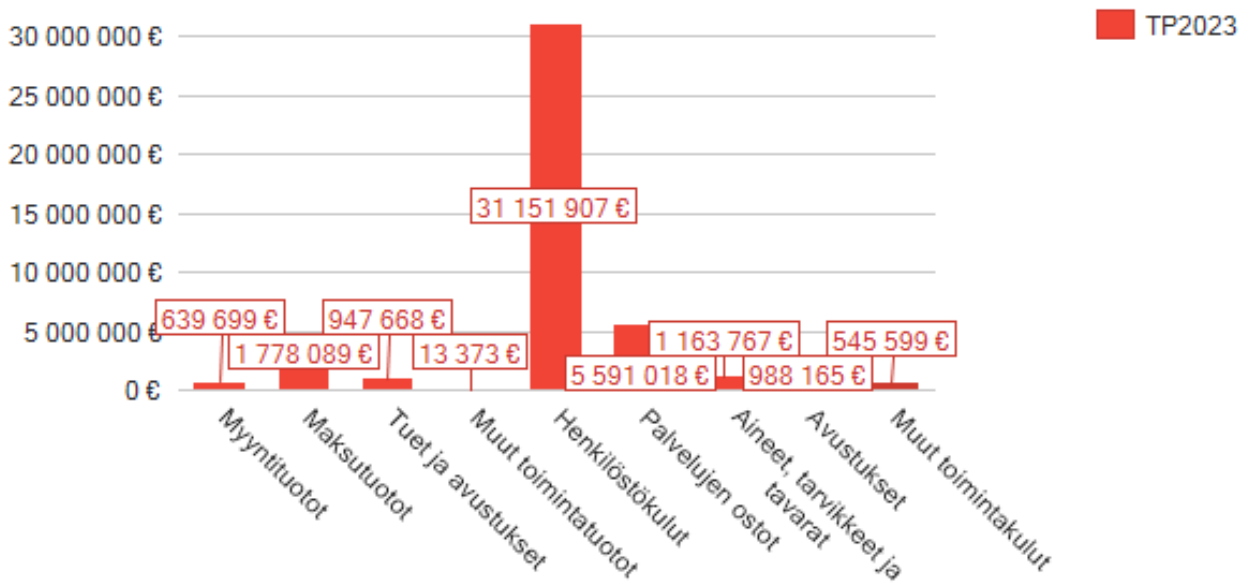
Talous

	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	3 138 200	85 000	3 223 200	3 378 829	155 629
Toimintakulut	-39 350 879	-125 000	-39 475 879	-39 440 456	35 423
TOIMINTAKATE	-36 212 679	-40 000	-36 252 679	-36 061 627	191 052
Poistot ja arvonalentumiset	-421 900	0	-421 900	-238 925	182 975
TILIKAUDEN TULOS	-36 634 579	-40 000	-36 674 579	-36 300 552	374 026
Sisäinen					
Toimintatuotot	0	0	0	2 071	2 071
Toimintakulut	-15 748 944	1 158 000	-14 590 944	-13 972 686	618 258
TOIMINTAKATE	-15 748 944	1 158 000	-14 590 944	-13 970 614	620 330
TILIKAUDEN TULOS	-15 748 944	1 158 000	-14 590 944	-13 970 614	620 330
Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä					
	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	3 138 200	85 000	3 223 200	3 380 900	157 700
Toimintakulut	-55 099 823	1 033 000	-54 066 823	-53 413 141	653 681
TOIMINTAKATE	-51 961 623	1 118 000	-50 843 623	-50 032 241	811 381
Poistot ja arvonalentumiset	-421 900	0	-421 900	-238 925	182 975
TILIKAUDEN TULOS	-52 383 523	1 118 000	-51 265 523	-50 271 166	994 356

Syyt olennaisiin poikkeamiin talousarviosta

Toimintatuottoja varhaiskasvatuksessa sekä lasten ja nuorten koulutuksessa ovat kasvattaneet valtionavustuksina siirretyt ja myönnettyt korona- ja kehittämisavustukset.

Sisäisten toimintakulujen toteumaa arvioidusta alensi tilapalvelun talousarviota alhaisempana toteutuneet energiakustannukset.

Investoinnit	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Menot	-95 730	-1 470 000	-1 337 422

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Henkilötyövuodet	1 056	618	628
Uudet vakanssit	24	7	7

Sivistyslautakunnan johto

Vastuuhenkilö sivistysjohtaja Harri Rönholm

Tehtävä

Tulosalue käsittää sivistyslautakunnan toiminnan ja johtamisen.

Sivistyslautakunnan johdon tehtävänä on ohjata päätösasioiden valmistelua ja koordinoida sekä tukea sivistystoimialan tulosalueiden toimintaa.

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Sivistyslautakunnan johdon tulosalue tuottaa keskitettyjä toimistotukipalveluja sekä hallinnoi yhteisiä suunnittelun ja kehittämisen määrärahojen käyttöä. Kehittämisessä painottuvat seudullinen yhteistyö ja alueellinen yhdyspintatoiminta, tietojohdantamallin kehittäminen, kustannuskehityksen ennakointi ja hallintakeinot sekä toimintaprosessien ja toimialan tietojärjestelmien kehittäminen kunnan yhteisten linjausten mukaisesti.

Sivistyspalvelujen palveluverkkotyössä ja -suunnittelussa on hyödynnetty tietojohdantamallia, mallin päivitys on jatkuva.

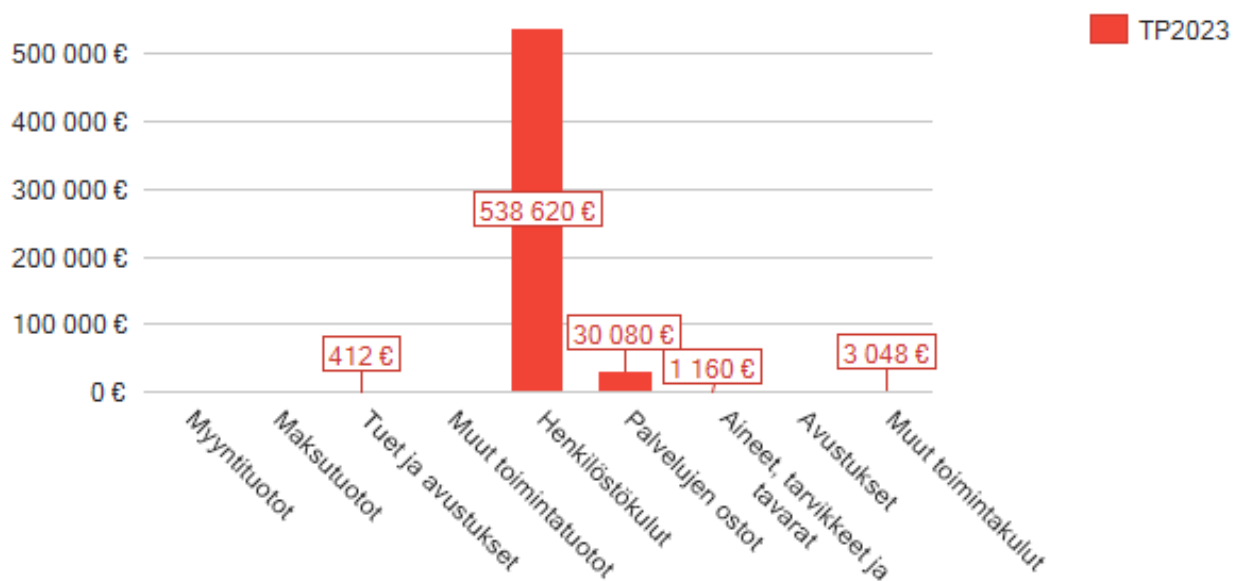
Kustannusten ennakoitua on tehty säännöllisesti eri palveluissa tavanomaisen raportoinnin seurannan lisäksi.

Asiantuntijatyöpanosta on kohdennettu seudulliseen yhteistyöhön, yhdyspintatoimintaan ja kunnan hyvinvoinnin edistämisen tehtäviin. Palvelusihteerien esihenkilö- ja työjärjestelyitä tarkistettiin.

Talous

	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	0	0	0	412	412
Toimintakulut	-592 944	0	-592 944	-572 908	20 036
TOIMINTAKATE	-592 944	0	-592 944	-572 496	20 448
TILIKAUDEN TULOS	-592 944	0	-592 944	-572 496	20 448
Sisäinen					
Toimintakulut	-14 538	0	-14 538	-9 949	4 589
TOIMINTAKATE	-14 538	0	-14 538	-9 949	4 589
TILIKAUDEN TULOS	-14 538	0	-14 538	-9 949	4 589

Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	412	412
Toimintakulut	-607 482	0	-607 482	-582 857	24 625
TOIMINTAKATE	-607 482	0	-607 482	-582 445	25 037
TILIKAUDEN TULOS	-607 482	0	-607 482	-582 445	25 037

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Henkilötyövuodet	14,4	10,6	10,2

Varhaiskasvatus

Vastuuhenkilö varhaiskasvatuspäällikkö Sari Vätilä

Tehtävä

Varhaiskasvatuksen tulosalueeseen kuuluvat kunnallinen päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus sekä tulosidonnainen palveluseteli päiväkotitoimintaan ja kerhotoiminnan palveluseteli. Keskeisin toimintoja säätelevä laki on varhaiskasvatuslaki.

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Kunnassa toimii 11 kunnallista päiväkotia, avoimen varhaiskasvatuksen toimipiste sekä 9 kunnallista perhepäivähoitajaa. Kunnan alueella toimii kaksi palvelusetelipäiväkotia, yksi palvelusetelikerho sekä keskimäärin 2 yksityistä perhepäivähoitajaa. Yksityisen hoidon tuella perheisiin palkataan vuosittain 2-3 työsuhteista hoitajaa.

Tampereen kaupunkiseudun kuntien välillä oli voimassa seutusopimus palveluiden ostosta ja myynnistä. Seudulla tehtiin yhteistyötä laadun arvioinnissa, sekä osaamisen kehittämisessä. Seutuyhteistyötä tehtiin myös yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa sekä digitaalisen asiastietojärjestelmän eVakan kehittämisessä ja käyttönotossa. eVaka projektissa saadaan kaikki tämänhetkiset toiminnot yhdistettyä yhdelle alustalle ja yhtenäistettyä seutukunnallisesti. Projektin alkoi keväällä 2023 kuntien sivistyslautakuntien päätösten jälkeen. Varhaiskasvatuksen seudullisen tiekartan avainalueita olivat lasten ja perheiden tuki, palveluiden saavutettavuus, henkilöstön saatavuus ja pysyvyys sekä osaamisen kehittäminen.

Varhaiskasvatuksen laatu- ja arviointityötä jatkettiin Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) ohjeistuksen mukaisesti. Pirkkala toimi Valssi laatuhankeksen isäntäkuntana Kangasalan, Lempäälän, Ylöjärven, Oriveden ja Vesilahden yhteisessä hankkeessa. Syksyllä 2023 toteutettiin Pirkkalan varhaiskasvatuksen henkilöstölle oppimisympäristöjen prosessiarviointi.

Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa tehtävässä yhteistyössä oli tärkeää turvata monialaisen yhteistyön

Kunta maksaa lakisääteistä kotihoidon tukea sekä yksityisen hoidon tukea ja siihen kuntalisää. Toimintaa säätelee laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta.

jatkumo eri toimijoiden kanssa ja verkostotyössä. Yhteistyö lastenneuvolan kanssa jatkui katkeamatta ja muun muassa perhekeskus-verkoston roolia Pirkkalassa kehitettiin kunnan eri toimijoiden yhteistyössä.

Varhaiskasvatuslaissa määritelty kolmitasoinen (yleinen, tehostettu ja erityinen) tuki yhtenäisesti käsitteitä varhaiskasvatuksen ja opetuksen välillä ja toimi yhtenä yhteisen hyvinvoinnin, kasvun- ja opinpolun mahdollistajana. Varhaiskasvatuksen teemana oli positiivinen pedagogiikka. Siihen sisältyi tunne- ja vuorovaikutuskasvatus sekä kaveritaitojen huomioiminen. Varhaiskasvatuksen perheohjaus tarjosi tukea vanhemmuuteen ja arjen eri tilanteisiin, kun perheen omat keinot eivät riittäneet. Korona-avustuksella palkattiin erityisesti maahanmuuttajaperheitten tueksi toinen perheohjaaja.

Nepsy-toimintaa (neuropsykiatrisen kuntoutus) jatkettiin ja koordinaatioryhmän kautta lapsia ja perheitä ohjattiin tarvittaessa valmennuksen piiriin. Nepsy-koordinaattorille mahdollistettiin yksi päivä viikossa koordinoituihin. Neuropsykiatrisia valmentajia kunnassa on tällä hetkellä noin 10. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tietoisuutta ja menetelmäosaamista Nepsy-asioissa lisättiin valmentajien avulla ja sisäisillä koulutuksilla. Nepsy-infopisteen toiminta jatkui ja sitä kehitettiin yhdessä opetus toimialan kanssa. Info - piste muutti syksyllä pääkirjastolle, jossa saatiin kirjastolta synergiaetua välineitten lainaustoimintaan.

Varhaiskasvatuksessa yhtenä strategiaa toteuttavana painopistealueena oli digitalisaatio lasten toiminnassa ja

se on läpikirjoitettu varhaiskasvatussuunnitelma perusteisiin. Uudet lukutaidot -hankeen avulla varhaiskasvatukseen saatiin digitutor kehittämään pedagogisia oppimisympäristöjä ja digilaitteiden ja -menetelmien tuomista lasten toimintaan. Hankkeen myötä digitutorityötä vakiinnutettiin varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen palveluohjauksen ja tiedonsiirron prosesseja päivitettiin asiakasnäkökulma huomioiden. Palveluohjauksen kehittämällä pyrittiin systemaattisesti ohjaamaan perheitä alueittain lähipalveluihin, jotta yhtenäinen hyvinvoinnin, kasvun- ja opinpolku toteutuisi mahdollisimman hyvin. Varhaiskasvatuksen paikkatarpeen kehitystä ja mitoitusta arvioitiin osana palveluverkkoselvitystä

tietojohtamismallia hyödyntäen.

Hallituksen linjaaman asiakasmaksujen alenemisen sekä palvelusetelikulujen nousun vaikutuksia käyttötalouteen seurattiin talousarviovuoden aikana ja muutoksiin reagoitiin muutostalousarvion yhteydessä. Palvelusetelikuluihin vaikutti asiakkaiden omavastuuosuuden pieneneminen asiakasmaksujen alenemisen seurauksena. Henkilöstösuunnittelulla varauduttiin edelleen henkilöstörakenteen muutokseen sekä koulutetun henkilöstön saatavuuteen siirtymäajan puitteissa (2030) muun muassa vakanssimuutoksilla ja ottamalla käyttöön varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävä.

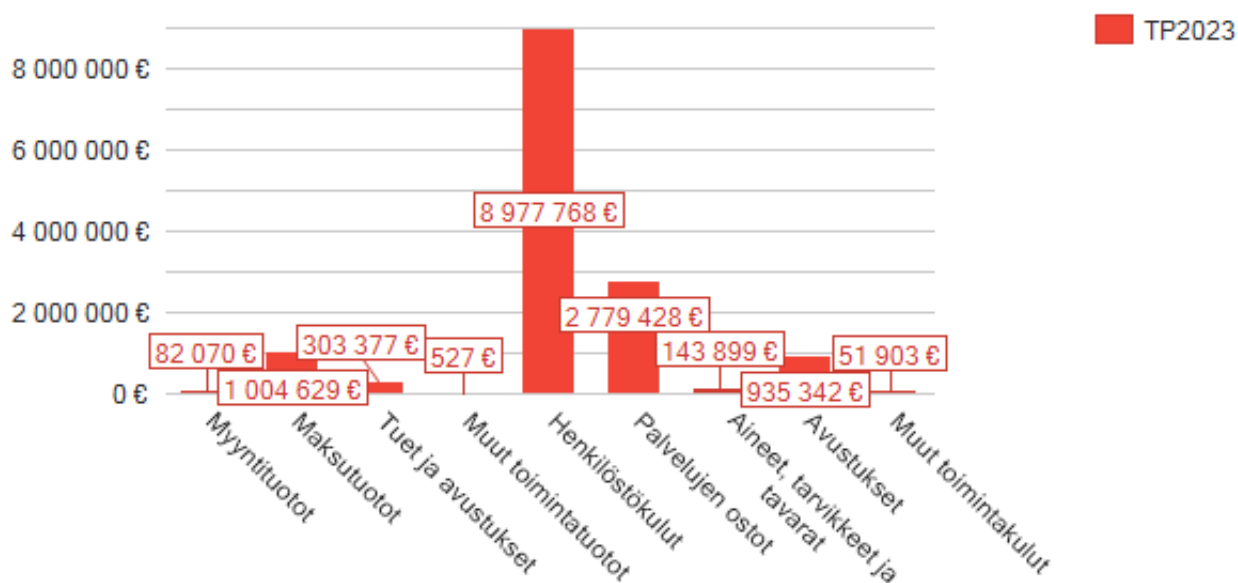
Talous

	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	1 466 100	-40 000	1 426 100	1 390 603	-35 497
Toimintakulut	-12 948 708	-125 000	-13 073 708	-12 888 339	185 369
TOIMINTAKATE	-11 482 608	-165 000	-11 647 608	-11 497 736	149 872
Poistot ja arvonalentumiset	-65 900	0	-65 900	-65 816	84
TILIKAUDEN TULOS	-11 548 508	-165 000	-11 713 508	-11 563 552	149 956
Sisäinen					
Toimintakulut	-3 436 001	0	-3 436 001	-3 577 541	-141 540
TOIMINTAKATE	-3 436 001	0	-3 436 001	-3 577 541	-141 540
TILIKAUDEN TULOS	-3 436 001	0	-3 436 001	-3 577 541	-141 540

Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 466 100	-40 000	1 426 100	1 390 603	-35 497
Toimintakulut	-16 384 709	-125 000	-16 509 709	-16 465 880	43 829
TOIMINTAKATE	-14 918 609	-165 000	-15 083 609	-15 075 277	8 332
Poistot ja arvonalentumiset	-65 900	0	-65 900	-65 816	84
TILIKAUDEN TULOS	-14 984 509	-165 000	-15 149 509	-15 141 093	8 416

Syyt olennaisiin poikkeamiin talousarviosta

Ulkoiset toimintakulut alittivat talousarvion noin 185 000 eurolla johtuen suurimmaksi osaksi kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen käyttäjien määrän vähenemisestä.

Investoinnit	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Menot	0	-45 000	-7 934

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Henkilötyövuodet	205,4	213,5	211,8

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Taloudellisuus			
Isojen päiväkotien käyttö % (väh. 3 osastoa, ei tilarajoitteita)	76	88	77
Toiminnalliset tunnusluvut			
0-5 -vuotiaat lapset 31.12.	1 040	1 229	1 041
Käytössä olevat paikat 31.12. (laskennallinen kapasiteetti)		0	0
Päiväkodit	973	973	973
Perhepäivähoito	28	36	28
Ostopalvelut (seutusopimus ja muut)	5	10	6
Yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä, lapsia keskimäärin/kk	11	16	7
Palveluseteli, kokoaikainen varhaiskasvatus	209	210	201
Kotihoidon tuki, lapsia keskimäärin/kk	155	185	165

Asukastutkimuksen tavoitetaso	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Lasten päivähoito	8,6	8,8	8,5
Avoin varhaiskasvatus	9,2	9,2	8,3

Lasten ja nuorten koulutus

Vastuuhenkilö opetuspäällikkö Mikko Salkinoja

Tehtävä

Tulosalue vastaa esi- ja perusopetuksesta, esioppilaiden ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä lukiokoulutuksen järjestämisestä. Keskeisimmät

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Esi- ja perusopetusta sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään seitsemässä oppilaitoksessa; viidessä alakoulussa, yhdessä yhtenäiskoulussa ja yhdessä yläkoulussa. Lukiokoulutusta annetaan Pirkkalan yhteislukiossa.

Opiskeluhuollon psykososiaaliset palvelut, eli koulukuraattori-, koulupsykologi- ja koulujen psykiatrisen sairaanhoitajan palvelut siirtyivät hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa. Opiskeluhuollon palveluiden jatkuvuutta turvattiin tiiviillä yhteistyöllä paikallisella tasolla, vaikka hyvinvointityön prosessit ja rajapinnat ovat vielä osin vakiintumatta.

Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia edistettiin monipuolisesti sekä yhteisöllisen että yksilöllisen opiskeluhoitotyön kautta. 1.8.2023 voimaan tulleet laki- ja opetussuunnitelmamuutokset ohjasivat ennaltaehkäisemään ja puuttumaan poissaoloihin entistä tarkemmin. Poissaoloihin puuttumista tuki Pirkkalan kouluissa käyttöön otettu seudullinen poissaoloihin puuttumisen malli. Kaikille opettajille järjestettiin koulutusta kiusaamisen ja häirinnän tunnistamiseen, ennalta ehkäisemiseen ja niihin puuttumiseen. Yhteinen häirintään ja kiusaamisen puuttumisen malli otettiin käyttöön kaikissa kouluissa. Kunnassa koulutetut nepsyvalmentajat (neuropsykiatrisen valmentaja) tarjosivat matalan kynnyksen valmennusta ja konsultointia nepsy-oireisten lasten arjen ja koulunkäynnin tukemiseen. Koulunuorisotyötä laajennettiin koskemaan yläluokkien lisäksi myös alaluokkien vanhimpia oppilaita.

Tulosalueella tehtiin tiivistä seudullista yhteistyötä. Henkilöstön osaamista kehitettiin sekä Osakkeen ja muiden toimijoiden tarjoaman täydennyskoulutuksen

toimintoja säätelevät lait ovat oppivelvollisuuslaki, perusopetuslaki, lukiolaki ja opiskeluhoitolaiki.

avulla, että kunnan sisäisen tutor-toiminnan kautta. Kasvatus- ja opetustoimintaan laatua arvioitiin seudullisesti laaditun vertailudatan avulla. Yhteiset valtakunnalliset kriteerit 6. vuosiluokan oppimisen arviointiin otettiin käyttöön 1.8.2023.

Lasten ja nuorten koulutuksessa toteutettiin useita valtakunnallisia ja seudullisia kehittämishankkeita (muun muassa Sitouttava kouluyhteisö (SKY), Harrastava Pirkkala (Suomen malli), Yhteisöllisen opiskeluhoollon kehittäminen ja Lukuiloa Pirkanmaa). Tieto- ja viestintäteknikan käyttöä opetuksessa kehitettiin oppilaskohtaisten laitteiden kokeilun sekä OppilasAgentti-hankkeen kautta. Oppilaskohtaisten laitteiden mallista kerättiin kokemuksia, joiden perusteella arvioitiin mallin jatkokehittämisen tarpeita. Seudullisen digitaalisen materiaalin käyttö laajeni yläkoulun terveystietoon (Aivot - Terveinä käyttöön). Lukuinnostuksen ja lukutaidon kehittymistä tuettiin sekä koulukohtaisten toimenpiteiden pohjalta, että esi- ja alkuopetuksen Lukuiloa Pirkanmaa-hankkeen rahoituksen avulla.

Sivistyspalveluiden palveluverkkoselvitys valmistui ja palveluverkkoselvityksestä päätettiin alkuvuodesta. Kirkonkylän koulun perusparannus- ja laajennushanke valmistui vuoden 2023 alussa. Pirkkala-kampuksen Vähäjärven koulun rakentaminen eteni suunnitellulla tavalla, ja ensimmäinen osa luovutettiin käyttäjille vuoden lopussa. Pirkkala-kampuksen kaikkien käyttäjien yhteistä kulttuuria rakennettiin ja kehitettiin yhdessä kaikkien kampuksessa toimivien tahojen kanssa esihenkilövalmennuksen avulla.

Oppivelvollisuuden uudistukseen liittyvä toisen asteen maksuttomuus laajeni lukiokoulutuksessa koskemaan

kolmea vuosiluokkaa. Tredun ilmailualan koulutuksen kaksoistutkinto-opiskelijoita ei Pirkkalan lukiossa enää uusina opiskelijoita aloittanut. Oppivelvollisuuden uudistukseen liittyvää valvontaa tehtiin aktiivisesti ja

toimintamalleja kehitettiin yhteistyössä sekä seudun kuntien että Tredun kanssa, ja valmistavan opetuksen järjestämisestä Pirkkalassa asuville oppilaille sovittiin yhteistyökuntien kesken.

Talous

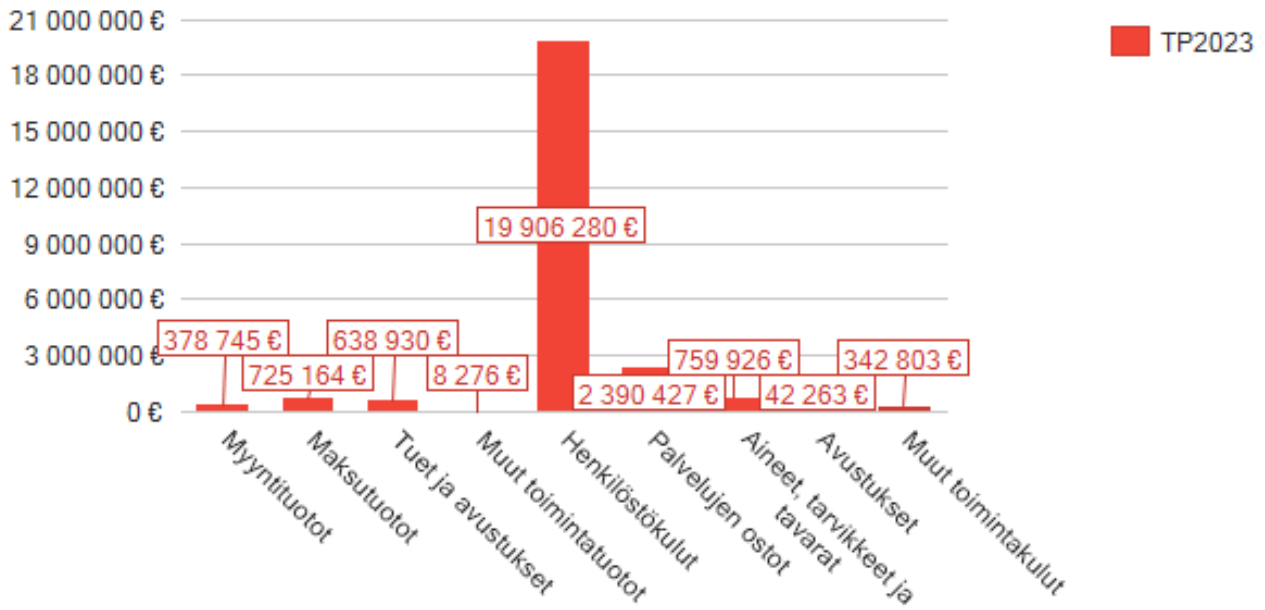
	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	1 441 500	125 000	1 566 500	1 751 116	184 616
Toimintakulut	-23 136 054	0	-23 136 054	-23 441 700	-305 647
TOIMINTAKATE	-21 694 554	125 000	-21 569 554	-21 690 585	-121 031
Poistot ja arvonalentumiset	-339 800	0	-339 800	-154 242	185 558
TILIKAUDEN TULOS	-22 034 354	125 000	-21 909 354	-21 844 826	64 527
Sisäinen					
Toimintatuotot	0	0	0	500	500
Toimintakulut	-11 227 854	1 118 000	-10 109 854	-9 401 474	708 380
TOIMINTAKATE	-11 227 854	1 118 000	-10 109 854	-9 400 974	708 880
TILIKAUDEN TULOS	-11 227 854	1 118 000	-10 109 854	-9 400 974	708 880

Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 441 500	125 000	1 566 500	1 751 616	185 116
Toimintakulut	-34 363 908	1 118 000	-33 245 908	-32 843 175	402 733
TOIMINTAKATE	-32 922 408	1 243 000	-31 679 408	-31 091 559	587 849
Poistot ja arvonalentumiset	-339 800	0	-339 800	-154 242	185 558
TILIKAUDEN TULOS	-33 262 208	1 243 000	-32 019 208	-31 245 801	773 407

Syyt olennaisiin poikkeamiin talousarviosta

Ulkoisia toimintatuottoja kertyi noin 185 000 euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Tämä koostuu pääasiassa valtion myöntämistä hanke- ja avustustuotoista. Ulkoisissa toimintakuluissa oli noin 300 000 euroa ylitystä talousarvioon nähden johtuen pääasiassa hanketyöntekijä- ja sijaiskuluista.

Sisäiset vuokratulot toteutuivat noin 700 000 talousarviota pienempinä. Lopullista toteumaa alensi muun muassa tilapalvelun talousarviota alhaisempina toteutuneet energiakustannukset.

Investoinnit	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Menot	-76 002	-1 240 000	-1 200 472

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Henkilötyövuodet	366,9	354,2	366,1
Uudet vakanssit	13	5	5
Perusopetuksen lehtori		3	3
Luokan opettaja		1	1
Opinto-ohjaaja		1	1

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Taloudellisuus			
Esi- ja perusopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminnan nettomenot, €/oppilas	9 349	10 492	9 889
Lukion nettomenot, €/oppilas	6 037	8 073	7 317
Toiminnalliset tunnusluvut			
Oppilasmäärät 20.9.2023 (tilastointipäivä)			
Esiopetus	276	259	266
Perusopetus	2 597	2 555	2594
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta	474	486	471
Esikoululaisten aamu- ja iltapäivähoito	259	265	254
Lukio	285	268	265
Perusopetuksen jälkeen jatkokoulutuspaikan saaneet, määrä %	100	100	100
Asukastutkimuksen tavoitetaso			
Esiopetus	9,4	9,2	9,3
Perusopetus, 1-6 luokat	8,7	8,9	8,8
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta	8,5	8,9	8,6
Perusopetus, 7-9 luokat	7,9	8,5	8,4
Lukio	8,7	8,9	8,6

Vapaa-aikapalvelut

Vastuuhenkilö vapaa-aikapäällikkö Tero Saatsi

Tehtävä

Hyvinvointia edistävät palvelut muodostuvat liikunta-, nuoriso-, kirjasto- ja kulttuuripalveluista sekä vapaasta sivistystyöstä ja taiteen perusopetuksesta.

Liikuntapalvelut vastaa liikuntapaikkojen käytöstä ja vuoroista sekä järjestää ohjaus- ja koulutustoimintaa, antaa liikuntaneuvontaa, suunnittelee ja järjestää liikuntatapahtumia sekä tukee urheiluseurojen toimintaa. Toimintaa ohjaa liikuntalaki.

Nuorisopalvelut luo edellytyksiä ohjatulle ja valvotulle nuorisotoiminnalle, tukee syrjäytymisen ehkäisyä ja nuorten kasvua sekä järjestää leiri- ja ryhmätoimintaa. Nuorten osallisuutta edistävä toiminta on osa nuorisopalveluja. Toimintaa ohjaa nuorisolaki.

Kirjasto järjestää kuntalaisten tieto- ja kirjastopalvelut osana koko Pirkanmaan kattavaa yhteistyöjärjestelmää. Kirjasto tarjoaa uudistuvat ja monipuoliset kokoelmat ja tiloja oppimiseen ja työskentelyyn kaikille kuntalaisille. Kirjastotoimintaa ohjaa laki yleisistä kirjastoista.

Kulttuuripalvelut koordinoi ja järjestää kulttuuri- ja vapaa-ajan tapahtumia, vastaa museo- ja

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Keskeinen koko tulosaluetta koskeva asia oli uuden hyvinvointialueen toimintojen käynnistyminen ja yhdyspintatyön turvaaminen jatkossakin. Yhteistyön turvaamiseksi pyrittiin varmistamaan palveluketjujen saumattomuus ja vastuiden jakaantuminen hyvinvointialueen ja kunnan välillä. Yhdyspintatyön erilaiset prosessit Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa onnistuivat joidenkin palveluiden, kuten esim. liikuntaneuvonnan osalta vuoden 2023 aikana, mutta osaksi työ on vielä kesken.

Nuorisopalveluissa digitaalista nuorisotyötä on lisätty viime vuosina aktiivisesti ja sen käyttöä kehitettiin edelleen. Digitaalinen nuorisotyö työmuotona vakiinnutettiin osaksi nuorisopalveluiden perustoimintoja.

taidenäyttelytoiminnasta sekä tukee yhteisöjen ja yksittäisten harrastajien kulttuuritoimintaa. Kulttuuripalvelut koordinoi kunnan julkista taidehankintaa sekä vastaa kunnan taidekokoelmista. Toimintaa ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta. Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus. Toiminta perustuu lakiin vapaasta sivistystyöstä.

Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää, ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Taiteen perusopetuksen yhteydessä voidaan järjestää myös muuta taiteen edistämiseen liittyvää toimintaa. Toiminta perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta.

Digitaalisia nuorisopalveluita ovat muun muassa verkossa toimiva nuorisotila chat-palveluineen ja sosiaalisen median erilaiset palvelut. Digitaalisilla palveluilla pystyttiin lisäämään nuorten kohtaamista ja edistettiin nuorten osallisuutta. Koulunuorisotyötä tehtiin yhdessä koulujen kanssa ja toimintamalleja kehitettiin edelleen osana koulujen päivittäisiä toimintoja. Koulunuorisotyön kehittämistä jatkettiin yhdessä perusopetuksen kanssa Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa SKY-hankkeessa, jonka avulla yläkouluihin palkattiin toinenkin koulunuorisotyöntekijä. Nuorten harrastustoiminnan ja etsivän harrastustoiminnan kehittäminen painottui niihin nuoriin, jotka eivät ole löytäneet mieluisaa tekemistä vapaa-ajallaan. Edellä mainitut toimintamuodot olivat osa

kunnan yhteistä nuorten ennaltaehkäisevää mielenterveystyötä.

Liikkuvaa nuorisotyötä toteutettiin yhtenä nuorisopalveluiden työmuotona ja se vakiinnutettiin osaksi nuorisopalveluiden työmuotoja. Liikkuvaa nuorisotilaa hyödynnettiin laajemmin myös muun muassa koulujen välituntitoiminnassa, lasten ja nuorten liikunnassa ja muussa yhteistyössä. Osallistavan budjetoinnin avulla aktivoitiin nuoret itse suunnittelemaan ja kehittämään mieleistä toimintaa Pirkkalan nuorille, jonka tuloksen järjestettiin ulkoilmaelokuvanäytös. Nuorten toiveesta kartoitettiin mahdollisuuksia mopotalli-toiminnan aloittamiselle ja toiminta käynnistettiin keväällä 2023. Laadullisen arvioinnin ja raportoinnin avuksi otettiin käyttöön uusi NuoDo-järjestelmä.

Kirjastopalveluissa otettiin käyttöön uusi Kirkonkylän kirjasto osana Kirkonkylän uudistunutta koulua. Uutena palveluna Kirkonkylään hankittiin omatoimikäytön mahdollistava laitteisto ja järjestelmä, joka asennettiin kirjaston tiloihin loppuvuodesta 2023. Uudistuksen myötä kirjaston kaikki toimipisteet ovat jatkossa avoimia myös varsinaisten aukioloaikojen ulkopuolella. Kestävän kehityksen edistämiseksi pilotoitiin kokeilua, jossa kirjastoaineiston muovittamista vähennettiin erityisesti sellaisessa aineistossa, jossa sitä ei välttämättä tarvita tai jonka käyttöaika aineiston kierrossa on muutoinkin lyhyempi. Lukutaidon edistämistä ja tukemista jatkettiin perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa yhteistyösuunnitelmien mukaisesti tarjoten sisältöjen avaamista ja opastusta jokaiselle ikäluokalle.

Liikuntapalveluissa yhteistyötä vahvistettiin edelleen eri sidosryhmien kanssa. Yhteistyötä tehtiin neuvolan kanssa muun muassa osallistamalla perhevalmennukseen ja järjestämällä vanhempi-lapsi-jumppaa, johon voivat osallistua myös raskaana olevat, vanhemmat ja heidän 3 kuukauden-1,5 vuoden ikäiset lapset. Soveltavan liikunnan kehityskumppanuushanke jatkui vielä vuoden 2023, jossa tuettiin ja kehitettiin soveltavan liikunnan palveluita, jotta se vastaa paremmin tulevaisuuden haasteisiin. Keväällä 2023 toteutettiin soveltavan liikunnan kysely, joka oli suunnattu myös paikallisille urheiluseuroille. Varhaiskasvatuksen kanssa tehtävää lasten liikunnallisen

elämäntavan edistämistä jatkettiin tarjoten erilaisia liikuntamahdollisuuksia lapsille ja nuorille. Unelmien liikuntapäivä keväällä vakiinnutettiin osaksi vuosittaista toimintaa ja tapahtumassa tehtiin yhteistyötä paikallisten seurojen ja järjestöjen kanssa. Tapahtuman avulla lisättiin tietoisuutta harrastusmahdollisuuksista ja tehostettiin yhteistyötä yli kuntarajojen. Tapahtumassa oli vuonna 2023 yli 20 00 kävijää.

Liikuntaneuvontaa tehostettiin kaiken ikäisille. Liikuntaneuvonnassa laadittiin muun muassa liikunnallista elämäntapaa tukevia ja aktivoivia liikuntaohjelmia asiakkaan omasta lähtökohdasta. Liikuntaneuvontaa tehtiin järjestelmällisesti ja tavoitettiin neuvonnan tarpeessa olevia kuntalaisia. Liikuntapalveluilla oli vastinpari terveyskeskuksessa yhteistyön turvaamiseksi hyvinvointialueen kanssa. Yhteistyötä tiivistettiin fysioterapiaosaston kanssa ja liikuntapalvelut alkoivat syksyllä 2023 ohjaamaan kuntosaliryhmää, jonne asiakkaat ohjautuivat fysioterapian kautta.

Vapaa-aikakeskuksen asiakaspalvelussa, mukaan lukien tilavaraukset, jatkettiin sähköisen asioinnin ja avainhallinnan kehittämistä. Asiakaspalvelun tehtäväkenttää ja resursointia suunniteltiin ja valmisteltiin osana vapaa-aikakeskuksen laajennusta.

Kulttuuripalveluissa toteutettiin suunnitelmallista kulttuurihyvinvoinnin kokonaisuutta yhdessä kunnan muiden palveluiden ja erityisesti hyvinvointialueen kanssa. Kulttuuripalvelut koordinoi kokonaisuutta ja työn pohjana toimi Pirkkalan kulttuurihyvinvointisuunnitelma Pirkanmaan kuntien yhteistä kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa tukien. Pirkkala oli mukana alueellisessa kulttuurihyvinvointia edistävässä KUPPI-hankkeessa, jossa yhdessä muiden kuntien kanssa kehitettiin soveltuvia toimintamalleja kulttuurihyvinvointipalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi. Lisäksi Pirkkala oli yhteistyökuntana mukana Tampereen ja Pirkanmaan 2026-kulttuuripääkaupunki -hankkeen kolmivuotisessa Operaatio Pirkanmaa- jatkohankkeessa. Runsaan ohjelmatarjonnan lisäksi hankkeen tavoitteena oli kulttuurisuunnitelman laatiminen kuntaan. Lisäksi hankkeessa vahvistettiin sekä kunnan että kolmannen

sektorin tuottajaosaamista. Seutuyhteistyötä jatkettiin edelleen seutumuseoyhteistyömalla kehittämällä ja toteuttamalla, aloittaen muun muassa pariladon näyttelyn uudistaminen. Museolla toteutettiin erilaisia korjaustoimenpiteitä.

Taide- ja museokokoelmille alettiin laatia kokoelmanhallinnan suunnitelmaa helpottamaan niiden käyttöä ja kehittämistä. Prosenttiperiaatetta toteutettiin julkisissa taidehankinnoissa ja kulttuuripalvelut koordinoi taidehankintoja kunnan rakennushankkeissa. Julkisen taiteen hankkeita vuonna 2023 edistettiin Pirkkala-kampuksessa, Soljan lastentalossa ja vapaa-aikakeskuksen laajennuksessa. Tapahtumien osalta tehtiin uudelleenjärjestelyjä kunnan roolista tapahtumatuotannoissa. Muinaismarkkinoiden osalta kehitettiin tapahtuman brändiä ja markkinointia.

Pirkan opiston toiminnassa painottui kehittämissohjelman 2022-2026 kokonaisuudet. Vuonna 2023 Pirkan opiston

painopisteitä olivat muun muassa osaamisperusteisten kurssien pilotointi ja kehittäminen, taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien uudistus- ja kehittämistyö, sekä yhteistyö Tampereen kaupunkiseudun kuntien kanssa, viestinnän kehittäminen saavutettavammaksi ja monipuolisemmaksi, kansainvälisen yhteistyön kehittäminen, sekä harrastamisen mallin ja yhteistyön jatkaminen kuntien kanssa. Nämä toteutuivat opiston toiminnassa vuonna 2023. Pirkan opisto täytti vuonna 2023 kymmenen vuotta ja juhluvuoden kunniaksi opisto isännöi valtakunnallista kansalaisopistojen liiton Tammi-seminaaria alkuvuonna. Pirkan opistolle myönnettiin Pirkkala-palkinto.

Tampereen kaupunkiseudun kanssa tehtävää yhteistyötä jatkettiin muun muassa vapaa-aikapalveluiden seudullisen tiekartan tavoitteita ja toimenpiteitä tukemalla. Tiekartta sisältää jo käynnissä olevia toimenpiteitä ja erilaisia hankkeita. Uuden tiekartan valmistelu aloitettiin loppuvuodesta 2023.

Talous

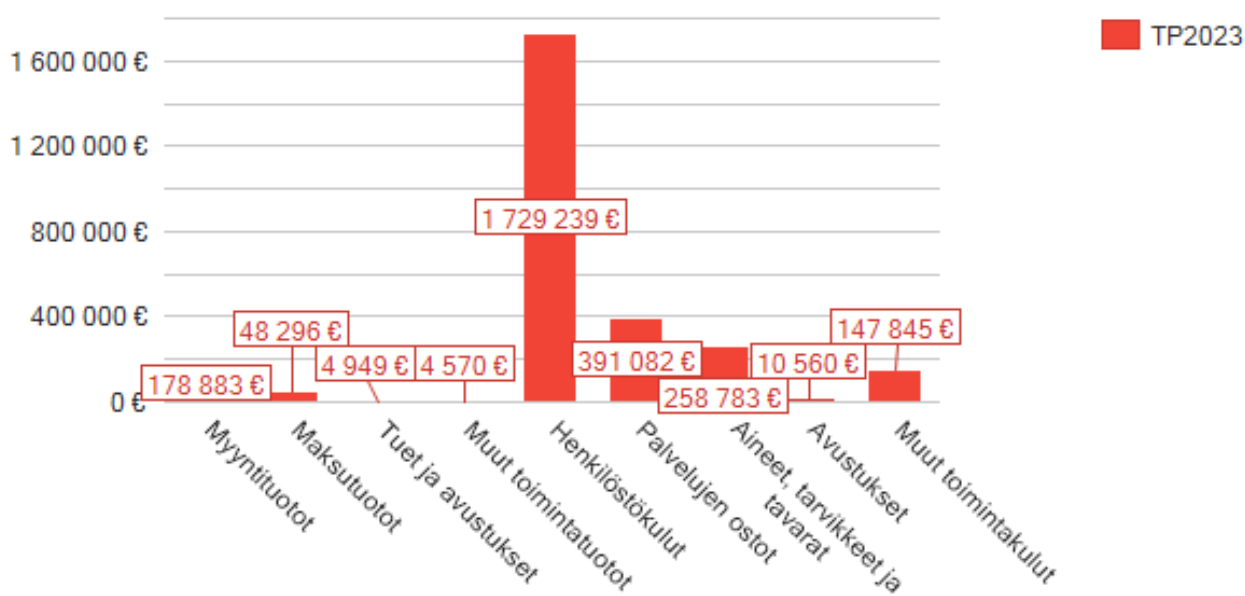
	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	230 600	0	230 600	236 699	6 099
Toimintakulut	-2 673 173	0	-2 673 173	-2 537 509	135 664
TOIMINTAKATE	-2 442 573	0	-2 442 573	-2 300 810	141 763
Poistot ja arvonalentumiset	-16 200	0	-16 200	-18 868	-2 668
TILIKAUDEN TULOS	-2 458 773	0	-2 458 773	-2 319 678	139 095
Sisäinen					
Toimintatuotot	0	0	0	1 571	1 571
Toimintakulut	-1 070 551	40 000	-1 030 551	-983 721	46 830
TOIMINTAKATE	-1 070 551	40 000	-1 030 551	-982 150	48 401
TILIKAUDEN TULOS	-1 070 551	40 000	-1 030 551	-982 150	48 401

Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	230 600	0	230 600	238 270	7 670
Toimintakulut	-3 743 724	40 000	-3 703 724	-3 521 230	182 494
TOIMINTAKATE	-3 513 124	40 000	-3 473 124	-3 282 960	190 164
Poistot ja arvonalentumiset	-16 200	0	-16 200	-18 868	-2 668
TILIKAUDEN TULOS	-3 529 324	40 000	-3 489 324	-3 301 828	187 496

Syyt olennaisiin poikkeamiin talousarviosta

Ulkoiset toimintakulut jäivät noin 136 000 arvioitua alhaisemmiksi. Alitus koostuu pääasiassa palvelujen

ostoista jakautuen tulosalueen eri yksiköihin.

Investoinnit	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Menot	-19728	-185 000	-125 906

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Henkilötyövuodet	38	39,4	39,5
Uudet vakanssit		2	2
Asiakaspalvelija		1	1
Nuoriso-ohjaaja		1	1

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Taloudellisuus			
Kunnan rahoitusosuus Pirkan opistosta, €/opetustunti	16	14	11
Nuorisopalveluiden nettomenot, €/asukas	25	30	28
Kulttuuripalveluiden nettomenot, €/asukas	18	24	21
Liikuntapalveluiden nettomenot, €/asukas	40	45	42
Kirjastopalveluiden nettomenot, €/asukas	55	57	56
Toiminnalliset tunnusluvut			
Opiskelijamäärä Pirkkalassa	2 979	3 400	3 246
Opetustunnit/vuosi Pirkkalassa	13 374	14 580	13 171
Kirjaston lainat kpl/vuosi	384 312	372 000	418 223
Kirjaston aineiston hankinta kpl/vuosi	8 216	7 500	8 435

Asukastutkimuksen tavoitetaso	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Kirjastopalvelut	9,1	9,0	9,1
Liikuntapalvelut	8,7	8,8	8,7
Nuorisopalvelut	8,8	8,8	8,3
Kulttuuripalvelut	8,1	8,4	8,3
Vapaa-aikakeskus	8,5	8,6	8,6
Pirkan opisto	8,6	8,7	8,6

Yhdyskuntalautakunta

Vastuuhenkilö yhdyskuntajohtaja Jouni Korhonen

Tehtävä

Yhdyskuntalautakunnan alaista toimintaa on yhdyskuntalautakunnan johto, ruoka- ja puhtauspalvelu, tilapalvelu, yhdyskuntatekniikka ja aluepalvelut, pelastustoimi, vesihuoltolaitos ja yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta.

Yhdyskuntatoimiala huolehtii rakennetulle ja muulle ympäristölle asetettujen tavoitteiden kehittämisestä ja valvonnasta. Toimialalla tuotetaan lisäksi kunnalliseen rakentamiseen ja tekniseen huoltoon liittyvien toimintojen suunnittelua, toteuttamista ja ylläpitoa.

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Vuoden 2023 keskeisenä teemana oli laadukas ja turvallinen elinympäristö. Kuntastrategian mukaista keskustan kehittämistä toteutettiin torikorttelin (nro 268) asemakaavamuutoksen laadinnalla. Asemakaavan valmistelu jatkuu vuonna 2024. Asemakaavoista Loukonlahden alueen asemakaavan (nro 260) muutos- ja laajennus hyväksyttiin valtuustossa toukokuussa 2023. Asemakaava vastaa erityisesti kunnan tavoitteisiin monipuolisen asuntotuotannon osalta sekä mahdollistaa urheilu- ja virkistyspalveluita yhdyskuntarakenteellisesti keskeiselle sijainnille. Muita keskeisenä asemakaavoituskohteita, joita edistettiin vuonna 2023 olivat Kurikan asemakaavalaajennus (nro 261), jolla pyritään vastaamaan monipuolisen asuntotuotannon tavoitteisiin sekä Pakkalankulman asemakaavan laajennus (nro 269), jolla varmistetaan palveluverkon kehittäminen ja toiminnot tulevaisuuden kasvun osalta yhdyskuntarakenteellisesti keskeiselle sijainnille.

Keskeisin yleiskaavatyö on kehätien eteläpuolisten elinkeinoalueiden osayleiskaava, jolla pyritään luomaan mahdollisuudet tulevalle elinkeinoelämän asemakaavoitukselle ja tonttiluovutukselle. Yleiskaavan valmistelu jatkuu vuonna 2024.

Sivistyspalvelujen palveluverkkoselvityksen mukaisten investointihankkeiden toteutusta jatkettiin. Kirkonkylän

Ruokapalvelut tuottavat palveluja hyvinvointitoimialalle sekä järjestävät kunnan käytössä olevien rakennusten puhtaanapitopalveluja. Toimialan palveluja, tuotteita ja tehokkaampia toteuttamistapoja pyritään kehittämään ja tehostamaan jatkuvasti. Pirkkala luo kasvavana kuntana edellytykset sekä mahdollisuudet innovatiiviseen toimintaan. Palveluiden kehittämisessä valmiudet uudistuviin ratkaisuihin ovat keskeisiä pyrittäessä toiminnan tehostamiseen ja uudistamiseen.

koulun rakennustyöt valmistuivat pääosin tammikuussa 2023.

Pirkkala-kampus Hankkeen toteutusvaihe jatkui ja palvelurakennuksen arvioidaan valmistuvan keväällä 2024. Samalle kampusalueelle toteutettavan nykyisen vapaa-aikakeskuksen laajennushankkeen rakennustyöt käynnistyivät ja hankkeen on määrä valmistua kesällä 2024.

Infrarakentamisen osalta rakentaminen jatkui Soukonlahden, Soljan ja Lepomoision alueilla pääosin alueiden katujen ja puistojen osalta. Katusaneeraustyöt jatkuivat Haikassa Vanhatiellä sekä Killontorintielle. Killontorintien saneeraustyö valmistui syksyllä 2023. Pereensaaren puiston rakentamista jatkettiin.

Toimiala osallistui Pirkkalan Hinku-tavoitteiden (hiilineutraali kunta) ja Tampereen seudun ilmasto- ja energiatavoitteiden toteuttamiseen liittyvään työhön. Pirkkalan hiilineutraaliustavoitteita ja luonnon monimuotoisuuden edistämistoimia tehtiin Hinku-tiekartan, viisaan liikkumisen suunnitelman ja luonnon monimuotoisuusohjelman mukaisesti osin seutuyhteistyönä. Vuoden 2023 aikana valmisteltiin ympäristövahti työkalun käyttöönottoa, jolla mm.

johdetaan ja seurataan asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Toimiala osallistui aktiivisesti seudullisiin kehityshankkeisiin ja muuhun seudulliseen yhteistyöhön. Helmikuun lopussa valmistui Tampereen kaupungin kanssa yhdessä valmisteltu raitiotien hankesuunnitelmaa välille Pirkkala (Suuppa) - Tampere (Koilliskeskus). Hankesuunnittelussa arvioitiin mahdollisen raitiotien laajentumisen vaikutuksia, vaiheistuksia sekä tarkennettiin suunnittelua seuraavan vaiheen päätöksenteon tueksi.

Valtuusto hyväksyi hankesuunnitelman ja päätti siirtymisestä toteutussuunnittelu vaiheeseen. Toteutussuunnittelua varten kilpailutettiin allianssi palveluntuottajat, jotka vastaavat toteutussuunnitelmasta ja mahdollisesta raitiotien rakentamisesta. Suunnitteluvaihe päättyy syyskuun lopussa 2024. Seudullisesti suurimpana hankkeena on rakenteilla uusi Tampereen seudun keskuspuhdistamo. Kunta osallistui Keskuspuhdistamo Oy:n osakkaana hankkeen edistämiseen. Muita seudullisesti merkittäviä, MAL4-sopimuksessa linjattuja yhteistyöhankkeita edistettiin sopimuksen mukaisesti.

Talous

	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	4 058 093	0	4 058 093	4 620 743	562 650
Toimintakulut	-21 614 922	-200 000	-21 814 922	-20 970 078	844 844
TOIMINTAKATE	-17 556 829	-200 000	-17 756 829	-16 349 335	1 407 494
Poistot ja arvonalentumiset	-10 213 646	0	-10 213 646	-10 149 026	64 620
TILIKAUDEN TULOS	-27 770 475	-200 000	-27 970 475	-26 498 361	1 472 114
Sisäinen					
Toimintatuotot	17 109 922	-1 239 000	15 870 922	15 171 556	-699 366
Toimintakulut	-906 645	64 000	-842 645	-812 018	30 627
TOIMINTAKATE	16 203 277	-1 175 000	15 028 277	14 359 538	-668 740
TILIKAUDEN TULOS	16 203 277	-1 175 000	15 028 277	14 359 538	-668 740

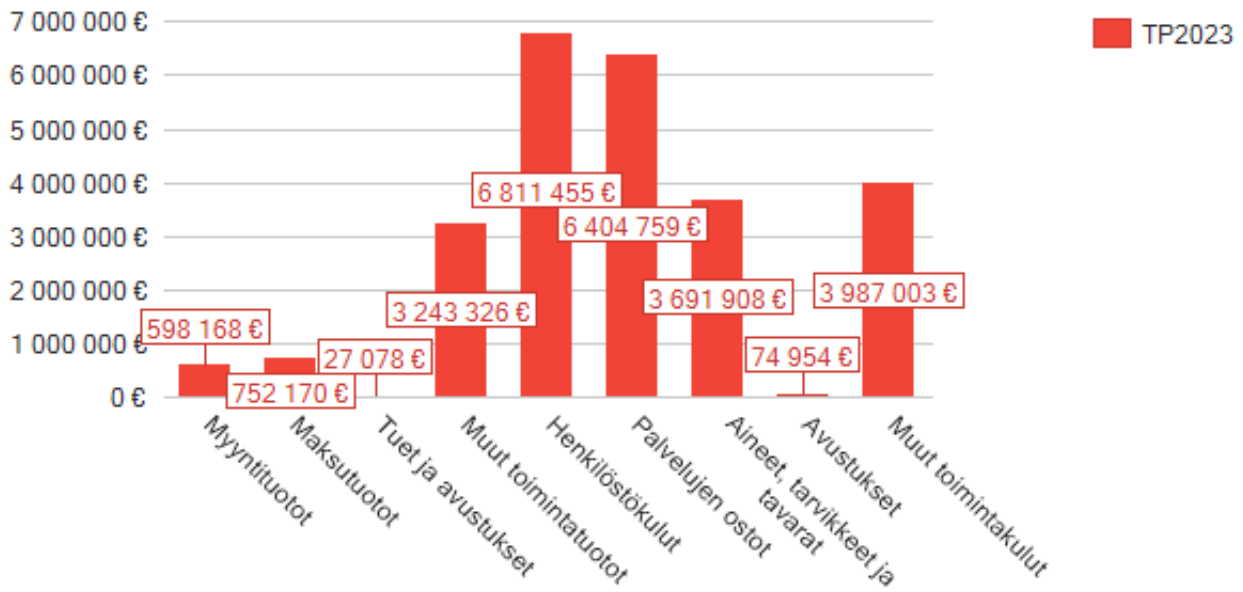
Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	21 168 015	-1 239 000	19 929 015	19 792 298	-136 717
Toimintakulut	-22 521 567	-136 000	-22 657 567	-21 782 096	875 471
TOIMINTAKATE	-1 353 552	-1 375 000	-2 728 552	-1 989 798	738 754
Poistot ja arvonalentumiset	-10 213 646	0	-10 213 646	-10 149 026	64 620
TILIKAUDEN TULOS	-11 567 198	-1 375 000	-12 942 198	-12 138 823	803 375

Syyt olennaisiin poikkeamiin talousarviosta

Ulkoisia toimintatuottoja kertyi noi 560 000 euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Tämä johtuu pääosin vuokratuotoista sekä saaduista maankäyttö- ja kehittämiskorvauksista. Ulkoiset toimintakulut jäivät noin 840 000 euroa arvioitua pienemmiksi. Suurin poikkeama koskee energiakustannuksia, joissa oli varauduttu hintojen nousuun. Raitiotien hankesuunnitelmasta jäivät 168 000

euroa alle arvioidun.

Sisäiset toimintatuotot jäivät noin 700 000 euroa talousarviota pienemmiksi, johtuen pääosin sisäisistä vuokratuotoista.

Investoinnit	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tulot	0	875 000	884 487
Menot	-15 014 457	-12 932 000	-11 973 123

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Henkilötyövuodet	174	160,8	153,6
Uudet vakanssit		5	5

Yhdyskuntalautakunnan johto

Vastuuhenkilö yhdyskuntajohtaja Jouni Korhonen

Tehtävä

Yhdyskuntalautakunnan johtoon kuuluu operatiivisen toiminnan johtaminen sekä yhdyskuntatoimialan keskitetyt toimistopalvelut sekä asuntotoimi. Tehtävänä

on huolehtia lautakuntavalmistelusta sekä toiminnan kehittämisestä.

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Tulosalueen keskeisimpinä tehtävinä on johtaa, koordinoita ja tukea toimialan tulosalueiden toimintaa, tuottaa keskitettyjä asiantuntijapalveluja sekä koordinoita toimialan yhteistä kehittämissuunnittelua, jonka tavoitteena on varmistaa prosessien yhteensovittaminen

sekä niiden toimivuuden, taloudellisuuden ja laadun varmistaminen.

Vuoden 2023 keskeisinä painopisteinä oli raitiotien hankesuunnittelun ja kehittämisen koordinointi sekä paikkatietoasioiden organisointi.

Talous

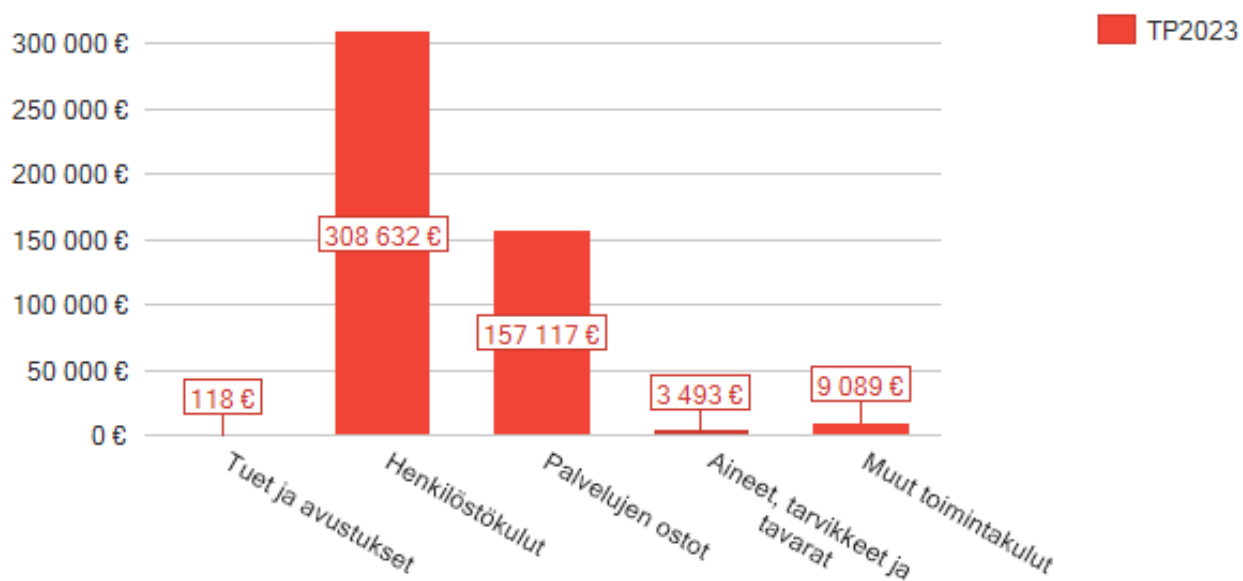
	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	0	0	0	118	118
Toimintakulut	-784 430	160 000	-624 430	-478 331	146 099
TOIMINTAKATE	-784 430	160 000	-624 430	-478 213	146 217
TILIKAUDEN TULOS	-784 430	160 000	-624 430	-478 213	146 217
Sisäinen					
Toimintakulut	-10 752	0	-10 752	-9 963	789
TOIMINTAKATE	-10 752	0	-10 752	-9 963	789
TILIKAUDEN TULOS	-10 752	0	-10 752	-9 963	789

Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	118	118
Toimintakulut	-795 182	160 000	-635 182	-488 294	146 888
TOIMINTAKATE	-795 182	160 000	-635 182	-488 176	147 006
TILIKAUDEN TULOS	-795 182	160 000	-635 182	-488 176	147 006

Syyt olennaisiin poikkeamiin talousarviosta

Ulkoiset toimintakulut alittivat talousarvion noin 150 000 eurolla. Tämä johtui palvelujen ostoista, joissa alitusta noin 168 000 euroa johtuen raitiotien suunnitteluun

budjetoiduista menoista, jotka eivät toteutuneet kokonaisuudessaan.

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Henkilötyövuodet	3,5	4	3,8
Uudet vakanssit		1	1
Paikkatietoasiantuntija		1	1

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Vastuhenkilö ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö Anu Mäenpää

Tehtävä

Ruoka- ja puhtauspalvelun tulosalue tuottaa ja järjestää koulujen, päiväkotien sekä eri toimipisteiden tarvitsemat

ruoka- ja puhtauspalvelut.

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Toiminnan tarkoituksena on tuottaa tarkoituksenmukaista ja laadukasta palvelua. Palveluja tuotetaan kuntatyönä sekä puhtauspalveluja osittain myös ostopalveluna. Ruokapalveluiden tuotekehitystä tehdään tiiviisti yhdessä ympäristökuntien kanssa.

suorittajat saavat tutkintonsa päätökseen suunnitellusti alkuvuonna 2024.

Verso-kampus Vähäjärven koulun ruoka- ja puhtauspalveluiden käytännön suunnittelutyöt etenivät suunnitellusti.

Talousarviovuoden aikana otettiin käyttöön RESQ-sovellus ylijäämäruoan jatkohyödyntämiseen. Ruokakomero-toimintaa ei ollut mahdollista jatkaa, mutta RESQ-sovellus palvelee kuntalaisia laajemmin. RESQ-sovellus on ollut erittäin suosittu.

Tulevaisuuden toimintatapojen suunnittelua tehokkaan ja tuottavan toiminnan varmistamiseksi jatkettiin. Ruoka- ja puhtauspalveluiden toinen vakituisille työntekijöille tarkoitettu monipalvelutyöntekijätutkintoon johtava oppisopimuskoulutus saatiin talousarviovuonna onnistuneesti päätökseen. Yksittäiset oppisopimusopiskelijat etenivät suunnitellusti ja osa myös valmistui. Talousarviovuonna myös rekrytoitiin muutama oppisopimusopiskelija, jotka valmistuttuaan työllistyvät vakituisesti kunnalle.

Erityisruokavalioiden valmistuksen keskittämistä ei saatu talousarviovuoden aikana kokonaan päätökseen ja sitä jatkeaan alkuvuonna 2024. Dieettikokin tutkinnon

Talous

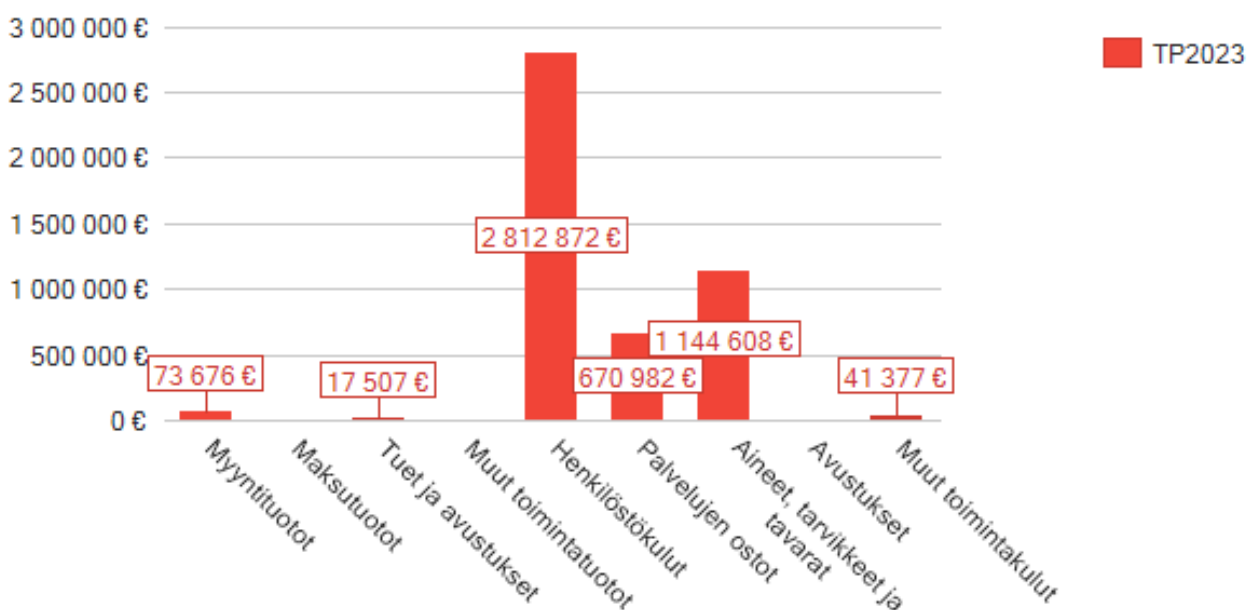
	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	56 350	0	56 350	91 183	34 833
Toimintakulut	-4 754 555	0	-4 754 555	-4 669 840	84 715
TOIMINTAKATE	-4 698 205	0	-4 698 205	-4 578 657	119 548
Poistot ja arvonalentumiset	-15 600	0	-15 600	-15 722	-122
TILIKAUDEN TULOS	-4 713 805	0	-4 713 805	-4 594 379	119 426
Sisäinen					
Toimintatuotot	5 059 725	0	5 059 725	5 190 773	131 048
Toimintakulut	-466 763	64 000	-402 763	-406 088	-3 325
TOIMINTAKATE	4 592 962	64 000	4 656 962	4 784 685	127 723
TILIKAUDEN TULOS	4 592 962	64 000	4 656 962	4 784 685	127 723

Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	5 116 075	0	5 116 075	5 281 956	165 881
Toimintakulut	-5 221 318	64 000	-5 157 318	-5 075 928	81 390
TOIMINTAKATE	-105 243	64 000	-41 243	206 028	247 271
Poistot ja arvonalentumiset	-15 600	0	-15 600	-15 722	-122
TILIKAUDEN TULOS	-120 843	64 000	-56 843	190 306	247 149

Syyt olennaisiin poikkeamiin talousarviosta

Tulosalueen sisällä ulkoiset elintarvikekustannukset ylittivät talousarvion noin 73 000 eurolla Henkilöstökulut

jäivät noin 94 000 euroa ja palvelujen ostot noin 58 000 euroa arvioitua alhaisemmiksi.

Investoinnit	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Menot	0	-65 000	-87 878

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Henkilötyövuodet	94,8	80,9	73,8

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Taloudellisuus			
Siivouksen keskihinta € / h	24,05	26,69	24,3
Aterian keskiarvohinta	3,74	3,11	3,8
Toiminnalliset tunnusluvut			
Aterioiden määrä, kpl	1 152 892	1 023 751	954 086
Siivous omana työnä, m ²	48 898	37 964	37 964
Siivous ostopalveluna, m ²	18 318	14 428	14 428

Tilapalvelut

Vastuuhenkilö tilapalvelupäällikkö Timo Orjala

Tehtävä

Tilapalvelu huolehtii kunnan omistamien kiinteistöjen rakennuttamisesta, kunnossapidosta ja ylläpidosta. Tilapalvelu huolehtii lisäksi kunnalle hankituista osake- ja

vuokrahuoneistoista. Vastuuyksikköjä ovat kunnossapito, kiinteistöhoito ja rakennuttaminen.

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Kunnan toimitiloja koskevan, valtuuston vuonna 2020 hyväksymän toimitilastrategian mukaisia toimenpiteitä on viety eteenpäin. Toimitilastrategialla tarkoitetaan suunnitelmaa ja linjauksia siitä, miten kunnan toimintojen vaatimat tilat ovat taloudellisinta ja tarkoituksenmukaisinta järjestää. Toimenpiteinä ovat muun muassa kiinteistöjen kehittäminen, myyminen, vuokrasopimusten jatkaminen ja päättäminen sekä rakennusten purkaminen.

Kirkonkylän koulun rakennustyöt valmistuivat ja kohde otettiin käyttöön urakkasopimuksen mukaisesti tammikuussa. Kevään ja kesän aikana tehtiin koulun ulkopuolisia viimeistelytyitä sekä kentän kunnostustyöt. Koulun pihapiirissä olevien vanhan hirsikoulun ja kirjastorakennuksen sisäpuoliset kunnostustyöt aloitettiin.

Pirkkala-kampus -hankkeen rakentaminen jatkui. Kampus sijoittuu koulukeskuksen alueelle korvaten Naistenmatkan koulun ja Suupanniityn koulun. Koulukeskukseen suunnitellaan muun muassa varhaiskasvatuksen,

esiopetuksen, alakoulun ja yläkoulun tiloja sekä auditorio ja monitoimitiloja.

Vapaa-aikakeskuksen laajennushankkeen kvr-urakoitsija on valittu ja kohteen rakentaminen on käynnissä. Kvr-urakoitsija vastaa kohteen suunnittelusta ja rakentamisesta yhteistyössä rakennuttajan kanssa.

Jatkoimme toimintaa vuosina 2017–2025 toteutettavassa valtakunnallisissa energiatehokkuusohjelmassa. Tavoitteena on saavuttaa sopimuskaudella yhteensä 7,5 % säästö. Lisäksi on osallistuttu Hinku-kehittämiseen.

Rakennusten tarkastusten ja korjausten kiinteistökohtaista seuranta on jatkettu Haahtela-toiminnanohjausjärjestelmässä.

Turvallisuuden osalta on jatkettu rakennusten ja yleisten alueiden kameravalvontajärjestelmän päivitystä ja uusimista.

Talous

	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	2 151 743	0	2 151 743	2 487 339	335 596
Toimintakulut	-9 403 553	0	-9 403 553	-8 661 156	742 397
TOIMINTAKATE	-7 251 810	0	-7 251 810	-6 173 817	1 077 993
Poistot ja arvonalentumiset	-5 764 146	0	-5 764 146	-5 269 367	494 779
TILIKAUDEN TULOS	-13 015 956	0	-13 015 956	-11 443 184	1 572 772
Sisäinen					
Toimintatuotot	11 997 565	-1 239 000	10 758 565	9 948 703	-809 862
Toimintakulut	-110 263	0	-110 263	-116 134	-5 871
TOIMINTAKATE	11 887 302	-1 239 000	10 648 302	9 832 569	-815 733
TILIKAUDEN TULOS	11 887 302	-1 239 000	10 648 302	9 832 569	-815 733

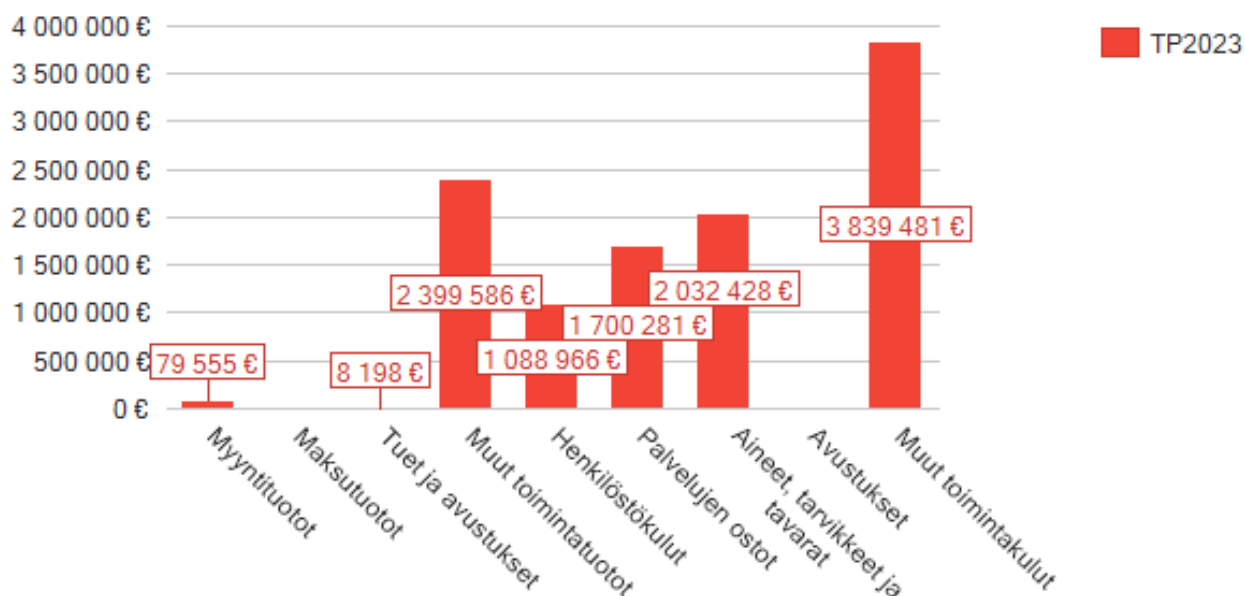
Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	14 149 308	-1 239 000	12 910 308	12 436 042	-474 266
Toimintakulut	-9 513 816	0	-9 513 816	-8 777 291	736 526
TOIMINTAKATE	4 635 492	-1 239 000	3 396 492	3 658 752	262 260
Poistot ja arvonalentumiset	-5 764 146	0	-5 764 146	-5 269 367	494 779
TILIKAUDEN TULOS	-1 128 654	-1 239 000	-2 367 654	-1 610 615	757 039

Syyt olennaisiin poikkeamiin talousarviosta

Ulkoisia toimintatuottoja kertyi noin 336 000 euroa talousarviossa arvioitua enemmän, josta suurin osa vuokratuottoja. Ulkoiset toimintakulut alittivat talousarvion yhteensä noin 742 000 eurolla. Tämä koostuu energiakustannuksista (noin 410 000 euroa), palvelujen ostoista (noin 178 000 euroa) sekä muista toimintakuluista (noin 128 000 euroa). Sähkö- ja lämmitysenergialle tehtiin Tilapalvelun käyttötalouteen

talousarviovaiheessa epävarman hinta- ja saatavuuskehityksen vuoksi kustannustennousuvaraus. Epävarma tilanne aiheutui Venäjän aloittamasta hyökkäyssodasta. Hintojen nousu ei toteutunut pelätyllä tavalla.

Sisäisiä vuokratuottoja kertyi noin 810 000 talousarviossa arvioitua vähemmän edellä mainituista syistä.

Investoinnit	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tulot	0	225 000	225 000
Menot	-8 405 085	-7 001 000	-6 723 166

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Henkilötyövuodet	23,1	27	22,6

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Taloudellisuus			
Kiinteistöjen ylläpito yhteensä €/hsto-m2/kk	5,7	6,72	5,93
Hallinto	0,28	0,39	0,24
Hoito ja huolto	1,06	1,11	1,23
Energia ja vesi	2,3	3,1	2,58
Kunnossapito	1,66	1,79	1,6
Muut ylläpitokustannukset	0,4	0,33	0,29
Toiminnalliset tunnusluvut			
Kunnossapidettävät rakennukset l.i. omat	59	58	58
Kunnossapidettävät osakkeet ja vuokratilat	25	19	19
Huoneistoala m2	65 990	63 134	63 134
Tilavuus m3	329 950	315 670	315 670

Yhdyskuntateknikka ja aluepalvelut

Vastuuhenkilö yhdyskuntatekniikan päällikkö Antti Reinikka

Tehtävä

Yhdyskuntateknikka ja aluepalvelut vastaa yleisten alueiden suunnittelusta, rakentamisesta, ylläpidosta ja hallinnoinnista. Yleisiä alueita ovat mm. kadut, viheralueet, leikkipuistot, uimarannat ja liikuntapaikat. Tulosalue vastaa vesihuollosta kokonaisuutena.

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Yhdyskuntatekniikan rakentamisessa on edistetty kiertotalousasioita selvittämällä uusien uusiomateriaalien käyttöönottoa rakentamisessa ja ylläpidossa. Kiertotalouspuistolle saatiin ympäristölupa vuoden 2023 aikana.

Virkistysreittien osalta Pyhäjärven rantareitin rakentamista jatkettiin hyväksytyjen suunnitelmien mukaisesti.

Investoinnit jatkuivat niin Soukonlahden, Soljan kuin Lepomoision alueilla pääosin alueiden katujen ja puistojen pintarakennetöiden osalta. Katusaneeraustyöt jatkuivat Haikassa Mäkikadulla ja Vanhateillä sekä Killontorintielle. Pereensaaren puiston rakentaminen jatkui.

Energiansäästötoimenpiteenä edistettiin yleisten alueiden valaistuksen uudistamista nykyistä energiatehokkaammaksi valaisinvaihtoja toteuttamalla ja valaistuksen rakenteita saneeraamalla. Toimenpiteet kohdistuivat katusaneerauskohteisiin ja kunnossapidon tehtäviin.

Tampereen vesi hoitaa sopimus pohjaisesti asiakaspalveluun, laskutukseen ja liittymissopimuksiin liittyvät tehtävät. Tulosalue toteuttaa vesihuollon suunnitteluun, saneeraukseen ja rakentamiseen liittyvät tehtävät. Tulosalueen tehtäviin kuuluvat myös mm. joukkoliikenne ja talousmetsät.

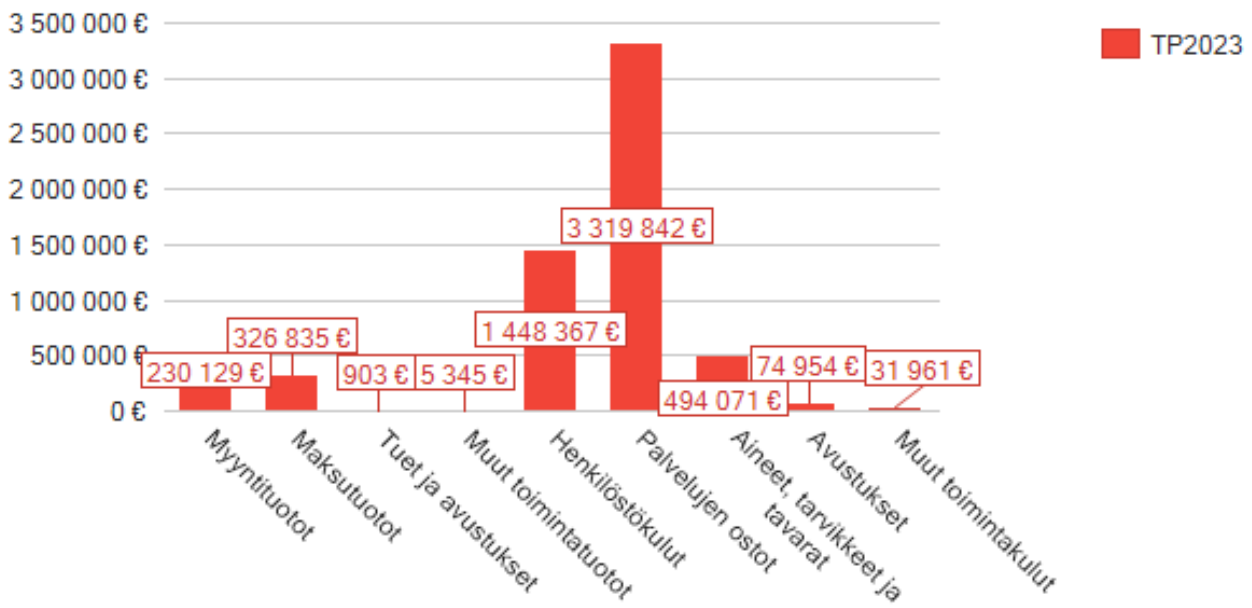
Kestävien kuljetapojen käyttöä edistävää Viisaan liikkumisen suunnitelmaa toteutettiin talousarviovuoden 2023 aikana. Vuoden 2023 lopulla käynnistettiin kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman laatiminen. Liikenneturvallisuusohjelman katu- ja toteutussuunnittelua edistettiin tulevien suunnitteluvuosien kohteiden tehokkaamman rakentamisen näkökulmasta. Useita katusuunnitelmia hyväksyttiin vuoden 2023 aikana.

Naistenmatkantie siirtyi kunnan kaduksi marraskuussa 2023.

Talous

	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	355 000	0	355 000	563 211	208 211
Toimintakulut	-5 002 115	-200 000	-5 202 115	-5 369 194	-167 079
TOIMINTAKATE	-4 647 115	-200 000	-4 847 115	-4 805 983	41 132
Poistot ja arvonalentumiset	-3 651 600	0	-3 651 600	-4 043 597	-391 997
TILIKAUDEN TULOS	-8 298 715	-200 000	-8 498 715	-8 849 581	-350 866
Sisäinen					
Toimintatuotot	52 632	0	52 632	24 380	-28 252
Toimintakulut	-247 220	0	-247 220	-212 842	34 378
TOIMINTAKATE	-194 588	0	-194 588	-188 462	6 126
TILIKAUDEN TULOS	-194 588	0	-194 588	-188 462	6 126

Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	407 632	0	407 632	587 590	179 958
Toimintakulut	-5 249 335	-200 000	-5 449 335	-5 582 036	-132 701
TOIMINTAKATE	-4 841 703	-200 000	-5 041 703	-4 994 446	47 257
Poistot ja arvonalentumiset	-3 651 600	0	-3 651 600	-4 043 597	-391 997
TILIKAUDEN TULOS	-8 493 303	-200 000	-8 693 303	-9 038 043	-344 740

Investoinnit	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tulot		650 000	659 487
Menot	-6 609 372	-5 866 000	-5 162 079

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Henkilötyövuodet	33,8	29,4	34,6
Uudet vakanssit		3	3
Liikuntapaikkojen hoitaja		2	2
Liikenneinsinööri		1	1

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Taloudellisuus			
Joukkoliikenne €/asukas	81,25	53,16	73,65
Katujen talvihoito, €/m ²	0,58	0,54	0,48
Katujen talvihoito, €/talvi (kevättalvi + alkutalvi)	446 460	465 000	408 577
Uimarantojen ylläpito, €/kpl	8 202	7 500	6 994
Kenttien talvi- ja kesähoito, €/kpl	19 538	17 451	21 974
Hiihtolatujen ja ulkoilureittien ylläpito, €/km	3 310	4 720	3 044
Toiminnalliset tunnusluvut			
Kunnan ylläpidossa olevat kadut ja kevytväylät, m ²	763 000	853 000	853 000
Kunnan ylläpidossa olevat kadut ja kevytväylät, km	170	174	174
Rakennetut viheralueet, ha	41	48	48
Kunnan ylläpidossa olevat leikkipaikat, kpl	31	31	31
Kunnan ylläpidossa olevat uimarannat, kpl	5	5	5
Jääkiekkokaukalot ja jääkentät, kpl	19	19	19
Kunnan ylläpidossa olevat palloilukentät, kpl	19	19	19
Kunnan ylläpidossa olevat hiihtoladut ja ulkoilureitit, km	30	30	30
Asukastutkimuksen tavoitetaso			
Ulkoilureitit	8,7	8,8	8,6
Uimarannat	8,3	8,5	8,3
Leikkipuistot	8,4	8,6	8,3
Ulkoliikuntapaikat	8,4	8,5	8,6
Jääkentät	8,2	8,2	7,8
Nurmi- ja tekonurmikentät	8,5	8,8	8,3
Puistot ja lähimetsät	8,6	8,6	8,6

Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta

Vastuuhenkilö kaavoitusjohtaja Matti Jääskeläinen

Tehtävä

Yhdyskuntasuunnittelun ja valvonnan tulosalue sisältää maankäytön, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tulosityksiköt. Tulosalue huolehtii lainsäädännössä rakennetulle ympäristölle asetettujen tavoitteiden: hyvän kuntakuvan, turvallisuuden, terveellisyys ja tarkoituksenmukaisuuden vaatimusten huomioimisesta.

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Kuntastrategian mukaista keskustan kehittämistä on toteutettu torikorttelin (kaava nro 268) luonnoksen valmistelun yhteydessä. Alueen kehittämisen lähtökohtiin on tullut muutoksia kaavaluonnoksen valmistelun yhteydessä eikä kaavaluonnosta saatu valmiiksi vuoden 2023 aikana. Keskustan kehittämistä tukeva uusi asemakaavamuutos Suupankuja 12-14 (kaava nro 275) käynnistettiin kaavoituskatsauksen 2023 yhteydessä tukemaan keskusta-alueen kehitystä ja elinvoimaa. Keskustan kehittämiseen ja laajenemiseen tähtäviä kiinteistökauppoja tehtiin noin 1,1 milj €:lla. Maapolitiikkaa on toteutettu kunnan asunto- ja maapoliittisen ohjelman mukaisesti ja tehdyt raakamaa- sekä kiinteistökaupat vastaavat hyvin talousarvion ja kuntastrategian asettamiin tavoitteisiin. Asemakaavoitusta on kohdennettu yhdyskuntarakennetta eheyttäviin ja kustannustehokkaisiin kaavoituskohteisiin. Maapolitiikan toteuttamisella sekä yleis- ja yleiskaavoilla linjataan sekä varmistetaan pitkän tähtäimen kunnan kehitys- ja kasvumahdollisuudet tulevaisuudessa.

Partolan osayleiskaavan (kaava nro 1004) valmistelu eteni suunnitellusti. Yleiskaavaehdotus oli nähtävillä keväällä 2023 ja yleiskaava hyväksyttiin valtuustossa vuoden lopussa. Yleiskaavojen aikatauluihin on vaikuttanut seudulliset liikennehankkeet, muun muassa VT3 ja raitiotie. Asemakaavoista keskeisin Loukonlahden alueen asemakaavan (nro 260) muutos- ja laajennus hyväksyttiin valtuustossa keväällä 2023. Asemakaava vastaa erityisesti kunnan tavoitteisiin monipuolisen asuntotuotannon osalta sekä mahdollistaa urheilu- ja virkistyspalveluita yhdyskuntarakenteellisesti keskeiselle sijainnille.

Tähän kuuluvat maapolitiikan toteuttaminen, kaavoituksen, mittauksen, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun edistäminen, kehittäminen ja valvonta sekä monimuotoisen ja ekologisesti kestävän luonnonympäristön säilyttäminen.

Asemakaavamuutoksia ja laajennuksia vahvistui viisi. Linnakorven asemakaavan muutos (kaava nro 263) mahdollistaa kaupan määräysten monipuolistamisen vastaamaan nykyistä lainsäädäntöä sekä Turrin puistoalueiden yleiskaavan mukainen toteuttaminen kaavassa nro 264. Elinkeinoalueen ja virkistysalueiden tarkistaminen Huovin asemakaavan muutos ja laajennuksen osalta (nro 265) vahvistui myös vuoden 2023 aikana.

Kunta- ja seutuyhteistyöhön on osallistuttu aktiivisesti. Seutuyhteistyön osalta keskeisimpiä ovat olleet seudullinen raitiotiehanke, joka eteni hankesuunnitelmavaiheeseen. Valtuusto hyväksyi keväällä 2023 Pirkkala-Linnainmaa hankesuunnitelman. Toinen merkittävä seudullinen suunnitelma rakennesuunnitelma 2040+ valmistelu saatiin päätökseen. Valtuusto hyväksyi Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman 2040+, vuoden lopussa. Rakennesuunnitelman 2040+ tavoitteet kytkeytyvät kolmeen kestävyys - ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyys. Rakennesuunnitelman tavoitteet ja ratkaisut on kuvattu kolmella teemakartalla: Arki (lumoava arki), Rakenne (fiku kasvu) sekä Elinkeinot ja yhteydet (maailmalle avoin). Pirkkalan kunta on sitoutunut edistämään rakennesuunnitelman tavoitteita omassa toiminnassa ja kehittämään osaltaan seudun vetovoimaa valtakunnallisesti.

Vuonna 2022 alkanut rakentamisen matalasuhdanne

jatkuu vuonna 2023, mistä johtuen rakennusvalvonnan lupatulot alittivat talousarvion budjetoidun n. 12 %:lla. Rakennusvalvonnan keskeisinä kehittämistoimenpiteinä vuonna 2023 olivat lupakäsittelyprosessin tehostaminen ja valvontatehtävien tarkoituksenmukainen kohdentaminen rakennusvalvonnan resurssit huomioiden. Tavoitteena ollut lupahakemusten kahden kuukauden keskimääräinen käsittelyaika toteutui. Kaupunkiseudun yhteistyön tavoitteena on muun muassa luoda yhtenäistä rakennusvalvontakäytäntöjä kaupunkiseudun kuntiin. Rakennusvalvonta on valmistautunut 1.1.2025 voimaan tulevan rakentamislain muutoksiin.

Ympäristönsuojelun osalta valvontaa on tehty valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti. Valvontaprojektina on toteutettu autokorjaamoalan valvontaprojekti, jonka yhteydessä tarkastettiin 30 ajoneuvojen huolto-, korjaus- ja/tai pesutoimintaa harjoittavaa yritystä.

Tampereen seudun ilmasto- ja kestävyystyön kehittämistä on jatkettu seudullisena

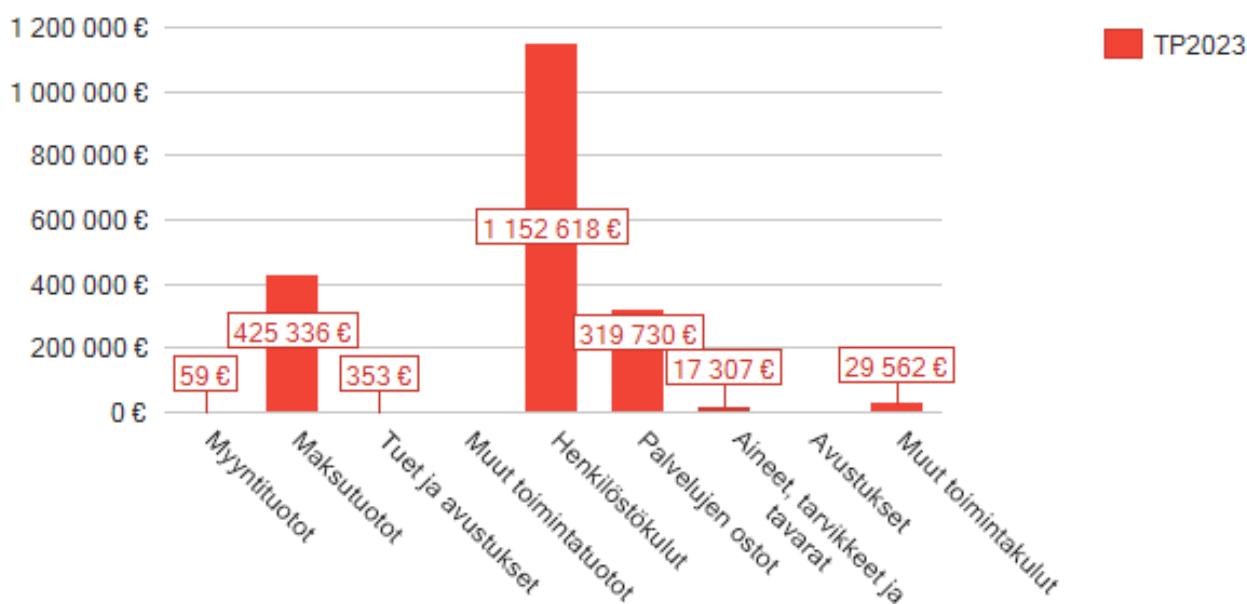
yhteistyönä. Pirkkalassa otettiin käyttöön Ympäristövahti kunnan ilmastotyön ja luonnon monimuotoisuuden edistämistyön seuranta, johtamista ja viestintää varten. Ekosysteemitilinpidon kehittämistä viheralueiden laadun seurannassa on jatkettu SYKE:n johtamassa projektissa. Ekosysteemitilinpidon kehittämistyötä jatketaan myös vuoden 2024 aikana. Vähälammien alueen suojeleminen valmisteltiin, mutta rauhoitusesitystä ei saatu tehtyä, koska alueen selkeämmän rajauksen takia päädyttiin vielä käymään maakauppaneuvotteluja. Vuoden 2023 aikana toteutettiin neljä kaikille avointa luontoretkeä. Soolotalkoina toteutettiin jättipalsamin torjuntaa Haikan kartanopuistossa.

Vuonna 2023 tutkittiin Vähäjärven ja Sikojokeen laskevien järvien vedenlaatua ja tehtiin Vadelmakorven alueen sieniselvitys. Vuoden 2023 aikana oli tarkoitus saada valmiiksi myös liikennemeluselvitys, jossa selvitetäisiin liikenteen melutiedot nyky- ja ennustetilanteessa. Selvityksen valmistuminen on viivästynyt, koska selvityksessä halutaan käyttää samoja liikennetietoja kuin raitiotien toteutussuunnittelussa.

Talous

	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	415 000	0	415 000	425 748	10 748
Toimintakulut	-1 550 269	-30 000	-1 580 269	-1 519 217	61 052
TOIMINTAKATE	-1 135 269	-30 000	-1 165 269	-1 093 469	71 800
TILIKAUDEN TULOS	-1 135 269	-30 000	-1 165 269	-1 093 469	71 800
Sisäinen					
Toimintatuotot	0	0	0	7 700	7 700
Toimintakulut	-71 647	0	-71 647	-66 991	4 656
TOIMINTAKATE	-71 647	0	-71 647	-59 291	12 356
TILIKAUDEN TULOS	-71 647	0	-71 647	-59 291	12 356

Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	415 000	0	415 000	433 448	18 448
Toimintakulut	-1 621 916	-30 000	-1 651 916	-1 586 208	65 708
TOIMINTAKATE	-1 206 916	-30 000	-1 236 916	-1 152 760	84 156
TILIKAUDEN TULOS	-1 206 916	-30 000	-1 236 916	-1 152 760	84 156

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Henkilötyövuodet	18,9	19,5	18,7
Uudet vakanssit		1	1
Lupavalmistelijat		1	1

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Taloudellisuus			
Maanhankinta, ha	29,3	15	62
Toiminnalliset tunnusluvut			
Kaavoitettu kerrosala m2 (asuminen)	6 200	30 000	1 400
Kaavoitettu kerrosala m2 (yleiset alueet, liike- ja teollisuust.)	84 425	10 000	0
Myönnetyt rakennusluvut	161	170	160
Rakennuslupien mukainen krs-m2	31 243	45 000	46 059
Ympäristönsuojelun antamat kirjalliset lausunnot	20	25	23
Ympäristönsuojelun tarkastukset (tarkastuspöytäkirja)	17	30	37

Ympäristöterveyslautakunta

Vastuuhenkilö ympäristöterveyspäällikkö Maria Wahlfors

Tehtävä

Ympäristöterveyden valvontayksikkö Pirteva tuottaa ympäristöterveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon lakisääteiset palvelut Hämeenkyrön, Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kunnille sekä Nokian ja Ylöjärven kaupungeille. Pirkkalan kunta toimii isäntäkuntana. Ympäristöterveydenhuoltoon ympäristöperäisten terveysriskien vähentämiseen, poistamiseen ja

Toimintaympäristö ja kehittämistoimenpiteet

Ympäristöterveyden järjestämisvastuun linjattiin hallitusohjelmassa säilyvän toistaiseksi kunnilla, siirtyminen hyvinvointialueille ei toteudu ainakaan lähivuosina. Toimintaympäristön muutokset ovat vuonna 2023 olleet melko pieniä ja liittyneet pääasiassa toimialan valvottavan lainsäädännön lisäyksiin ja muutoksiin. Eläintautien torjunnan ja valvonnan sekä valmiuden ja varautumisen merkitys kansanterveydelle on korostunut lintuinfluenssan ja koronapandemian seurauksena.

Ympäristöterveyden kustannusten nousu kohdistui vuonna 2023 pääasiassa eläinlääkintähuollon kustannuksiin. Kustannuksia nosti erityisesti ostopalveluna toteutetun pieneläinten eläinlääkäripäivystyksen hankinta edellisen sopimuskauden päätyttyä vuoden 2022 lopussa.

Valtakunnallisen eläinlääkäripulan on ennustettu pahenevan ja siihen on pyritty vastaamaan aktiivisesti. Kunnan velvoitteiden mukaisista eläinlääkäripalveluista huolehtiminen sekä päiväaikaan, että erityisesti päivystysaikana edellyttää riittävän vakituisen henkilöstön lisäksi myös melko runsaasti sijaisresursseja. Myös eläinlääkärille osoitettujen valvontatehtävien hoitaminen eli eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta sekä eläinperäisiä elintarvikkeita valmistavien elintarvikealan yritysten ja maidontuotantotilojen valvonta edellyttävät riittäviä resursseja. Keskeytyksettömästä eläinlääkäripalvelusta on pystytty huolehtimaan hyvin. Vuonna 2023 on yksikössä kuitenkin edelleen ollut valvontatehtäviin liittyvää resurssivajausta, mutta edellistä vuotta

ehkäisemiseen tähtävää toimintaa. Se on osa ennaltaehkäisevää perusterveydenhuoltoa, jossa riskit huomioon ottaen valvotaan kuntalaisten terveyteen vaikuttavaa elinympäristöä. Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat terveydensuojelun, elintarvikkeiden, tupakkalain ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelut.

vähäisemmin. Aiemman ja nykyisen resurssivajauksen seurauksena on tavoiteltu aika epäkohtailmoitukseen reagoinnille usein ylittynyt erityisesti kiireettömämpien eläinsuojeluilmoitusten kohdalla.

Ympäristöterveyden toiminnan laadun jatkuvasta kehittämisestä on huolehdittu muun muassa osallistumalla laatujärjestelmän puitteissa järjestettäviin, valtakunnallisiin harjoituksiin ja toteuttamalla edelleen toiminnan sisäisiä auditointeja. Yksikön terveydensuojeluvalvontaa arvioitiin vuoden aikana myös aluehallintoviraston arviointi- ja ohjauksikäynnillä. Poikkeamia toiminnassa ei havaittu.

Valtakunnallinen ympäristöterveyden valvontaohjelma 2020–2024 painottaa yhdenmukaista valvontaa ja yhteistyötä koko maassa. Valvonnan yhdenmukaisuuden ja yhteistyön kehittäminen on jatkuvaa, ja sitä tehdään yksikön sisäisesti, valtakunnallisesti, alueellisesti ja lähimpien valvontayksiköiden sekä muiden viranomaistahojen kanssa erilaisin tavoin. Vuonna 2023 viranomaisyhteistyötä on valtakunnallisesti kehitetty muun muassa harmaan talouden ja elintarvikkeisiin liittyvän petosrikollisuuden torjuntaan liittyen.

Talous

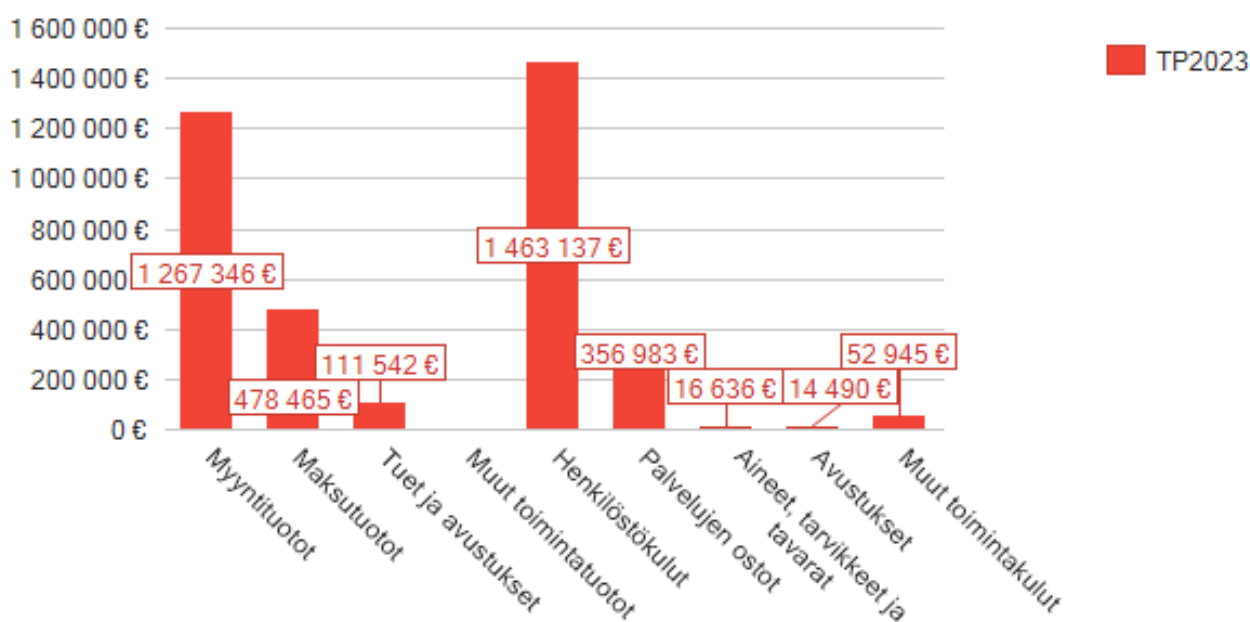
	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	1 722 200	270 000	1 992 200	1 857 354	-134 846
Toimintakulut	-1 718 885	-300 000	-2 018 885	-1 904 190	114 695
TOIMINTAKATE	3 315	-30 000	-26 685	-46 837	-20 152
TILIKAUDEN TULOS	3 315	-30 000	-26 685	-46 837	-20 152
Sisäinen					
Toimintatuotot	0	0	0	15 110	15 110
Toimintakulut	-182 759	0	-182 759	-177 571	5 188
TOIMINTAKATE	-182 759	0	-182 759	-162 461	20 298
TILIKAUDEN TULOS	-182 759	0	-182 759	-162 461	20 298

Talous, ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 722 200	270 000	1 992 200	1 872 464	-119 736
Toimintakulut	-1 901 644	-300 000	-2 201 644	-2 081 761	119 883
TOIMINTAKATE	-179 444	-30 000	-209 444	-209 298	146
TILIKAUDEN TULOS	-179 444	-30 000	-209 444	-209 298	146

Syyt olennaisiin poikkeamiin talousarviosta

Toimintakulut jäivät hieman talousarvion mukaista pienemmiksi, mikä on suurimmalta osin seurausta valvontaa tekeviin eläinlääkäreihin kohdistuneesta resurssivajauksesta. Toimintatuottojen kokonaistoteuma

on myös vastaavasti talousarviota pienempi, koska yhteistoiminta-alueen muiden kuntien maksuosuudet eli myyntituotot on tasattu toteuman mukaiseksi tammikuuussa.

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Henkilötyövuodet	20,9	25,5	21,7
Informatiiviset tunnusluvut		TP 2022	TA 2023
Taloudellisuus			TP 2023
Maksutuotot, €		486 065	418500
Valvontasuunnitelman toteutumisaste, %		66	85
Toiminnalliset tunnusluvut			
Tavoitetaso käsittelyaikojen ylityksille %			
Hakemusten käsittelyaika 60 vrk		0	0
Epäkohtailmoitukseen reagoiminen 7vrk (ruokamyrkytys, muu elintarvikevalitus, terveyshaitta, eläinsuojelu)		29,5	0
Oiva-tarkastuspöytäkirja asiakkaalle 8 arkipäivää		9,3	0
Muu tarkastuspöytäkirja asiakkaalle 14 vrk		9,8	0
Ilmoitusten käsittely 14 vrk (toiminnan aloitus, muuttaminen, lopetus)		4,4	0
Tavoitetaso tavoitteiden toteumalle			
Asiakastyytyväisyys keskiarvo (1-5)		4,6	4,7
Tarkastusten lkm/vuosi/hlö ryhmäkohtainen ka (elintarvike- ja eläinsuojelu) 100 kpl, %		71	100
Tarkastusten ja näytteenoton lkm/vuosi/hlö ryhmäkohtainen ka (terveydensuojelu) 100 kpl, %		98	100

Tuloslaskelma

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	29 706 915	-1 819 000	27 887 915	27 750 876	-137 039
Myyntituotot	7 626 775	270 000	7 896 775	8 264 695	367 920
Maksutuotot	2 990 300	120 000	3 110 300	3 348 837	238 537
Tuet ja avustukset	1 234 100	265 000	1 499 100	1 560 552	61 452
Muut toimintatuotot	17 855 740	-2 474 000	15 381 740	14 576 791	-804 949
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-90 046 508	1 214 000	-88 832 508	-86 730 911	2 101 597
Henkilöstökulut	-43 771 298	270 000	-43 501 298	-43 779 925	-278 627
Palvelujen ostot	-21 511 165	-295 000	-21 806 165	-20 885 014	921 151
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 501 607	0	-5 501 607	-5 001 047	500 560
Avustukset	-2 310 500	0	-2 310 500	-2 181 816	128 684
Muut toimintakulut	-16 951 938	1 239 000	-15 712 938	-14 883 108	829 829
TOIMINTAKATE	-60 339 593	-605 000	-60 944 593	-58 980 035	1 964 557
Verotulot	58 519 000	2 686 000	61 205 000	61 903 103	698 103
Valtionosuudet	16 300 000	0	16 300 000	16 175 627	-124 373
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 021 500	20 000	-1 001 500	-1 070 962	-69 462
Korkotuotot	0	0	0	13 320	13 320
Muut rahoitustuotot	392 500	20 000	412 500	511 862	99 362
Korkokulut	-1 330 000	0	-1 330 000	-1 510 357	-180 357
Muut rahoituskulut	-84 000	0	-84 000	-85 787	-1 787
VUOSIKATE	13 457 908	2 101 000	15 558 908	18 027 732	2 468 825
Poistot ja arvonalentumiset	-10 642 246	0	-10 642 246	-10 482 015	160 231
TILIKAUDEN TULOS	2 815 662	2 101 000	4 916 662	7 545 717	2 629 056
Varausten ja rahastojen muutokset	620 000	0	620 000	620 000	0
Poistoerän muutos	620 000	0	620 000	620 000	0
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	3 435 662	2 101 000	5 536 662	8 165 717	2 629 056

Verotulot

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	58 519 000	2 686 000	61 205 000	61 903 103	698 103
Kunnan tulovero	46 071 000	1 939 000	48 010 000	48 351 164	341 164
Kiinteistövero	6 201 000	594 000	6 795 000	6 930 940	135 940
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 247 000	153 000	6 400 000	6 620 999	220 999

	Tulovero- prosentti	Verotettava tulo	Muutos-%	yleinen	Kiinteistöveroprosentit		
					vak. asuinrak.	muut asuinrak.	rakentamaton rak.paikka
Verovuosi 2019	20,0	408 073	-2,1	1,05	0,55	1,05	3
Verovuosi 2020	20,5	422 389	3,5	1,05	0,55	1,05	3
Verovuosi 2021	20,5	428 068	1,3	1,05	0,55	1,05	3
Verovuosi 2022	20,5	474 257	10,8	1,05	0,55	1,05	3
Verovuosi 2023	7,86	615 155	29,7	1,05	0,55	1,05	3

Valtionosuudet

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet	16 300 000	0	16 300 000	16 175 627	-124 373
Kunnan ja peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasausta)	16 600 000	0	16 600 000	16 761 023	161 023
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-200 000	0	-200 000	-225 090	-25 090
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 300 000	0	-2 300 000	-2 496 165	-196 165
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0	0	0
Veromenetysten kompensatio	2 200 000	0	2 200 000	2 135 859	-64 141

Investoinnit

Investoinneissa esitetään toteumat hankkeittain, hankkeiden keskeinen sisältö ja perustelut olennaisiin poikkeamiin. Mikäli hanketta toteutetaan useampana vuotena, on merkitty lisäksi hankkeen

toteuttamisvuodet, kokonaiskustannusarvio, aiempina vuosina toteutuneet kokonaiskustannukset sekä kokonaiskustannusarvion käyttö. Lisäksi yli kahden vuoden hankkeista on merkitty hankkeen valmiusaste. Sitovuustasot on esitetty omilla riveillään.

	Toteutus- vuodet	Kokonais- kustannus- arvio	Aiempien vuosien toteuma	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma €	To- teu- ma %	Poikkeama
Kunnanhallitus								
1001	Maa-alueet tulot (sitova)			50 000	50 000	11 040	22	38 960
	<i>Sisältö: Maa-alueiden myynnit kunnanhallituksen päätösten mukaisesti.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Maa-alueiden myyntejä ei toteutunut v.2023 aikana odotetusti.</i>							
1001	Maa-alueet menot (sitova)			-1 500 000	-5 000 000	-4 959 247	99	-40 753
	<i>Sisältö: Maa-alueiden ostot kunnanhallituksen päätösten mukaisesti.</i>							
1007	Arvopaperit (sitova)			-50 000	-50 000	-5 945	12	-44 055
	<i>Sisältö: Suomirata ja muu varaus.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Määrärahavaraus sijoituksiin ei ollut tarpeen käyttää.</i>							
1005	Irtain omaisuus konserni (sitova)			-80 000	-80 000	-30 693	38	-49 307
	<i>Sisältö: Tiiman toimitilat.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Varaus oli mahdollisiin lisäkalustetarpeisiin, joille ei lopulta ollut tarvetta määrärahavarauksen verran.</i>							
Sivistyslautakunta Irtain omaisuus (sitova)				-1 425 000	-1 470 000	-1 337 422	91	-132 578
1030	Irtain omaisuus varhaiskasvatus			0	-45 000	-7 934	18	-37 066
	<i>Sisältö: Varhaiskasvatusyksiköiden täydentävät av- ja kalustohankinnat. eVaka asiakastietojärjestelmän hankinta.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: eVaka käyttöönottoprojekti eteni hitaammin kuin oli suunniteltu ja kustannusten jako investoinneissa ei 2023 vuodelle toteutunut suunnitellusti.</i>							
1030	Irtain omaisuus lasten ja nuorten koulutus			-1 240 000	-1 240 000	-1 200 472	97	-39 528
	<i>Sisältö: Kirkonkylän koulun ensikertainen kalustaminen, Kirkonkylän av-hankinnat, av-varustuksen päivittäminen eri kouluilla, iPad-laitteiden uusiminen eri kouluilla, Nuolialan puukoulun oppimisympäristön kehittäminen. Koulujen täydentävät av- ja kalustohankinnat.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Varausta Naistenmatkan koulun kalustoon ei käytetty, Kirkonkylän koulun ensikertaisen kalustamisen varausta ei ollut tarvetta täysin käyttää.</i>							

	Toteutus- vuodet	Kokonais- kustannus- arvio	Aiempien vuosien toteuma	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma €	To- teu- ma %	Poikkeama
1030	Irtain omaisuus hyvinvointia edistävät palvelut			-185 000	-185 000	-129 016	70	-55 984
	<i>Sisältö: Pirkkala-kampuksen taidehankinta 30 000 € Kirkkonylän koulun kirjaston kalustehankinnat 120 000 €. Kirkkonylän koulun taidehankinta 20 000 €. Soljan taidehankinta 15 000 €.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Varaus Kirkkonylän koulun kirjaston irtokalustushankinnalle sisältyi lasten ja nuorten koulutuksen investointiraamiin.</i>							
Yhdyskuntalautakunta irtain omaisuus (sitova)				-115 000	-115 000	-112 723	98	-2 277
1101	Irtain omaisuus ruoka- ja puhtauspalvelu			-65 000	-65 000	-87 878	135	22 878
	<i>Sisältö: Kirkkonylän koulun ensihankinnat.</i>							
1101	Irtain omaisuus tilapalvelu			-50 000	-50 000	0	0	-50 000
	<i>Sisältö: Pakettiauton vaihto, sähköauto.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Ei löytynyt tarpeen mukaista sähköautoa.</i>							
1101	Irtain omaisuus yhdyskuntatekniikka ja aluepalvelut			0	0	-24 845		24 845
	<i>Sisältö: Kirkkonylän kentän kaukalon hankinta.</i>							
Talonrakennus tuotot (sitova)				0	225 000	225 000	100	0
Talonrakennus kulut (sitova)				-7 631 000	-6 951 000	-6 723 166	97	-227 834
Uusinvestoinnit								
4620	Suupan huoltorakennus			-50 000	-50 000	0	0	-50 000
	<i>Sisältö: Liikuntapalveluiden huoltorakennusjärjestelyt, tarveselvitystä.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Tarveselvitystä laadittu omana työnä.</i>							
4672	Kirkkonylän koulu			-430 000	-430 000	-444 533	103	14 533
	<i>Sisältö: Uuden lähiliikuntapaikan rakentaminen ja kentän uudelleen rakentaminen väistötilojen poistuttua.</i>							
Laajennusinvestoinnit								
4772	Kirkkonylän koulu	2019-2023	-13 400 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 611 873	101	11 873
	<i>Sisältö: Laajennuksen rakentaminen ja suojellun rakennusosan peruskorjaus. Kustannusarvio n. 13 M€.</i>							
	<i>01/21-01/23.</i>							
4715	Vapaa-aikakeskus			0	225 000	225 000	100	0
	<i>Sisältö: Valtion liikuntapaikka-avustus, 1. erä.</i>							
4715	Vapaa-aikakeskus	2022-2024	0	-4 100 000	-3 600 000	-3 689 363	102	89 363
	<i>Sisältö: Laajennus; KVR-urakka, toteutus 2023-2024.</i>							

	Toteutus- vuodet	Kokonais- kustannus- arvio	Aiempien vuosien toteuma	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma €	To- teu- ma %	Poikkeama
Korvausinvestoinnit								
4810	Pirkkalakeskus			0	0	-361		361
4821	Terveyskeskus			-130 000	-130 000	-164 402	126	34 402
	<i>Sisältö: Hissin uusiminen. Hoitajakutsujärjestelmä.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Hissin hankintahinta ylitti arvioidun.</i>							
4823	Pirkankoivu			-100 000	-100 000	-113 891	114	13 891
	<i>Sisältö: Lämmitystapamuutos; siirtyminen kaasusta/öljystä kaukolämpöön.</i>							
4840	Pereen päiväkot			-25 000	-37 000	-59 196	160	22 196
	<i>Sisältö: Pihan perusparannusta sisältäen välineiden uusimista.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Kustannusarvio noussut suunnittelun tarkentuessa.</i>							
4841	Killon päiväkot			-12 000	0	0	0	0
	<i>Sisältö: Rakennusautomaatiomuutos Fidelix-järjestelmäksi, nykyisen toimittajan tuki loppunut.</i>							
4847	Pakkalanlyhdyn päiväkot			-15 000	-15 000	-10 810	72	-4 190
	<i>Sisältö: Rakennusautomaatiomuutos Fidelix-järjestelmäksi, nykyisen toimittajan tuki loppunut.</i>							
4848	Kurikanpirtin päiväkot	-110 000		-32 000	-32 000	-12 332	39	-19 668
	<i>Sisältö: Vesikaton peruskorjaus, suunnittelu (10 000 €). Rakennusautomaation muutos Fidelix-järjestelmäksi (12 000 €).</i>							
	<i>Hiljaisen työn tilan rakentaminen (10 000 €).</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Vesikaton peruskorjauksen suunnittelua ei voitu toteuttaa.</i>							
4855	Kurikanhelmen päiväkot	-100 000		-50 000	-50 000	-65 368	131	15 368
	<i>Sisältö: Pihan perusparannus.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Kustannusarvio noussut suunnittelun tarkentuessa.</i>							
4871	Kirkonkylän koulu puukoulut			-250 000	-250 000	-202 523	81	-47 477
	<i>Sisältö: Puukoulun muuttaminen näyttelytiloiksi, rakennuksen peruskorjausta kuntoarvioon perustuen.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Hanketta ei saatu toteutettua alkuperäisen suunnitelman laajuudessa, osa toteutuksesta siirtyi vuodelle 2024.</i>							
4876	Nuolialan koulu			-157 000	-157 000	-134 203	85	-22 797
	<i>Sisältö: Vanhan osan käytävien lattiarakenteen peruskorjaus. Käyttäjämuuutos, kirjastoon lasiseinät kalteriseinien tilalle, rakennusautomaatiojärjestelmän yhtenäistäminen Fidelix-järjestelmään.</i>							

Pirkkalan kunta Tilinpäätös

		Toteutus- vuodet	Kokonais- kustannus- arvio	Aiempien vuosien toteuma	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma €	To- teu- ma %	Poikkeama
4878	Toivion koulu <i>Sisältö: Maalämpöjärjestelmän peruskorjaus.</i>				-200 000	-20 000	-17 028	85	-2 972
4887	Lukio <i>Sisältö: Lasiseinä. Perustelut poikkeamalle: Toteutettu käyttötalouden puolelta.</i>				-30 000	-30 000	0	0	-30 000
4915	Vapaa-aikakeskus <i>Sisältö: Tilamuutosten suunnittelu.</i>				-50 000	-50 000	-51 023	102	1 023
4918	Reipin sauna <i>Sisältö: Uuden saunan tarveselvitys. Perustelut poikkeamalle: Toteutetaan omana työnä.</i>				-20 000	-20 000	0	0	-20 000
4924	Museorakennukset <i>Sisältö: Perinnekorjausta.</i>				-30 000	-30 000	-30 225	101	225
4939	Talonrakennus nimeämättömät kohteet <i>Sisältö: Sähköautojen latauspisteet. Säädösten mukaiset velvoitteet kiinteistöillä toteutettu.</i>				-250 000	-250 000	-51 636	21	-198 364
4967	Rantaniitty <i>Sisältö: Parvekkeiden peruskorjaus.</i>				-60 000	-60 000	-49 503	83	-10 497
4980	Ent. lentokentän paloasema <i>Sisältö: Varavoimakoneen hankkiminen (20 000 €) ja portin uusiminen (20 000 €). Perustelut poikkeamalle: Varavoimakoneen hankinta ei toteutunut.</i>				-40 000	-40 000	-14 896	37	-25 104

	Toteutus- vuodet	Kokonais- kustannus- arvio	Aiempien vuosien toteuma	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma €	To- teu- ma %	Poikkeama	
Yhdyskuntatekniikka tulot (sitova)				0	650 000	659 487	101	-9 487	
Yhdyskuntatekniikka menot (sitova)				-5 866 000	-5 866 000	-5 137 234	88	-728 766	
Alueellinen yhdyskuntatekniikka									
5201	Turri, kaava 241 (Soukonlahden asuinalue)			0	650 000	659 487	101	-9 487	
	<i>Sisältö: Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) avustus asuntoalueiden kunnallistekniikan rakentamiseen.</i>								
5201	Turri, kaava 241 (Soukonlahden asuinalue)	2020-2026	-4 700 000	-3 329 384	-550 000	-550 000	-465 169	85	-84 831
	<i>Sisältö: Pumppaamo ja ruoppaustyöt osa 1.</i>								
	<i>Kokonaiskustannusarvion käyttö:</i>		80,7						
	<i>Valmiusaste:</i>		82,0						
5202	Niemenmaa, kaava 207 (Soljan asuinalue)	2016-2025	-5 100 000	-4 318 270	-350 000	-350 000	-326 249	93	-23 751
	<i>Sisältö: Pintarakennetöiden jatkuminen, Kalatori, valaistus, kevyenliikenteen yhteydet rakentuneiden kiinteistöjen kohdalla.</i>								
	<i>Kokonaiskustannusarvion käyttö:</i>		91,7						
	<i>Valmiusaste:</i>		75,5						
5204	Lepomoisio-Huovi, kaava 238 (Vasamatien asuinalue)	2020-2025	-1 430 000	-1 123 862	-150 000	-150 000	-28 575	19	-121 425
	<i>Sisältö: Katualueiden (Vasamakuja, Vasamatie) alempi asfalttikerros. Puistokäytävien ja reuna-alueiden viimeistely sekä valaistusrakenteiden viimeistely.</i>								
	<i>Perustelut poikkeamalle: Lepomoisio-alueen päällystystyö ei toteutunut aikaisen talven tulon vuoksi.</i>								
	<i>Kokonaiskustannusarvion käyttö:</i>		80,6						
	<i>Valmiusaste:</i>		83,0						
5205	Naistenmatka, kaava 240 (koulukeskusalue)			-200 000	-200 000	-122 137	61	-77 863	
	<i>Sisältö: Koulukeskuksen väli- ja parkkialueet. Vesihuollon saneeraus Urheilutiellä Ollikantien ja Lukion välisellä alueella.</i>								
	<i>Perustelut poikkeamalle: Vesihuollon saneeraus ei toteutunut alueen muiden rakennustöiden vuoksi. Määrärahan käyttö kohdentui alueen suunnittelu- ja maaperä tutkimuskustannuksiin.</i>								

		Toteutus- vuodet	Kokonais- kustannus- arvio	Aiempien vuosien toteuma	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma €	To- teu- ma %	Poikkeama
5206	Naistenmatka, kaava 232 (keskustakorttelin alue) <i>Sisältö: Lujatalon maksuerät. Kokonaiskustannusarvion käyttö: 72,5 Valmiusaste: 55,0</i>	2020-2025	-2 600 000	-1 669 614	-186 000	-186 000	-214 620	115	28 620
5213	Linnakallio, kaava 231 (Jasperintie ja Jasperinkujan teollisuusalue) <i>Sisältö: Jasperinkuja ja Ruutanakorventien kevyenliikenteenväylien pintarakenteet ja alueen hulevesiratkaisut. Perustelut poikkeamalle: Projekti ei toteutunut kokonaisuudessaan, koska projekti on sidoksissa kiinteistöjen rakentamiseen alueella.</i>	2019-2020	-2 450 000		-150 000	-150 000	-16 554	11	-133 446
5217	Vähä-Vaitti ja Linnakallio, kaava 244 (Kurikkakalliontien teollisuusalue) <i>Perustelut poikkeamalle: Suunnittelukohteen pohjatutkimukset ja niihin liittyvä suunnittelutyö toteutui arvioitua laajempina.</i>	2023-2026	-6 000 000		-80 000	-80 000	-122 798	153	42 798
5218	Killo, kaava 251 (Killonvainiontie) <i>Sisältö: Alustava kustannusarvio 1 500 000, tarkentuu tarkemman suunnittelutyön myötä. Killonvainiontien rakentaminen. Perustelut poikkeamalle: Katusuunnittelutyöhön liittyvät pohjatutkimukset ja suunnittelutyön käynnistäminen toteutui 2023. Toteuma suunnittelutyölle jäi arvioidusta kustannuksesta. Suunnittelutyö jatkuu vuonna 2024.</i>	2023-2027	-1 500 000		-150 000	-150 000	-27 070	18	-122 930
5219	Pere, kaava 248 (Pereensaari) <i>Sisältö: Puistosuunnitelman toteutus. Laituri- ja nuotiopaikkarakenteet, pelikenttä, väylien ja viheralueiden viimeistelytyöt, valaistus. Perustelut poikkeamalle: Hankkeen valaistus- ja väylärakenteet toteutuivat suunnitellusti. Ylitys kuluissa johtui toteutetusta reittileivityksestä Pereensaaren tuloreiillä, laiturirakenteiden lisäntyneistä pohjatöistä sekä arvioitua suurempina toteutuneista kalustehankinnoista.</i>				-350 000	-350 000	-402 309	115	52 309
5224	Loukonlahti, kaava 250 (Loukon säppi) <i>Sisältö: Vesihuollon siirto- ja saneeraustyö. Perustelut poikkeamalle: Hankkeeseen liittyvä asemakaavamuutos ei ole edennyt.</i>		-200 000		-250 000	0	0		0

	Toteutus- vuodet	Kokonais- kustannus- arvio	Aiempien vuosien toteuma	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma €	To- teu- ma %	Poikkeama
5225	Pere, kaava 262 (Korkokuja)			-100 000	-430 000	-692 090	161	262 090
	<i>Sisältö: Vesihuollon ja katurakenteiden muutostyöt.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Rs-suunnitteluvaiheessa lisääntyneet vesihuollon rakentaminen ja pohjanvahvistukset ja ponttiseinätarpeet vaikuttivat toteutuneisiin kustannuksiin. Aikataululliset haasteet ja talvityönä tehty toteutus vaikuttivat riskien toteutumiseen. Katusuunnitteluvaiheessa tehty investointivaraus matala.</i>							
Yhdyskuntatekniikan saneeraushankkeet								
5501	Katujen ja vesihuollon saneeraus			-1 600 000	-1 600 000	-1 436 426	90	-163 574
	<i>Sisältö: Haikan katusaneeraus Mäkikatu viimeistely, Vanhatien saneeraus, Killontorintien saneeraus optiourakka, Killontien saneerauksen suunnittelu, Turkkiradan pumppaamon saneeraus osa 1.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Haikan katujen päällystystyöt eivät toteutuneet syksyllä 2023 aikaisen talven tulon vuoksi. Turkkiradan pumppaamon saneeraus ei toteutunut vuonna 2023.</i>							
5502	Viheralueiden, uimarantojen ja leikkipaikkojen peruskorjaus			-80 000	-80 000	-28 521	36	-51 479
	<i>Sisältö: Kurikanvainion kuntoilupiste, Haikan leikkipuiston asennustyöt, leikkipuiston saneeraus Riistapolulla.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Haikan leikkipuiston asennustöitä ei toteutettu.</i>							
5503	Valaistuksen saneeraus			-100 000	-100 000	-18 048	18	-81 952
	<i>Perustelut poikkeamalle: Valaistuksen saneerauksen urakkaa ei pystytty toteuttamaan suunnitelmavalmiuden puuttumisen vuoksi. Valaistuksen saneerausta toteutettu valaisinhuollon yhteydessä kustannusten mennessä käyttötaloudesta.</i>							
5504	Ulkoliikuntapaikkojen peruskorjaus			-95 000	-95 000	-85 356	90	-9 644
	<i>Sisältö: Killon kentän valaistus.</i>							
Laajat yhdyskuntatekniikan investointihankkeet								
5602	Ulkoilureittien rakentaminen			-75 000	-25 000	0	0	-25 000
	<i>Sisältö: Vähäjärvi-sienimetsäntien väylän levennys.</i>							
	<i>Perustelut poikkeamalle: Yhdyskuntalautakunnan hyväksymästä puistosuunnitelmasta on valittu Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.</i>							
5603	Rantareitin rakentaminen			-250 000	-250 000	-228 203	91	-21 797
	<i>Sisältö: Naistenmatkan rantaraitti.</i>							
5604	Venerantojen ja ranta-alueiden kehittäminen			-50 000	-50 000	-55 609	111	5 609
	<i>Sisältö: Rantaniityn puistosuunnitelman toteutus ja Pereen viimeistelytyöt.</i>							

	Toteutus- vuodet	Kokonais- kustannus- arvio	Aiempien vuosien toteuma	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma €	To- teu- ma %	Poikkeama
5605	Liikenneturvallisuusjärjestelyt			-50 000	-50 000	-36 446	73	-13 554
	<i>Sisältö: Liikenneturvallisuusohjelman mukaiset hankkeet. Liikenneturvallisuuskohteiden katusuunnitelmia laadittiin liikenneturvallisuusohjelman kohteisiin sekä koulumatkaturvallisuuden parantamiseen tärkeisiin kohteisiin.</i>							
5606	Viisaan liikkumisen investoinnit			-20 000	-20 000	-1 951	10	-18 049
	<i>Sisältö: Viisaan liikkumisen hanke eteni Kävelyn ja Pyöräilyn kehittämisen ohjelman suunnittelemisella, jolle haettiin myös Traficomilta tukea. Seudullinen yhteistyö kehittyi monipuolisesti. Hankkeisiin liittyvät kustannukset toteutuivat käyttötalouden suunnitteluvarouksista ja näin ollen investointikuluja ei syntynyt vuonna 2023 varauksen mukaisesti.</i>							
5610	Vähä-Vaihti - Keskisentie yhdysvesijohto	-350 000		-300 000	0	-8 575		8 575
	<i>Perustelut poikkeamalle: Rakennustyöt eivät käynnistyneet maanomistajalupien puuttumisen vuoksi.</i>							
5613	Satamakadun jätevesipumppaamo	2023-2025 -1 700 000		-600 000	-950 000	-820 528	86	-129 472
	<i>Perustelut poikkeamalle: Satamakadun jätevesipumppaamon toteuma alittui varattuihin määrärahoihin verrattuna. Hankekokonaisuus on varattujen määrärahojen raamissa.</i>							
5614	Pereentien kevyenliikenteenväylä			-50 000	-50 000	0	0	-50 000
	<i>Perustelut poikkeamalle: Vuoden 2023 aikana käyty neuvotteluja maakuntamuseon kanssa, hankkeen suunnittelu etenee vuonna 2024.</i>							
5700	Yhdyskuntateknikka nimeämättömät kohteet			-80 000	0	0		0
Investoinnit yhteensä								
	Tulot			50 000	925 000	895 527	97	29 473
	Menot			-16 667 000	-19 532 000	-18 306 429	94	-1 225 571
	Netto			-16 617 000	-18 607 000	-17 410 902	94	-1 196 098

Rahoituslaskelma

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	12 222 908	3 336 000	15 558 908	18 022 732	2 463 825
Vuosikate	13 457 908	2 101 000	15 558 908	18 027 732	2 468 825
Satunnaiset erät, netto			0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 235 000	1 235 000	0	-5 000	-5 000
Investointien rahavirta	-15 382 000	-3 225 000	-18 607 000	-17 405 902	1 201 098
Investointimenot	-16 667 000	-2 865 000	-19 532 000	-18 306 429	1 225 571
Rahoitusosuudet investointimenoihin		875 000	875 000	884 487	9487
Pysyvien vastaavien luovutustulot	1 285 000	-1 235 000	50 000	16 040	-33 960
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 159 093	111 000	-3 048 093	616 830	3 664 922
Rahoitustoiminta					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000	0	10 000 000	10 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 326 000	0	-10 326 000	-10 850 000	-524 000
Pitkäaikaisten lainojen nettolisäys +/-	-326 000	0	-326 000	-850 000	-524 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos				0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset				-3 655 040	-3 655 040
Rahoitustoiminnan rahavirta	-326 000	0	-326 000	-4 505 040	-4 179 040
Vaikutus maksuvalmiuteen	-3 485 093	111 000	-3 374 093	-3 888 210	-514 118

Yhteenvedo valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisvertailusta

ulkoiset ja sisäiset tulot ja menot	Tuloarviot					Määrärahat				
	Alkup. talous-arvio	TA-muutokset	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talous-arvio	TA-muutokset	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
1 000 €										
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Keskusvaalilautakunta	33	0	33	37	-4	-84	0	-84	-77	-7
Tarkastuslautakunta			0		0	-66	0	-66	-58	-8
Kunnanhallitus	3 646	-935	2 711	2 668	43	-10 373	617	-9 756	-9 319	-437
Hyvinvointilautakunta	3 138	85	3 223	3 381	-158	-55 100	1 033	-54 067	-53 413	-654
Yhdyskuntalautakunta	21 168	-1 239	19 929	19 792	137	-22 522	-136	-22 658	-21 782	-876
Ympäristöterveyslautakunta	1 722	270	1 992	1 872	120	-1 902	-300	-2 202	-2 082	-120
TULOS LASKELMAOSA										
Verotulot	58 519	2 686	61 205	61 903	-698					
Valtionosuudet	16 300	0	16 300	16 176	124					
Korkotuotot				13	-13					
Muut rahoitustuotot	393	20	413	512	-99					
Korkokulut						-1 330		-1 330	-1 510	180
Muut rahoituskulut						-84		-84	-86	2

ulkoiset ja sisäiset tulot ja menot	Tuloarviot					Määrärahat				
	Alkup. talous-arvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talous-arvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
1 000 €										
INVESTOINTIOSA										
Kunnanhallitus										
Maa-alueet	50	0	50	11	39	-1 500	-3 500	-5 000	-4 959	-41
Arvopaperit						-50	0	-50	-6	-44
Irtain omaisuus konsernihallinto						-80		-80	-31	-49
Sivistyslautakunta										
Irtain omaisuus						-1 425	-45	-1 470	-1 337	-133
Yhdyskuntalautakunta										
Irtain omaisuus yhdyskunta						-115		-115	-113	-2
Talonrakennus		225	225	225	0	-7 631	680	-6 951	-6 723	-228
Yhdyskuntatekniikka		650	650	659	-9	-5 866		-5 866	-5 137	-729
RAHOITUSOSA										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	0	10 000	10 000	0					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys						-10 326	0	-10 326	-10 850	524
YHTEENSÄ	114 969	1 762	116 731	117 249	-518	-118 454	-1 651	-120 105	-117 483	-2 622

Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

ulkoiset tuotot ja kulut	2023	2022
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	3 058 266,22	18 411 560,56
Maksutuotot	3 317 978,20	8 209 128,30
Tuet ja avustukset	1 560 552,37	3 677 994,48
Muut toimintatuotot	4 606 593,01	7 148 317,56
Toimintatuotot yhteensä	12 543 389,80	37 447 000,90
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-35 112 578,08	-53 789 020,57
Henkilösivukulut	-8 667 346,95	-12 670 379,92
Eläkekulut	-7 066 394,13	-10 422 449,34
Muut henkilösivukulut	-1 600 952,82	-2 247 930,58
* Henkilöstökulut yhteensä	-43 779 925,03	-66 459 400,49
Palvelujen ostot	-15 642 067,83	-69 569 970,36
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 985 710,84	-7 435 357,38
Avustukset	-2 181 816,10	-3 855 282,45
Muut toimintakulut	-4 933 905,30	-6 846 498,82
Toimintakulut yhteensä	-71 523 425,10	-154 166 509,50
Toimintakate	-58 980 035,30	-116 719 508,60
Verotulot	61 903 102,86	111 921 858,07
Valtionosuudet	16 175 627,00	19 545 307,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	13 320,04	
Muut rahoitustuotot	438 337,96	494 286,28
Korkokulut	-1 510 356,78	-927 342,79
Muut rahoituskulut	-12 263,68	-175 685,10
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-1 070 962,46	-608 741,61
Vuosikate	18 027 732,10	14 138 914,86
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 482 015,03	-9 941 850,69
Arvonalentumiset		
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-10 482 015,03	-9 941 850,69
Tilikauden tulos	7 545 717,07	4 197 064,17
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	620 000,00	620 000,00
Tilikauden yli-/alijäämä	8 165 717,07	4 817 064,17

TASE VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	7922,78	
Muut pitkävaikutteiset menot	400 549,65	467 618,14
* Aineettomat hyödykkeet	408 472,43	467 618,14
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	43 209 182,14	38 260 975,41
Rakennukset	59 244 846,65	48 699 364,42
Kiinteät rakenteet ja laitteet	47 478 199,82	47 684 227,14
Koneet ja kalusto	1 852 983,27	959 786,00
Muut aineelliset hyödykkeet	352 929,75	319 576,00
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	3 906 138,96	13 219 728,74
* Aineelliset hyödykkeet	156 044 280,59	149 143 657,71
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	19 311 124,18	21 784 495,60
* Sijoitukset	19 311 124,18	21 784 495,60
PYSYVÄT VASTAAVAT	175 763 877,20	171 395 771,45
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	40 924,32	42 445,36
Muut toimeksiantojen varat	92 022,28	93 096,29
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	132 946,60	135 541,65
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	59 157,56	48 880,05
* Vaihto-omaisuus	59 157,56	48 880,05
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	728 457,61	3 454 197,49
Muut saamiset	630 567,00	1 312 615,50
Siirtosaamiset	1 433 005,03	2 004 252,70
Lyhytaikaiset saamiset	2 792 029,64	6 771 065,69
* Saamiset	2 792 029,64	6 771 065,69
* Rahat ja pankkisaamiset	3 951 769,02	7 839 979,49
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 802 956,22	14 659 925,23
VASTAAVAA	182 699 780,02	186 191 238,33

TASE VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	31 869 619,30	30 758 681,63
Muut omat rahastot	53 802,11	53 802,11
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	49 637 639,03	44 820 574,86
Tilikauden yli-/alijäämä	8 165 717,07	4 817 064,17
OMA PÄÄOMA	89 726 777,51	80 450 122,77
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
VARAUKSET		
Poistoero	9 660 109,49	10 280 109,49
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	9 660 109,49	10 280 109,49
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	234 837,90
Lahjoitusrahastojen pääomat	40 844,32	42 445,37
Muut toimeksiantojen pääomat	104 481,11	102 899,56
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	145 325,43	380 182,83
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	54 325 000,02	55 425 000,02
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	5 450 603,42	5 307 117,11
* Pitkäaikainen	59 775 603,44	60 732 117,13
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 100 000,00	10 850 000,00
Saadut ennakot	0,00	950,00
Ostovelat	4 476 349,25	10 349 618,38
Muut velat	1 084 840,60	1 709 232,21
Siirtovelat	6 730 774,30	11 438 905,52
* Lyhytaikainen	23 391 964,15	34 348 706,11
VIERAS PÄÄOMA	83 167 567,59	95 080 823,24
VASTATTAVAA	182 699 780,02	186 191 238,33

Rahoituslaskelma

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	18 027 732,10		14 138 914,86	
Tulorahoituksen korjaukset	-5 000,00	18 022 732,10	-3 473 666,86	10 665 248,00
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-18 306 429,38		-19 652 481,72	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	884 487,00			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	16 040,00	-17 405 902,38	3 620 560,00	-16 031 921,72
Toiminnan ja investointien rahavirta		616 829,72		-5 366 673,72
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000,00		9 500 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 850 000,00	-850 000,00	-11 050 000,00	-1 550 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-232 262,35		14 167,16	
Vaihto-omaisuuden muutos	-10 277,51		1 890,93	
Saamisten muutos	3 979 036,05		-41 124,72	
Korottomien velkojen muutos	-7 391 536,38	-3 655 040,19	3 305 126,56	3 280 059,93
Rahoituksen rahavirta		-4 505 040,19		1 730 059,93
Rahavarojen muutos		-3 888 210,47		-3 636 613,79
Rahavarat 31.12.	3 951 769,02		7 839 979,49	
Rahavarat 01.01.	7 839 979,49	-3 888 210,47	11 476 593,28	-3 636 613,79

Konsernin tuloslaskelma

	2023	2022
Toimintatuotot	13 015 530,83	55 881 270,64
Toimintakulut	-71 962 328,90	-171 569 966,75
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,00	55 350,18
Toimintakate	-58 946 798,07	-115 633 345,93
Verotulot	61 885 555,70	111 895 125,62
Valtionosuudet	16 175 627	19 545 307
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	13 506,22	11 204,24
Muut rahoitustuotot	438 386,64	427 415,09
Korkokulut	-1 510 666,91	-992 574,93
Muut rahoituskulut	-12 843,64	-175 161,77
Vuosikate	18 042 766,94	15 077 969,32
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 127 161,81	-11 469 548,81
Omistuksen eliminointierot	503 769,00	125 000,00
Tilikauden tulos	7 419 374,54	3 733 420,51
Tilinpäätössiirrot	199,5	293,58
Tilikauden verot	0,00	-55 453,99
Laskennalliset verot	0,00	-3 731,61
Vähemmistöosuudet	85 567,73	-7 618,06
Tilikauden yli-/alijäämä	7 505 141,77	3 666 910,43

Konsernitase

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	578 263,64	1 050 280,31
Aineettomat oikeudet	158 737,78	316 994,40
Muut pitkävaikutteiset menot	419 525,86	730 442,66
Ennakkomaksut	0,00	2 843,25
Aineelliset hyödykkeet	164 523 289,59	167 999 067,72
Maa- ja vesialueet	44 772 101,50	39 555 865,07
Rakennukset	65 554 148	63 155 706
Kiinteät rakenteet ja laitteet	47 478 199,83	48 082 897,07
Koneet ja kalusto	2 437 771,48	2 081 659,27
Muut aineelliset hyödykkeet	374 929,75	327 294,15
Ennakkomaksut ja kesk.er.hankinnat	3 906 138,96	14 795 646,16
Sijoitukset	7 474 431,49	8 153 765,66
Osakkuusyhteisöosuudet	0,00	496 127,93
Muut osakkeet ja osuudet	7 474 431,49	7 633 903,86
Muut lainasaamiset	0,00	9 117,41
Muut saamiset	0,00	14 616,46
* PYSYVÄT VASTAAVAT	172 575 984,72	177 203 113,69
* TOIMEKSIANTOJEN VARAT	486 572,22	358 054,56
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	59 157,56	225 015,66
Saamiset	2 985 938,80	9 096 955,37
Pitkäaikaiset saamiset	5 154,31	43 487,27
Lyhytaikaiset saamiset	2 980 784,49	9 053 468,10
Rahoitusarvopaperit	0,00	65 840,50
Rahat ja pankkisaamiset	4 288 564,61	9 853 323,31
* VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 333 660,97	19 241 134,84
VASTAAVAA	180 396 217,91	196 802 303,09

VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	31 869 619,30	30 758 681,63
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0,00	3 651,31
Arvonkorotusrahasto	247 384,50	252 833,51
Muut omat rahastot	61 789,32	62 137,92
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	55 954 099,85	53 351 759,62
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 505 141,78	3 666 910,42
* OMA PÄÄOMA	95 638 034,75	88 095 974,41
VÄHEMMISTÖOSUDET	900 794,72	1 217 625,19
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	0,00	438 325,28
* PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	438 325,28
* TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	498 952,64	636 690,49
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	54 325 000,02	62 882 704,78
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	5 483 977,01	5 323 306,43
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	11 100 000,00	11 450 845,87
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	12 449 458,76	26 756 830,67
* VIERAS PÄÄOMA	83 358 435,79	106 413 687,75
VASTATTAVAA	180 396 217,91	196 802 303,12

Konsernin rahoituslaskelma

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	18 042 766,94		15 077 969,31	
Tilikauden verot	0,00		-55 453,99	
Tulorahoituksen korjaukset	-5 000,00	18 037 766,94	-3 627 062,87	11 395 452,45
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-17 425 436,09		-21 355 850,39	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	16 040,00	-17 409 396,09	4 176 677,20	-17 179 173,19
Toiminnan ja investointien rahavirta		628 370,85		-5 783 720,74
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennys	0,00	0,00	1 858,67	1 858,67
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000		10 900 360	
	-10 850			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	000,00		-12 143 799,65	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-850 000,00	-38 281,80	-1 281 721,45
Oman pääoman muutokset		0,00		-420 968,60
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-230 352,79		10 306,56	
Vaihto-omaisuuden muutos	-10 277,51		53 088,90	
Saamisten muutos	4 040 027,07		163 026,72	
Korottomien velkojen muutos	-7 464 322,47	-3 664 925,70	2 798 719,72	3 025 141,90
Rahoituksen rahavirta		-4 514 925,70		1 324 310,52
Rahavarojen muutos		-3 886 554,85		-4 459 410,22
Rahavarat 31.12.	4 288 564,61		9 919 163,81	
Rahavarat 01.01.	8 175 119,45	-3 886 554,85	14 378 574,03	-4 459 410,22

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kunnan tilinpäätöstä koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintameno.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihintamenetelmällä eli merkitty vaihto-omaisuuden hankintamenoiksi toteutuneiden hankintamäärillä painotettujen hankintamenojen keskiarvo.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman ja taseen edellisen ja kuluvan vuoden tiedot eivät ole keskenään vertailukelpoisia, sillä sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen järjestämis- ja rahoitusvastuu siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhteisöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Konserniyhteisön keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tilikauden tulokseen sekä tytäryhteisöjen Edellisten tilikausien yli/alijäämään.

Kuntayhtymien ja tytäryhteisöjen yhdisteleminen

Kuntayhtymien ja tytäryhteisöjen osalta oman pääoman kaikkien erien muutokset on vähennetty tai lisätty konsernin omaan pääomaan.

Poikkeavat tilikaudet

Kaikilla konserniin kuuluvilla yhteisöillä on sama tilikausi.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman ja taseen edellisen ja kuluvan vuoden tiedot eivät ole keskenään vertailukelpoisia, sillä sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen järjestämis- ja rahoitusvastuu siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023. Tässä yhteydessä Pirkanmaan sairaanhoitopiiri poistui kunnan konsernista ja siirtyi hyvinvointialueen alaisuuteen (Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta § 20).

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Konsernihallinto	2 925 588	6 192 895	2 686 465	5 887 009
Hyvinvointi		45 185 788		27 160 700
Sivistys	3 554 728		3 378 829	
Yhdyskunta	3 641 217	1 957 261	3 567 599	1 853 966
Ympäristöterveys	1 857 354	1 499 061	1 857 354	1 499 061
Liikelaitokset				
Vesihuoltolaitos	1 036 644	1 046 265	1 053 144	1 046 265
Yhteensä	13 015 531	55 881 270	12 543 390	37 447 001

	2023	2022
Verotulot	61 903 103	111 921 858
Kunnan tulovero	48 351 164	97 222 615
Kiinteistövero	6 930 940	5 996 482
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 620 999	8 702 760

	2023	2022
Valtionosuudet	16 175 627	19 545 307
Kunnan ja peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasausta)	16 761 023	18 332 226
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-225 090	-3 247 292
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 496 165	-2 419 970
Veromenetyksen kompensatio	2 135 859	6 880 343

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	3 471 549	44 986 592
Muiden palvelujen ostot	12 170 519	24 583 378
Yhteensä	15 642 068	69 569 970

Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmille ei ole maksettu erillisiä tukia. Valtuustoryhmän ovat saaneet kunnan tiloja käyttöönsä maksutta. Tilojen käytön laskennallinen hinta on yhteensä alle 1 000 euroa.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

	Aika (v)	Poisto	%
Aineettomat hyödykkeet		5 Tasapoisto	20 %
Tietokoneohjelmistot		2 Tasapoisto	50 %
Rakennukset	10-30	Tasapoisto	10 % - 3,3 %
Kiinteät rakenteet			
<i>kadut, tiet, verkostot</i>	10-30	Tasapoisto	10 % - 3,3 %
Muut kiinteät rakenteet	10-20	Tasapoisto	10 % - 5 %
Koneet ja kalusto	3-15	Tasapoisto	33,3 % - 6,8 %
Muut aineelliset hyödykkeet	ei poistoa		
Muut pitkävaikutteiset menot		2 Tasapoisto	50 %
<i>Korvaus teiden rakentamisesta</i>		15 Tasapoisto	6,80 %
<i>Suupankuja 1</i>		20 Tasapoisto	5 %
<i>Lentokentän terminaali</i>		20 Tasapoisto	5 %
<i>Kirjaston kameravalvonta</i>		20 Tasapoisto	5 %
<i>Nuolialan päiväkotikameravalv. ja ulkoval.</i>		30 Tasapoisto	5 %
<i>Uusi lukio kameravalvonta</i>		20 Tasapoisto	5 %

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Potilasvahinkovaraus 1.1.	0	476 228		
Lisäykset tilikaudella	0	13 189		
Vähennykset tilikaudella	0	-52 140		
Potilasvahinkovaraus 31.12.	0	437 277		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	0	5 025		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	0	-3 976		
Muut pakolliset varaukset 31.12.	0	1 048		

Konsernissa ei ole tapahtumia Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin siirtyessä Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot

ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	0	3 465 167	0	3 465 167
Rakennusten luovutusvoitot				
Muut luovutusvoitot	5 000	226 923	5 000	8 500
Luovutusvoitot yhteensä	5 000	3 692 090	5 000	3 473 667
Muut toimintakulut				
Pysyvien vastaavien luovutustappiot	0	36 453		
Luovutustappiot yhteensä	0	36 453		

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.		467 618	467 618
Lisäykset	7 934		7 934
Rahoitusosuudet			
Vähennykset			
Siirrot erien välillä			
Tilikauden poistot	-11	-67 068	-67 079
Arvonlennukset ja niiden palautukset			
Poistamaton hankintameno 31.12.	7 934	467 618	475 552
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 923	400 550	408 473

Pirkkalan kunta Tilinpäätös

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken-eräiset hankkeet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	38 260 975	48 699 364	47 684 227	959 786	319 576	13 219 729	149 143 656
Lisäykset	4 959 247	1 341 386	5 188 870	1 439 551	33 354	5 330 143	18 292 549
Rahoitusosuudet		-225 000	-659 487				-884 487
Vähennykset	-11 040						-11 040
Siirrot erien välillä		14 643 733		-81 465 *)		-14 643 733	-81 465
Tilikauden poistot		-5 214 637	-4 735 410	-464 888			-10 414 936
Arvonlennukset ja niiden palautukset							
Poistamaton hankintameno 31.12.	43 209 182	64 459 483	52 213 610	2 317 872	352 930	3 906 139	166 459 214
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	43 209 182	59 244 846	47 478 200	1 852 983	352 930	3 906 139	156 044 281

*) Pirkanmaan hyvinvointialueelle siirtynyt irtaimen omaisuuden arvo 81 464,80 siirretty 1.1.2023 päiväyksellä Pirkkalan kunnan peruspääomaan

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	244 808	212 808	188 858	188 858
Muut maa- ja vesialueet	44 527 294	39 343 057	43 020 324	38 072 118
Maa- ja vesialueet yhteensä	44 772 102	39 555 865	43 209 182	38 260 975

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet			Yhteensä
	Osakkeet konserniyhtiöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	
Hankintameno 1.1.	11 805 518	2 510 691	7 468 287	21 784 496
Lisäykset			5 945	5 945
Rahoitusosuudet				
Vähennykset				
Siirrot erien välillä		-2 479 317 *)		
Hankintameno 31.12.	11 805 518	31 374	7 474 233	19 311 125
Arvonlennukset				
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 805 518	31 374	7 474 233	19 311 125

*) Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymäosuus 2 479 316,80 siirretty 1.1.2023 päiväyksellä vähentämään Pirkkalan kunnan peruspääomaa.

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Omasta pää- omasta	Vieraasta pää- omasta	Tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Pirkkalan Jäähalli Oy	Pirkkala	100	100	1 368	30	-51
Niemenmaan Lämpö Oy	Pirkkala	70,00	70,00	12	21	0
Kiinteistö Oy Pirkkalakeskus	Pirkkala	77,55	77,55	7 324	17	14
Kiinteistö Oy Pirkkalan Lautamies	Pirkkala	100	100	3 932	11	6
Yhteensä				12 636	79	-31
Kuntayhtymät						
Tampereen kaupunkiseudun ky	Tampere	4,48	4,48	26	18	-2
Pirkanmaan liitto ky	Tampere	2,85	2,85	44	79	-2
Yhteensä				70	97	-4

Saamisten erittely	2023		2022	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Siirtosaamiset		0		62 002
Yhteensä		0		62 002 *)
Saamiset yhteensä		0		62 002

*) Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän maksama peruspääoman korko.

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Etukäteen maksetut maksut	812 866	1 105 115	792 276	1 093 588
Tulojäämät				
Siirtyvät korot		371		
Kelan korvaus työterveyshuollosta	290 000	435 875	290 000	400 000
Tuet ja avustukset	269 869	244 668	269 869	166 423
Muut tulojäämät	87 979	410 686	80 860	344 242
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 460 714	2 196 716	1 433 005	2 004 253

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	30 758 682	30 758 682	30 758 682	30 758 682
Hyvinvointialueen omaisuusjärjestelyt 1.1.	1 110 938 *)		1 110 938 *)	
Peruspääoma 31.12.	31 869 619	30 758 682	31 869 619	30 758 682
Yhdistysten ja Säätiöiden peruspääoma 1.1.	3 651	3 651		
Hyvinvointialueen omaisuusjärjestelyt 1.1.	-3 651			
Yhdistysten ja Säätiöiden peruspääoma 31.12.	0	3 651		
Arvonkorotusrahasasto 1.1.	252 834	252 834		
Hyvinvointialueen omaisuusjärjestelyt 1.1.	-5 449			
Arvonkorotusrahasasto 31.12.	247 385	252 834		
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	53 802	53 802	53 802	53 802
Vahinkorahaston pääoma 31.12.	53 802	53 802	53 802	53 802
Muut omat rahastot yhteensä 1.1.	8 336	8 629		
Hyvinvointialueen omaisuusjärjestelyt 1.1.	-149			
Siirto rahastoon		4		
Siirto rahastosta	-200	-298		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	7 987	8 336		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	57 018 670	53 351 760	49 637 639	44 820 575
Hyvinvointialueen omaisuusjärjestelyt 1.1.	-1 064 570			
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	55 954 100	53 351 760	49 637 639	44 820 575
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	7 505 142	3 666 910	8 165 717	4 817 064
Oma pääoma yhteensä	95 638 035	88 095 974	89 726 777	80 450 123

*) Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymäosuusien siirto 2 479 316,80

*) Pirkanmaan hyvinvointialueelle siirtynyt irtaimen omaisuuden arvo 81 464,80

*) Pirkanmaan hyvinvointialueelle siirtyneiden työntekijöiden lomapalkkavelka 31.12.2022 3 671 719,27

Konsernissa oman pääoman eristä poistui Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän oman pääoman erät kuntayhtymän lakkautuksessa: Yhdistyksen ja Säätiöiden peruspääoma 3 651,51, Arvonkorotusrahasasto 5 449,01, Muut omat rahastot 149,10, Edellisten tilikausien ylijäämä 1 064 570,19.

Pitkäaikaiset velat	2023	2022
<i>erääntyvät maksettaviksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua</i>		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	20 025 000	28 825 000
Pitkäaikaiset velat yhteensä	20 025 000	28 825 000

Muiden velkojen erittely	2023	2022
Muut velat		
Vesilaitoksen liittymismaksut	5 446 945	5 302 559
Muut velat yhteensä	5 446 945	5 302 559

**) Pitkäaikaisten velkojen edellisen vuoden 2022 summa korjattu 29 200 000 -> 28 825 000*

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset		438 325 *)		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	0	438 325		

Konsernissa ei ole pakollisia varauksia Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin siirtyessä Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Vieras pääoma	2023		2022	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		-321		-432
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0	-321	0	-432
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat				3 466 676 *)
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0	0	0	3 466 676
Vieras pääoma yhteensä	0	-321	0	3 466 244

**) Edellisen vuoden 2022 saldo koostunut Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin kuntayhtymälle muodostuneista ostoveloista.*

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	283 205	1 061 874	226 490	709 982
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	918 301	2 028 119	914 105	1 829 835
Lomapalkkajaksotus	4 771 739	9 516 421	4 735 259	8 185 644
Korkojaksotukset	232 062	192 101	232 062	107 526
Muut menojäämät	646 590	673 695	622 858	605 918
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	6 851 896	13 472 211	6 730 774	11 438 906

**) Pirkanmaan hyvinvointialueelle siirtyneen henkilöstön lomapalkkavelka 3 671 719,27 on siirretty lisäämään Pirkkalan kunnan peruspääomaa.*

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut				
Toimitilojen vuokravastuut	5 986 862	8 763 824	5 986 862	8 763 824
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	1 473 903	1 356 161	1 473 903	1 356 161
Maa-alueiden vuokravastuut				
Muut vuokravastuut	5 400	2 543 850		
Vuokravastuut yhteensä	7 466 165	12 663 835	7 460 765	10 119 985
siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2 261 705	4 010 844	2 259 490	3 642 642
siitä PPP-hankkeet		0		0
siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvastuut		0		0

Leasing sopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Tytäryhtiöiden puolesta annetut takaukset				
Alkuperäinen pääoma		73 900		73 900
Jäljellä oleva pääoma		4 636		4 636
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	40 820 000	30 265 000	40 820 000	30 265 000
Jäljellä oleva pääoma	32 606 083	23 616 038	32 606 083	23 616 038

Muut takausvastuut

Pirkkalan kunta on antanut 405 471 euron vastatakauksen Tampereen kaupungille, kaupungin Pirkanmaan Jätehuolto Oy:lle antamien ympäristölupien edellyttämän 12 milj. euron investointilainan takaukselle.

Pirkkalan kunnanvaltuusto on päättänyt antaa täysimääräisen omavelkaisen takauksen tytäryhtiönsä Pirkkalan Jäähalli Oy:n puolesta. Enintään kuitenkin 125 000 euroa. Tilinpäätösvaiheessa rahoitussopimusta ei ole vielä allekirjoitettu eikä se sisälly tilinpäätöshetken lukuihin.

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2023		2022	
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	169 276 396		152 971 912	
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.				
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	134 748		88 461	
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Maankäytösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet	242 534	692 034	242 534	692 034
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0	420 934		420 934
Sopimusvastuut yhteensä	242 534	692 034	242 534	692 034
Arvonlisäveron palautusvastuu	7 187 611	8 356 591	7 187 611	8 319 811
Johdannaissopimukset		2023		2022
<u>Kynnyksellinen koronvaihtosopimus</u>				
Koronvaihtosopimuksella suojataan korkovirtojen vaihtelua. Sopimus suojaa lainasalkkua 30 milj. euroon asti. Sopimus alkoi 11.4.2022 ja päättyi 11.4.2053.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo		30 000 000		30 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		-5 069 585		-5 396 374
<u>Koronvaihtosopimus korkolattialla</u>				
Koronvaihtosopimuksella suojataan korkovirtojen vaihtelua. Sopimus suojaa lainasalkkua 15 milj. euroon asti. Sopimus alkoi 11.7.2019 ja päättyi 11.4.2022				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo				
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)				
<u>Koronvaihtosopimus</u>				
Koronvaihtosopimuksella suojataan koulukeskuksen rahoituksen korkovirtojen vaihtelua. Sopimus on lainakohtainen. Sopimus alkaa 5.6.2024 ja päättyi 5.6.2044.				
Sopimuksen aloittava pääoma		40 000 000		40 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		7 735 460		8 946 944
<u>Tampereen seudun keskuspuhdistamo Oy:n koronvaihtosopimus</u>				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo		240 000 000		280 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		17 892 069		28 854 312

Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo, Pirkkalan osuus 5,05 %	12 120 000	14 140 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan), Pirkkalan osuus 5,05 %	903 550	1 457 143
<u>Pirkanmaan sairaanhoitopiirin koronvaihtosopimukset</u>		
Nimellisarvo (Pirkkalan kunnan osuus 1,64 %)		6 841 030 271 *)
Käypä arvo (Pirkkalan kunnan osuus 1,64 %)		1 308 436 579

*)Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä siirtynyt Pirkanmaan hyvinvointialueelle.

Kunnan työntekijöiden on mahdollista sopimukseen perustuen kerätä työaika pankkiin työtehtävien niin vaatiessa. Työaikapankissa olevien työtuntien arvo 31.12.2023 on 32 653,93 euroa.

Kunta on tehnyt Kuntarahoitus Oyj:n kanssa kiinteistöleasing -sopimuksen Pirkkala Kampuksen rahoituksesta. Sopimuksen limitti on 50 me, josta on käytetty n. 41,5 me. Hankkeen arvioidaan valmistuvan vuoden 2025 aikana.

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2023		2022	
	Vakituinen	Määrä-aikainen	Vakituinen	Määrä-aikainen
Konsernihallinto	44	10	45	17
Sivistys	498	198	887	340
Yhdyskunta	144	22	159	27
Ympäristöterveys	21	2	20	5
Yhteensä	707	232	1 111	389
Työllistetyt		8	11	
Kaikki yhteensä	947		1 511	

Vuoden 2022 luvut sisältävät vuonna 2023 hyvinvointialueelle siirtyneen henkilöstön määrän.

Henkilöstökulut	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	43 779 925	66 459 400
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	247 693	246 768
Henkilöstökulut yhteensä	44 027 618	66 706 169

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt

luottamushenkilömaksut	2023	2022
Keskustan Pirkkalan Paikallisyhdistys ry	1 354	2 016
Pirkkalan Kokoomus ry	2 918	3 372
Pirkkalan kokoomusnaiset ry	480	129
Pirkkalan Perussuomalaiset ry	1 949	2 219
Pirkkalan sos.-dem. Työväenyhdistys Toivo ry	3 819	4 398
Pirkkalan Vasemmistoliitto ry	148	102
Suomen kristillisdemokratian Pirkkalan paikallisosasto ry	526	483
Vihreä Pirkkala ry	2 096	2 493
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	10 371	15 212

Tilintarkastajan palkkiot	2023	2022
KPMG Tilintarkastuspalkkiot	22 820	17 400
Tilintarkastajan lausunnot		
Muut palkkiot	1 750	34 425
Palkkiot yhteensä	24 570	51 825

Intressitahotapahtumat

Intressitahoja ovat määräysvaltasuhteessa olevat yhteisöt, pormestari, kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet, muiden toimielinten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat ja johtavat viranhaltijat.

Pirkkalan kunnan takausten lainapääomat 31.12.2023	
Tampereen kaupunki (Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy)	12 120 000 €
TREDU-Kiinteistöt Oy	8 521 745 €
Pirkkalan vanhustentalosäätiö sr	6 125 000 €
Pirkkalan Vesiosuuskunta	451 933 €
Kiinteistö Oy Pirkkalan Nuorisoasunnot	355 405 €
Heikkiläntien tiekunta	32 000 €
Tampereen Raitiotie Oy	5 000 000 €

Henkilöintressitahotapahtumia ei ollut epätavanomaisin ehdoin.

Eriytetyt tilinpäätökset ja muut eriytetyt laskelmat

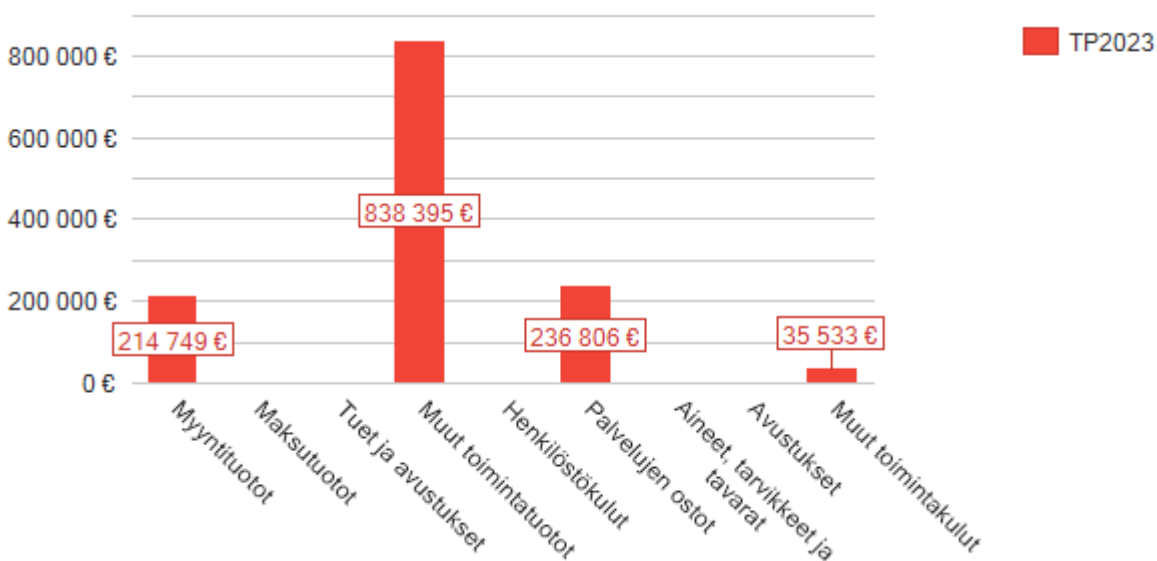
Vesihuoltolaitos

Tehtävä

Pirkkalan kunnan vesihuoltolaitoksen tehtävänä on hoitaa kunnan vesi- ja viemärlaitostoimintaa lakien ja viranomaismääräysten mukaisesti.

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen TA	Talousarvio- muutokset	TA + muutokset	Toteuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatuotot	1 080 000	0	1 080 000	1 053 144	-26 856
Toimintakulut	-120 000	-130 000	-250 000	-272 339	-22 339
TOIMINTAKATE	960 000	-130 000	830 000	780 804	-49 196
Poistot ja arvonalentumiset	-782 300	0	-782 300	-820 338	-38 038
TILIKAUDEN TULOS	177 700	-130 000	47 700	-39 534	-87 234

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Taloudellisuus			
Taksat (alv 0 %)			
Puhdas vesi, €/m ³	1,44	1,48	1,48
Jätevesi, €/m ³	2,35	2,47	2,47

		Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA+muutokset	Toteuma	Poikkeama
Vesilaitos		-2 703 667	-70 000	-2 773 667	-1 785 246	-988 421
5201	Turri, kaava 241 (Soukonlahden asuinalue)	-367 000	0	-367 000	-131 449	-235 551
5204	Lepomoisio-Huovi, kaava 238 (Vasamatien asuinalue)	0	0	0	-313	313
5217	Vähä-Vaitti ja Linnakaallio, kaava 244, Kurikkakalliontien teollisuusalue	-53 333		-53 333	0	-53 333
5224	Loukonlahti, kaava 250	-250 000	250 000	0	0	0
5225	Pere, kaava 262, Korkokuja	-66 667	-330 000	-396 667	-270 190	-126 477
5501	Katujen ja vesihuollon saneeraus	-1 066 667	0	-1 066 667	-554 191	-512 476
5610	Vähä-Vaitti-Keskisentie yhdysvesijohto	-300 000	300 000	0	-8 575	8 575
5613	Satamakadun jätevesipumppaamo	-600 000	-350 000	-950 000	-820 528	-129 472
5700	Yhdyskuntatekniikan nimeämättömät kohteet		60 000	60 000	0	60 000

Toimintakertomus

Pirkkalan kunnalla ja Tampereen Vesi liikelaitoksella on vuosiksi 2011-2041 yhteistyösopimus veden jakelusta ja puhdistamisesta sekä verkoston ylläpidosta. Tampereen Vesi vastaa asiakaspalvelusta, kuten vesihuollon liittymissopimuksista, laskutuksesta, liitoslausunnoista ja karttapalvelusta. Pirkkalan kunnan vesihuoltolaitos vastaa olemassa olevan vesihuoltoverkoston saneerauksesta ja uuden vesihuoltoverkoston rakentamisesta.

Pirkkalan kunta omistaa vesihuoltolaitoksen vesihuoltoverkostoineen. Tampereen Vesi maksaa käyttöoikeusvuokraa verkostoista ja niihin liittyvistä laitteistoista. Vuokran määrä tarkastetaan vuosittain käyttöomaisuuden tasearvon muutosten mukaisesti. Vesihuollon käyttömaksu on sidottu kertoimella 1,2 Tampereen Veden maksuihin. Pirkkalan kunta määrittelee vesihuollon liittymismaksut ja saa niistä tulevat tulot. Liittymismaksujen yksikköhinta ja tonttiliittymien rakentamiskorvaukset on sidottu maarakennusindeksin kokonaisindeksiin edellisen vuoden syyskuun indeksin perusteella. Maksujen ja korvausten tarkastamisajankohta on vuoden vaihte.

Pirkkalan kunnan ja Tampereen Vesi Oy:n välinen yhteistyösopimus, käyttöoikeus- ja kumppanuussopimus päivitettiin vuoden 2023 aikana. Tämän sopimuksen

tarkoituksena on jatkaa ja kehittää Tampereen Veden ja Pirkkalan välistä vesihuoltoyhteistyötä tulevaisuudessa, kun Tampereen Veden jätevedenkäsittelytoiminta siirtyy Tampereen Seudun Keskuspuhdistamolle. Tämä sopimus on jatkoa vuoden 2007 käyttöoikeus- ja kumppanuussopimukselle. Sopimuspäivitys tulee voimaan keskuspuhdistamon toiminnan käynnistyessä.

Saneeraussuunnitelmassa vuodelle 2023 määritellyjä hankkeita toteutettiin sekä Satamakadun jätevedenpumppaamon saneerauksen rakennusurakka käynnistyi. Satamakadun pumppaamo muutetaan ja varustellaan toimimaan tilanteessa, jossa jätevedet johdetaan Keskuspuhdistamo Oy:n siirtolinjaan. Rakennustyön on määrä valmistua kesäkuussa 2024.

Tuloslaskelma

	2023	2022
Liikevaihto	1 053 143,81	1 046 265,15
Materiaalit ja palvelut	-236 806,25	-53 356,93
Aineet tarvikkeet ja tavarat		-1 100
Ostot tilikauden aikana		-1 100
Palvelujen ostot	-236 806,25	-52 256,93
Suunnitelman mukaiset poistot	-820 338,49	-808 812,26
Liiketoiminnan muut kulut	-35 533,13	-41 633,10
Liikelylijäämä/alijäämä	-39 534,06	142 462,86
Rahoitustuotot ja -kulut	-73 523,78	-73 523,78
Korvaus peruspääomasta	-73 523,78	-73 523,78
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-113 057,84	68 939,08

Rahoituslaskelma

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä/alijäämä	-39 534,06		142 462,86	
Poistot ja arvonalentumiset	820 338,49		808 812,26	
Rahoitustuotot ja -kulut	<u>-73 523,78</u>	<u>707 280,65</u>	<u>-73 523,78</u>	<u>877 751,34</u>
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 785 246,30		-1 183 164,31	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		<u>-1 785 246,30</u>		<u>-1 183 164,31</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 077 965,65		-305 412,97
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos	417 385,97		78 052,36	
Korottomien velkojen muutos	660 579,68	<u>1 077 965,65</u>	227 360,61	<u>305 412,97</u>
Rahoituksen rahavirta		1 077 965,65		305 412,97
Rahavarojen muutos		0,00		0,00

Vesilaitoksen tase	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 588 564,07	14 623 656,26
* Aineelliset hyödykkeet	15 588 564,07	14 623 656,26
PYSYVÄT VASTAAVAT	15 588 564,07	14 623 656,26
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Muut saamiset	526 857,91	-22 290,48
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	-193 665,09	772 869,27
Lyhytaikaiset saamiset	333 192,82	750 578,79
* Saamiset	333 192,82	750 578,79
VAIHTUVAT VASTAAVAT	333 192,82	750 578,79
VASTAAVAA	15 921 756,89	15 374 235,05
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	4 901 585,15	4 901 585,15
Ed. tilikauden yli/alijäämä	5 132 088,87	5 063 149,79
Tilikauden yli/alijäämä	-113 057,84	68 939,08
OMA PÄÄOMA	9 920 616,18	10 033 674,02
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Liittymismaksut ja muut velat	5 446 945,42	5 302 559,11
* Pitkäaikainen	5 446 945,42	5 302 559,11
Lyhytaikainen		
Ostovelat	554 195,29	38 001,92
* Lyhytaikainen	554 195,29	38 001,92
VIERAS PÄÄOMA	6 001 140,71	5 340 561,03
VASTATTAVAA	15 921 756,89	15 374 235,05

Eriytetyt tuloslaskelmat

Kilpailulain 30 d S:n edellyttämät laskelmat

Vuokraustoiminta

	2023	2022
Liikevaihto	2 379 287,27	379 441,15
Liiketoiminnan muut tuotot		
Materiaalit ja palvelut	-730 774,02	-139 386,04
Aineet tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-532 545,59	-83 327,53
Palvelujen ostot	-198 228,43	-56 058,51
Henkilöstökulut	-224 299,69	-22 599,31
Palkat ja palkkiot	-189 420,29	-18 938,22
Henkilösivukulut	-34 879,40	-3 661,10
Eläkekulut	-25 255,44	-2 933,56
Muut henkilösivukulut	-9 623,96	-727,54
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-638 485,55	-36 332,49
Liiketoiminnan muut kulut	-113 339,99	-36 923,88
Liikeylijäämä/alijäämä	672 388,02	144 199,43

Kustannuslaskennan periaatteet:

Tuotot: Ulkoisen vuokraustoiminnan toteutuneet tuotot.

Kulut: toteutuneet kulut.

Vuosien 2023 ja 2022 luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään:

Vuoden 2023 hyvinvointialueudistus kasvatti vuokraustoiminnan tuottoja ja kuluja Pirkanmaan hyvinvointialueen vuokratessa kunnalta tiloja.

Vuoden 2022 laskelmaan on korjattu henkilöstökuluja.

Muut eriyttävät toiminnot:

Kuntouttava työtoiminta (v. 2022), henkilöstöruokailu ja kahviotoiminta

	2023	2022
Liikevaihto	94 639,67	133 582,69
Liiketoiminnan muut tuotot	13,43	9 999,45
Materiaalit ja palvelut	-43 805,48	-79 022,74
Aineet tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-39 378,48	-54 592,66
Palvelujen ostot	-4 426,99	-24 430,08
Henkilöstökulut	-76 355,29	-180 740,97
Palkat ja palkkiot	-62 828,80	-146 888,85
Henkilösivukulut	-13 526,49	-33 852,11
Eläkekulut	-10 622,57	-27 764,31
Muut henkilösivukulut	-2 903,91	-6 087,80
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-7,97	-68,41
Liiketoiminnan muut kulut	-2 276,62	-45 591,91
Liikeylijäämä/alijäämä	-27 792,26	-161 841,88

Kustannuslaskennan periaatteet

Kuntouttava työtoiminta: Tuotot: Toteutunut ulkoinen myynti. Kulut: Laskennallinen osuus.

Henkilöstöruokailu: Tuotot: Toteutuneet henkilöstön aterialipputulot. Kulut: Laskennallinen osuus.

Kahviotoiminta: Toteutuneet tuotot ja kulut.

Vuosien 2023 ja 2022 luvut eivät ole vertailukelpoisia keskenään:

Kuntouttava työtoiminta siirtyi Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Henkilöstöruokailun aterialipputulot alensi sosiaali- ja terveystoimintien henkilöstön siirtyminen hyvinvointialueelle.

Palvelujen järjestämistä vastaavan siirtyminen hyvinvointialueelle alensi myös toimintakuluja.

Luettelot ja selvitykset

Luettelo kirjanpitokirjoista ja selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Pääkirja
Päiväkirja
Tasekirja
Talousarvion toteutusvertailu

Pysyvästi säilytettävät
Tasekirja
Talousarvion toteutusvertailu
Tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus
Tilien nimet

10 säilytettävät
Pääkirja
Päiväkirja
Tase-erittelyt
Tilikauden tositteet (ESR:n rahoittamien kohteiden tositteet 15 vuotta)

Luettelo käytetyistä tosittelajeista

ALKUSA	Alkusaldot	VARAST	Varasto Sonet
BUD	Talousarvio	YMR11	Yleislaskutus
BUDL	Lisätalousarvio	YMR12	Tilavuokrat
KATSU1	palvelukassa	YMR13	Vapaa-aikapalvelut
KOMMUI	Käyttöön muistiot	YMR14	Yhdyskunta
KOMTOS	Käyttöomaisuusositteet	YMR15	Vuokrat
MUIRO2	Muistiotos2 Rondo	YMR16	IP/AP-kerhon maksut
MUISIS	Muistio sisäinen	YMR17	Venepaikat
MUISRS	Muistiotos Rondo sis	YMR18	Ympäristöterveysvalvonta
MUIST1	Muistiotositteet 1	YMR19	Kirjasto
MUIST4	Saatavien poistot	YMR24	Rakennusvalvonta
OMAKSU	Ostoreskontra maksut	YMR53	Päivähoito
OSTOT	Ostolaskut	YMR90	Sisäiset laskut/Rondo
PALKAT	Palkkatositteet	YMRHYV	MR hyvityslasku kuitti
PANKKI	Pankkien tiliotteet	YMRMAN	MR Manuaalisuoritukset
SISLAS	Sisäiset laskut Proe	YMRVII	MR Viitesuoritukset
SISROP	Sislaskut2 Rondo		

Luettelo käytetyistä tositelajeista

12.9.2023 alkaen

ALKUSA	Alkusaldot	MRPMAK	MRP Ennakkomaksut
BUD	Talousarvio	MRPMAN	MRP Manuaalisuorituk
BUDL	Lisätalousarvio	MRPVII	MRP Viitesuoritukset
KATSUI	BW palvelukassa	MUIJAS	Muistioiden jaks.sis
KOMMUI	Käyttöom muistiot	MUIRO2	Muistiotos2 Rondo
KOMTOS	Käyttöomaisuustositt	MUIRS2	Muistiotos Sis2Rondo
MRP01	Ennakkomaksut	MUISIS	Muistio sisäinen
MRP11	Yleislaskutus	MUISRO	Muistiotos Rondo
MRP12	Tilavuokrat	MUISRS	Muistiotos Rondo sis
MRP13	Vapaa-aikapalvelut	MUIST1	Muistiotositteet 1
MRP14	Yhdyskunta	MUIST4	Saatavien poistot
MRP15	Vuokrat	MUISTP	Muistiotos tilinpäät
MRP16	IP/AP kerhomaksut	MUIVYO	Muistiotositteet
MRP17	Venepaikat	OMAKSU	Ostoreskontra maksut
MRP18	Ympäristöterveysvalvonta	OSTOT	Ostolaskut
MRP19	Kirjasto	PALKAT	Palkkatositteet
MRP24	Rakennusvalvonta	PANKKI	Pankkien tiliotteet
MRP53	Päivähoito	SISRON	Sis laskut Rondo
MRP92	Laskulaji 92	SISROP	Sislaskut2 Rondo
MRP99	Vanhat laskut	VARAST	Varasto Sonet
MRPHYV	MRP Hyvitysl. kuitta	VYÖR	Vyörytys
MRPK	MRP Tileistä poisto		

Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Pirkkalassa 25.3.2024

PIRKKALAN KUNNANHALLITUS

-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus

Pirkkalassa 7 toukokuuta 2024

KPMG Oy Ab

Mari Säynätjoki

JHT, KHT